

THE
ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY DEBATES

*Fifth day of the First Session of the
Andhra Pradesh Legislative Assembly.*

THE ANDHRA PRADESH LEGISLATIVE ASSEMBLY

Saturday, the 25th March, 1972.

The House met at Half-Past Eight of the Clock.

(Mr. Speaker Sri P. Ranga Reddy in the Chair)

BUSINESS OF THE HOUSE

Mr. Speaker :—I now request the Members to move their amendments.

Sri C. V. K. Rao (Kakinada):—I have given a privilege motion

Mr. Speaker :—I have just now seen it and I will take it up on Monday. I will give an opportunity to you before giving my consent to move that. I want some clarification. I shall take it up on Monday and I will give you an opportunity.

Sri C. V. K. Rao :—Thank you Sir.

శ్రీ వి శ్రీకృష్ణ (మంగళగిరి):—ఎలక్ట్రిసిటీ ప్రాజెక్టు హెడ్ ఆఫీసు మార్చడం విషయంలో యీవేళ పేపర్లో న్యూస్ వచ్చింది ఆ విషయమై మర గవర్నమెంటు ఏమైన వస్తే దానిని మన సభకు తెలియజేస్తే మేము దానిమీద ఆలోచించుకోవడానికే వీలవుతుంది లేకపోతే మేము ఆ యిస్యూ రెయిజ్ చేయ వలసిన అవసరమున్నది.

The Minister for Finance (Sri A. Bhagavantha Rao):—A written notice may be given to the concerned Minister.

Mr. Speaker :—In today's news papers, it is published that in reply to the deputatation of some Parliament Members, the Central Government has agreed to locate that Office at Vijayawada. You may ascertain the correctness and make a statement in the House.

Sri A. Bhagavantha Rao :—Yes Sir,

శ్రీ వి సత్యనారాయణ (వెనుగొండ).—సెంట్రలు గవర్నమెంటు బడ్జటులో సికిందరాబాదు—నడికూడి రైల్వేలైను డ్రాప్ అయింది పూర్తిగా సర్వే అయింది. కాని మదరాసుకూ, మహారాష్ట్రకూ క్రొత్త లైన్లు ఏర్పడ్డాయి. ఇది మన ప్రభుత్వానికి తెలియజేశారా? ఇది ఇంతకు ముందు మన హౌస్ లో చర్చించబడింది. కానీ సెంట్రలులో డ్రాప్ చేశారు మనకు నష్టం రాబోతున్నది. దీనిమీద ప్రభుత్వానికి ఏమి సమాచారం వచ్చిందో తెలపాలి అసలు మన ప్రభుత్వమే ఎలర్ట్ గా ఉండాలి. మనం దీనిని సీరియస్ గా తీసుకోవలసివుంటుంది.

Mr. Speaker:—If you suddenly raise that thing, who will answer. You bring that under some Rule or under some form.

శ్రీ బి. రామకృష్ణ (దేవకొండ):—దోషం, ఎప్పుడైతే చేసు
21 వ లేదీక నోటీసు ఉన్నాను.

Mr. Speaker:—I have disallowed it. Let me inform the House that if anybody wants to raise any matter in the House, if it is such an important thing to be raised, he may please inform me in the Chambers before I come to the seat. Even if there is only 5 minutes, you can come and inform me, if it is such an important matter and I can inform also concerned Ministers. They can also be ready with the information that they can give. That will help the House and it will also safeguard the dignity of the House.

MOTION ON ADDRESS BY THE GOVERNOR

Mr. Speaker:—I request the Members to move their amendments.

Sri V. Srikrishna:—Sir, I beg to move :

తీర్మానమునకు చివర ఈ క్రింది విషయమును చేర్పాలి :

“కాని 5 గురుగల కటుంబాన్ని ఒకే యూనిట్ గా తీసుకొని సక్రమమైన భూసంస్కరణల పట్టాన్ని తీసుకొని వచ్చి అదనపు భూమిని భూమిలేని పేదలకు పంచడానికి ప్రభుత్వం తగు చర్యలు తీసుకోనందులకు యీ సభ విచారం తెలియజేస్తూ వున్నది.”

తీర్మానమునకు చివర ఈ క్రింది విషయమును చేర్పాలి :

“కాని భూస్వాములు ఆక్రమించిన బంజరు భూములనుండి పారిని తొలగించి ఆ బంజర్లను పేదలకు పంపిణీ చేయుటకు, పేదలు ఆక్రమించుకొని సాగుచేస్తున్న బంజర్లకు పర్యవేక్షణ పట్టాలు మంజూరు చేయుటకు సాగుకు లాయకైన అన్ని రకాల బంజర్లను పేదలకు పంచి పర్యవేక్షణ పట్టాలు మంజూరు చేయుటకు, ప్రాజెక్టుల క్రింద బంజర్లకు పట్టాలు ఇచ్చుటకు వీలు కలకుండా ప్రభుత్వం జారీచేసిన నిషేధపు ఉత్తర్వులను రద్దు చేయుటకు యింతవరకు ప్రభుత్వం ఎలాంటి చర్యలు తీసుకోనందులకు యీ సభ విచారం తెలియజేయుచున్నది.”

తీర్మానమునకు చివర ఈ క్రింది విషయమును చేర్పాలి :

“కాని జీవితావధి వస్తువులు ప్రధానంగా ఆహార ధాన్యాల ధరలు రోజురోజుకు విపరీతముగా పెరిగిపోయి వినిమయదార్లు ప్రభావంగా వ్యవసాయ కూలీలు, పారిశ్రామిక కార్మికులు, మధ్యతరగతి ఉద్యోగులు అనేక యిబ్బందులకు గురియగుచున్న విషయము ప్రభుత్వమునకు తెలిసి వుండి కూడా అధిక ధరలను అరికట్టుటకు ప్రభుత్వం తగు గట్టి చర్యలు తీసుకొనుటలో విఫలమవుతున్నందుకు యీ సభ విచారం తెలియజేస్తూ వున్నది.”

తీర్మానమునకు చివర ఈ క్రింది విషయమును చేర్పాలి :

“కాని గతంలో జరిగిన అన్ని సాధారణ ఎన్నికలకు యీసారి జరిగిన శాసన సభ ఎన్నికలలోను మన రాష్ట్రంలో జరిగిన సందర్భములో దౌర్జన్యాలు లూటీలు కాబులవల్ల గాయాలు, మరణాలు సంభవించడం, ప్రభుత్వం శాంతి భద్రతలను కాపాడడంలో పూర్తిగా విఫలత చెందినందులకు యీ సభ విచారం తెలియజేస్తూ వున్నది.”

తీర్మానమునకు చివరి ఈ క్రింది విషయమును చేర్చాలి :

“కాని రాష్ట్రంలో రోజురోజుకు నిరుద్యోగుల సంఖ్య పెరుగుచున్నప్పటికి, నిరుద్యోగిని రూపుమాపడానికి ప్రభుత్వం తగు చర్యలు తీసుకోనందులకు నిరుద్యోగ భృతిని చెల్లించడానికి పూనుకోనందులకు యీ సభ విచారం తెలియజేస్తూ వున్నది.”

తీర్మానమునకు చివరి ఈ క్రింది విషయమును చేర్చాలి :

“కాని తక్కువ భూమిగల రైతు, ఎక్కువ భూమి కలిగిన రైతు అనే తారతమ్యం చూడకుండా ప్రతి రైతువద్ద ప్లాట్ రేట్ పై శిస్తు వసూలు చేసే ఆక్రమ పద్ధతికి న్యస్త చెప్పి అధీనంలోనున్న భూమి విస్తీర్ణమును బట్టి గ్రేడెడ్ టాక్సేషన్ అమలు పర్చుటకు ప్రభుత్వం తగు చర్యలు తీసుకొనుటకు నిరాకరించుచున్నందులకు యీ సభ విచారం తెలియజేస్తూ వున్నది.”

తీర్మానమునకు చివర యీ క్రింది విషయమును చేర్చాలి :

“కాని తమ తమ అధీనంలోనున్న భూములకు సంబంధించిన వివరాలలో రైతాంగానికి పాస్ బుక్స్ ను యిచ్చే ఏర్పాట్లు చేస్తామని లోగడ అనేక కార్యాయములు ప్రభుత్వం వాగ్దానం చేసి కూడా యింతవరకు రైతాంగానికి పాస్ బుక్స్ ను యిచ్చుటకు పూనుకోనందులకు యీ సభ విచారం తెలియజేస్తున్నది.

తీర్మానమునకు చివర యీ క్రింది విషయమును చేర్చాలి :

“కాని నాగార్జునసాగర్ ప్రాజెక్టు క్రింద భూముల్లో వేసిన రెండవ కారు మైక్రో కు సరియగు నీరును సరైనంగా సప్లయ చేయుటకు ప్రభుత్వం పూనుకోనందువల్ల మైక్రో యిప్పటికే చాలావరకు ఎండిపోయి, కోట్ల రూపాయల విలువగల పంట నాశనం చెందుచున్న రైతాంగం విపరీత నష్టాలకు గురియగుచున్న ప్రభుత్వం మైక్రో కు సరిపడు నీరు సప్లయ చేయుటకు యింతవరకు ఎలాంటి చర్యలు తీసుకోనందులకు యీ సభ విచారం తెలియజేస్తున్నది.”

తీర్మానమునకు చివర యీ క్రింది విషయమును చేర్చాలి :

“కాని ప్రాజెక్టుల క్రింద భూములపై అభివృద్ధి పన్నును వేయడానికి, వీధి మధ్యటరగతి రైతు కుటుంబాల మీద కూడా మినహాయింపు లేకుండా ఈ పన్నును వేయడానికి ప్రభుత్వం నిశ్చయించి వసూలుకు పూనుకుంటున్నందులకు యీ సభ విచారం తెలియజేస్తున్నది.”

తీర్మానమునకు చివర యీ క్రింది విషయమును చేర్చాలి :

“కాని నాగార్జునసాగర్ ప్రాజెక్టు క్రింద ఆయకట్టుకు సంబంధించిన లోకల్ జేషన్ ఎప్పుడు ప్రాజెక్టు పూర్తి కాకముందు చేయబడి, ఆచరణలో యిప్పుడు ఆ లోకల్ జేషన్ సక్రమంగా లేదని అనుభవంతో దుజువైనప్పటికీ తిరిగి సక్రమంగా రీలోకల్ జేషన్ చేయుటకు బదులు ప్రభుత్వం రైతాంగంపై అనేక పేర్లతో వివరీతమైన పెనాల్టీలు విధించి పన్నులకు పూనుకుంటున్నందులకు యీ సభ విచారం తెలియజేస్తూ వున్నది.

తీర్మానమునకు చివర యీ క్రింది విషయమును చేర్చాలి :

“కాని రైతులు పండించే పంటల ధరలు, ముఖ్యంగా వ్యాపార పంటల ధరలు వివరీతంగా పడిపోతూ ఉన్నందున రైతాంగం ఎదుర్కొంటున్న ప్రమాదంనుండి వారిని రక్షించడానికి రైతుకు గిట్టుబాటుయ్యే ధరను గ్యారంటీ చేయడానికి ప్రభుత్వం ఇదివరకు ఎలాంటి చర్యలు తీసుకున్నది? ఇకముందు ఏమి చర్యలు తీసుకోదలచినది వివరించ నందులకు యీ సభ విచారం తెలియజేస్తూ వున్నది.”

తీర్మానమునకు చివర యీ క్రింది విషయమును చేర్చాలి :

“కాని వివిధ పరిశ్రమల్లో పని చేస్తున్న కార్మికులకు కనీస వేతనాలు యితరకు నిర్ణయించకపోవడమేగాక, నిర్ణయించిన వేతనాలు కూడా ఖచ్చితంగా అమలు జరిపించడానికి తగిన ఏర్పాట్లు చేయకపోవడంచేతనూ, ప్రస్తుత పరిస్థితులకు అనుగుణంగా వ్యవసాయ కార్మికులకు కనీస వేతనాలు నిర్ణయించుటకు ప్రభుత్వం పూనుకోనందులకు యీ సభ విచారం తెలియజేస్తున్నది.”

తీర్మానమునకు చివర యీ క్రింది విషయమును చేర్చాలి :

“వృత్తివి కోల్పోయిన చేనేత కార్మికులు, శీత పారిశ్రామికులు, ఇతర చేతి వృత్తిదారులకు ప్రత్యామ్నాయ జీవన భృత్తి కల్పించుటకు ప్రభుత్వం తగు చర్యలు తీసుకోనందులకు యీ సభ విచారం తెలియజేస్తున్నది.”

తీర్మానమునకు చివర యీ క్రింది విషయమును చేర్చాలి :

“కాని రైతు, కూలి ప్రజాసేవకం మొక్క ఆస్పలబాధాన్ని తగ్గించేందుకు మారుదోరియం ప్రకటించు విషయాన్ని ప్రస్తావించనందులకు యీ సభ విచారం తెలియజేస్తూ వున్నది.”

తీర్మానమునకు చివర ఈ క్రింది విషయమును చేర్చాలి :

“కాని గుంటూరుజిల్లా, పల్నాడు, తాలూకా గురజాలలో పంచదార ప్యాక్టరీ నిర్మాణముగురించి, దాచేపల్లి వారు పాలప్రాజెక్టు ప్రారంభమునుగూర్చి, గుంటూరులో సిగరెట్టు ప్యాక్టరీ నిర్మాణమునుగురించి ప్రభుత్వం ప్రకటించనందులకు యీ సభ విచారం తెలియజేస్తున్నది.”

తీర్మానమునకు చివర ఈ క్రింది విషయమును చేర్చాలి :

“కాని పంచాయితీసమితులను రద్దుచేసి, జిల్లాపరిషత్తులకు ప్రత్యక్ష ఎన్నికలు జరుపుటకు ప్రభుత్వం పూనుకోనందులకు యీ సభ విచారం తెలియజేస్తున్నది.”

తీర్మానమునకు చివర ఈ క్రింది విషయమును చేర్చాలి :

“కాని గుంటూరుజిల్లా పల్నాడుతాలూకా కేంద్రమైన గుజురాలో జూనియర్ కాలేజీ ప్రారంభించుటకు ప్రభుత్వం పూనుకోనందులకు ఈ సభ విచారం తెలియ చేస్తున్నది.”

తీర్మానమునకు చివర ఈ క్రింది విషయమును చేర్చాలి :

“కాని మధ్యతరగతి ప్రభుత్వోద్యోగులకు, పారిశ్రామిక కార్మికులకు జీవితావసర వస్తువుల ధరల పెరుగుదల మేరకు కరువుభత్యాన్ని పెంచకపోయినా సబ్సిడీ చెల్లించి అయిన వారికి జీవితావసర వస్తువులు సరసమైన రేట్లకు లభించేందుకు ప్రభుత్వం తగుచర్యలు తీసుకొనుటకు పూనుకోనందులకు ఈ సభ విచారం తెలియచేస్తున్నది.”

తీర్మానమునకు చివర ఈ క్రింది విషయమును చేర్చాలి :

“ప్రతిడిపార్టుమెంటులోను లంచగొండితనం, అశ్రేయ పక్షపాతం రోజురోజుకు పెరిగిపోతున్నప్పటికీ వాటిని అరికట్టుటకు ప్రభుత్వం యంతవరకు ఏమిచర్యలు తీసుకున్నది ? ఇకముందు ఎలాంటిచర్యలు తీసుకోనున్నది ప్రస్తావించనందులకు ఈ సభ విచారాన్ని తెలియజేస్తూవున్నది.”

తీర్మానమునకు చివర ఈ క్రింది విషయమును చేర్చాలి :

“నెకండరీవిద్య మొదలు ఉన్నతవిద్యవరకు అన్ని మైస్కూళ్ళకు కాలేజీల లోను విద్యార్థులకు ప్రవేశంకావాలంటే దొనేషన్ల పేరుతో లంచాలు యిచ్చుకుంటేతప్ప సీట్లు లభించని పరిస్థితిని అరికట్టుటకు ప్రభుత్వం యంతవరకు ఏమిచర్యలు తీసుకున్నది ? ఇకముందు ఏమిచర్యలు తీసుకోనున్నది ? విద్యార్థులకు సరిపడు విద్యాలయములు స్థాపించుటకు ఏమిచర్యలు తీసుకోనున్నది ప్రస్తావించనందులకు ఈ సభ విచారాన్ని తెలియచేస్తున్నది.”

తీర్మానమునకు చివర ఈ క్రింది విషయమును చేర్చాలి :

“కాని ఎన్నో సంవత్సరాలుగా సాగుచేసుకుంటున్న లేదా సాగుకులాయతైన ఫారెస్టు బంజరు భూములను భూమిలేని నిరుపేదలకు పంచు విషయమై ప్రస్తావించ నందులకు ఈ సభ విచారం తెలియచేస్తూవున్నది.”

Mr. Speaker :— Amendments moved.

Sri C.V.K. Rao --Sir, I beg to move:

Add the following at the end

That the Institution of Governorship for the State being avecranic, wasteful of public funds and also being undemocratic without use for public good, it should be abolished.

Add the following at the end—

That the Legislative Council for the State is superfluous, waste of Public funds, administratively useless and undemocratic in its creation and functioning, the Legislative Council for the State should be abolished.

Add the following at the end—

That in the recent Assembly Elections, the Ruling Party boasting of Indira wave for its victory resorted to large scale corruption abuse of political power and resorting to unfair methods of casteism favouritism and power grabbing with vast sums of monies being spent to influence the voters is a violation of all the principles of democratic elections and as such an immediate and impartial Tribunal be set up for investigation of these malpractices.

Add the following at the end—

That all the assets of all Ministers be made public once every six months.

Add the following at the end—

That the politics in the State have become dominatively opportunist caste prejudiced capitalistic and landlord oriented and supported the social order has become anarchic and needs immediate transformation by the unity and struggles of all the working people.

Add the following at the end—

That 19 Ministers being burdensome for the state it should be reduced immediately to 12 only since on each Minister an annual expenditure of 1 lakh is involved being heavy loss to the tax payees.

Add the following at the end—

That though the Government has issued an order of levelling about 25 charges on Kakinada Municipal Chairman, Commissioner, Health Officer, T.P.O. a year ago for committing irregularities and loss to Municipality the Government failed to take action thereby having committed gross negligence. The Officers responsible for such dereliction of duty should be severely dealt with.

Add the following at the end—

That the corrupt inefficient element in high places of bureaucracy in the State should be eliminated.

Add the following at the end—

That the people should be supplied with necessities of life at reasonable and cheap prices.

Add the following at the end—

That the Legislators should be honest, hardworking fearless devoted to the cause of democracy and socialism and help the people in opposing opportunistic and exploiting elements.

Add the following at the end—

That the Governor committed an mistake in going beyond the purview of his printed speech and giving fractitious advice to members on democratic practices.

Add the following at the end—

That the social order is such the rich is becoming richer and poor is becoming poorer and hence it should be changed to a socialistic order where exploitation of man by man is eradicated and equal of opportunities are created for all.

Sri Syed Nazki :— Sir, I beg to move:

And the following at the end—

While the Governor in his address, had referred about the victory in the recent war with Pakistan, there is no condemnation on the provocative speeches made by the Chief Minister on the occasion of the victory rally held at Charnar and different other places thereafter.

And the following at the end—

In the first paragraph of the address appreciation has been shown on the manner the elections held recently. But not a word had been mentioned as to how entire city was held in ransom by the unsocial elements under the direct patronage of police, during the said election period.

Add the following at the end—

The address is completely silent on growing agitation amongst the people with regard to rising prices and high cost of living.

Mr. Speaker:—Amendments moved.

శ్రీ వి. బసప్ప (ఉరవకొండ) :— అధ్యక్ష, ఇందిరాగాంధీ గరీబీ హతావో నివాదంతో ప్రతిపక్షాలు ఎక్కువగా తుడిచిపెట్టుకుపోయాయి. ఆ తరువాత కాంగ్రెసు పార్టీ బ్రహ్మాండమైన మెజారిటీతో ప్రభుత్వాన్ని ఏర్పాటుచేసింది. మరి ఇట్టి సందర్భంలో పేదరికాన్ని పోగొట్టడానికి ఏవిధంగానూ ఆడులేదు. గవర్నర్ ప్రసంగం చూచినతరువాత సోషలిజం స్టాసిస్టరనే నమ్మకంలేకుండా పోతున్నది. పేదరికం దినదినానికి పెరిగిపోతున్నది. దేశంలో ప్రధానంగా రైతాంగం తరువాత చేనేత పారిశ్రామికాలు ముఖ్యంగా వున్నారు. ఎప్పుడూ రైతాంగం గురించే ప్రసంగాలుకానీ. మరొకటికాని చేయడం జరుగుతున్నదేరాని చేనేతపరిశ్రమను గురించి ప్రభుత్వం ఏమీ చేయడంలేదు. దేశంలో సుమారు 3-4 కోట్ల మంది చేనేత పారిశ్రామికాలు వున్నారు ఇది మనరాష్ట్రంలో 2వ ప్రధానమైన వృత్తి. ఇది ప్రతిగ్రామంలోనూ, ప్రతి ఇంటిలోనూ కుటీరపరిశ్రమగా ఉన్నది. చేనేత పారిశ్రామికాలు దుస్థితిలో ఉన్నారు. నం. 1 నూలు దర విపరీతంగా పెరిగిపోయింది. 20 నం. నూలు 10 పౌనులు కట్ట 53-54 రూపాయలు ఉంటున్నది. రంగుల ధరలుకూడా విపరీతంగా పెరిగాయి. ఈ కారణాలవల్ల ఈ పారిశ్రామికాలకు కూలి నీట్లక, మిల్లుల పోటీకి తట్టుకోలేక, నేసిన గుడ్లలు ఖర్చుకొని దిగంబరుత్తై తిండిలేక తిరుగుతున్నారు. ప్రభుత్వం వాస్తవాలని బాగుచేయడానికి ఏమిప్రయత్నం చేయలేదు. అక్కడక్కడ కొన్ని చిన్న పొన్నెటిలున్నాయి. వాటిలో 10, 20, 30 మగ్గాలు వుండి, వాటిద్వారా ప్రతివిధులుగా వెళ్ళి రాష్ట్రస్థాయిలో ప్రాతినిధ్యం వహించడానికి సరిపోతున్నాయి కాని ఏవిధమైన అభివృద్ధికూడా లేదు. ఉరవకొండ ప్రాంతములోనే 4 వేల మగ్గాలు ఉన్నాయి. వాటిలో కొంతమంది మాస్టర్ ఓవర్లు ఉన్నారు. వారికి 3, 4 మూసాలు మాత్రమే పని ఉంటున్నది. మిగతా 9 మూసాలు పనులులేక పన్నులు ఉండడమో, ఇతర పనులు చూచుకోవడమో జరుగుతున్నది, పరిస్థితులు విషమంగా ఉన్నాయి. వారికి జీవనోపాధి కల్పించడానికి సదుపాయాలు కల్పించాలి. ప్రతి పంట అక్కడ ఎక్కువగా వున్నది. అక్కడ ఒక నూలు మిల్లు పరిశ్రమ ఏర్పాటుచేయడానికికూడా నీలున్నది.

బియ్యము, జొన్నలు ధరలు విపరీతంగా పెరిగిపోవడంవల్ల పేదప్రజలకు కొనడానికి శక్తివాలక వారు పస్తులు పడుతునే పరిస్థితి ఉన్నది. ప్రభుత్వం దాన్యం ధరలు తగ్గించితే బాగుంటుంది. రాయలసీమలో జైమనివారణకు కృషిచేయడంలేదు. ఇంక కొంతకాలంలో రాయలసీమలో ఎక్కువభాగం వర్షాభావంవల్ల డిజరు అవుతుందని కొంతమంది పరిశోధకులు చెబుతున్న విషయంకూడా ప్రభుత్వానికి తెలుసు. అందువల్ల శాశ్వత కరువు నివారణకు ప్రత్యేకమైన ప్రయత్నం చేయాలని కోరుతున్నాను. ఉరవకొండ ప్రాంతములో మంచినీటి పథకం ఒకటున్నది. ఇది సంవత్సరాలముందే ఆపని ప్రారంభించారు. ఆ కాంట్రాక్టరు సరిగా పనిచేయడంలేదు. ఎండకాలం అద్దూపాయో, రూపాయో యిచ్చి బిందెడు నీళ్ళు కొనవలసిన పరిస్థితులు ఏర్పడు తున్నాయి. కనుక అంచినీటి పథకాన్ని ముగించే ఏర్పాటు చేయాలని కోరుతున్నాను.

మా నియోజకవర్గములోని సుమారు 30 గ్రామాలలో విద్యుచ్ఛక్తి లేదు. విద్యుచ్ఛక్తి లేనందువల్ల చిన్న పరిశ్రమలకుగానీ అధికాహోతృత్తికి గానీ వీలులేకుండా ఉన్నది. విద్యుచ్ఛక్తి సరఫరా చేయడానికి ఏర్పాటుచేయాలి. గవర్నరుగారి ప్రసంగములోని లోటుపాట్లను తీర్చడానికి గౌరవనీయమంత్రులు పునరాలోచనచేసి, సరైన పరిస్థితులు నెలకొల్పడానికి ప్రయత్నం చేయాలని కోరుతూ నేను విరమిస్తున్నాను.

శ్రీ డి. రాజగోపాలరెడ్డి (దర్శి) :— అధ్యక్ష, దర్శి తాలూకా తేవలం వర్షాదారమైన మెట్టి ప్రాంతం. గత రెండు సంవత్సరాలుగా మా ప్రాంతం జైమంతో చాలా బాధపడుతున్నది. ఈ సంవత్సరంకూడా జైమి పేర్పడి ప్రజలు ఇతర ప్రాంతాలకు వలసపోతున్నారు. ఈ పరిస్థితులలో కరువు పనులు ప్రారంభించి ఆ తాలూకాలో ఖీద ప్రజలకు జీవనోపాధి కల్పించడం చాలా ముఖ్యవసరమని యీ సభవారికి మనవి చేస్తున్నాను. రైతులకు రాబోవు సంవత్సరం శిస్తు రెమిషను యిప్పించవలసిందిగా, పశుగ్రాసం ఉచితంగా ఏర్పాటు చేయవలసిందిగా కోరుతున్నాను. మా తాలూకా వ్యాప్తంగా చౌకి దుకాణాలు ఏర్పాటుచేయవలసిందిగా మరీమరీ కోరుతున్నాను. మా తాలూకాలో పడమర గంగవరం, దొనకొండ, గంగా దొనకొండ గ్రామాలలో త్రాగడానికి నీరుకూడ లేక ప్రజలు నాన బాధలు పడుతున్నారు. ఆ గ్రామాలలో టాంకర్లు సప్లయచేసి కనీసం తాగు నీటినై నా సప్లయ చేయవలసిందిగా కోరుతున్నాను. నంది కొండ నీరు దర్శి తాలూకాకు 1972 వ సం లోనే యిస్తామని చెప్పారు. కాని ఇంత వరకూ కాలవ త్రవ్వకం పనికూడా పూర్తికాలేదు. గుండ్లకమ్మ మీద ఆక్విడెక్ట్ పని మందకొడిగా జరుగుతున్నది. మా తాలూకాలో ఖీదరికం పోవాలంటే నందికొండ నీరు తేవడం తప్ప మరొకటిలేదు. హరిజనులకూ, గిరిజనులకూ, బలహీనవర్గాలకూ ఎక్కువ గృహవసతికూడా కల్పించవలసిందిగా కోరుతున్నాను. దర్శి తాలూకాలోని వెంకటాపురం, వెంకటాచలంపల్లి, చల్లంపల్లి, వేముల, తూమవరం, డిక్షితులవరం మున్నగు గ్రామాలలోనే బావులలోని నీటిలో ఫ్లోరిన్ ఆనే విషవాయువు ఉండడంవల్ల ఆ నీరు త్రాగిన ప్రజానీకం ఆరోగ్యం చెడిపోతున్నది. వారిని ఆ బాధనుంచి తప్పించడానికిగాను, టాంకర్లద్వారా వారిని నీటి సప్లయ చేయించాలని కోరుతున్నాను. దర్శి తాలూకాలో కరెంటు ఎక్కువగా లేదు. ఎక్కువ గ్రామాలలో బావులకు కరెంటు సప్లయ చేయవలసిందిగా కోరుతున్నాను. దర్శి, ఒంగోలు తాలూకాలలో దొర పొగాకు పేషన్

రైతులకు అమ్మకం ధర తక్కువగా వస్తుంటే వారు సంతోషిస్తారు. గుర్రపుత్తున్నారా కాబట్టి పొగాకు అమ్మకానికి ప్రత్యేక శ్రద్ధతీసుకోవాలని కోరుతున్నాను. ఇంతటితో విరమిస్తున్నాను.

శ్రీ ఆర్. సీతారామయ్య (కమలాపురం): -- అధ్యక్ష, నేను గవర్నరుగారి ప్రసంగాన్ని పూర్తిగా బలపరుస్తున్నాను. అందులో రాయలసీమ బోర్డు గురించి చెప్పారు దానిని హృదయపూర్తిగా బలపరుస్తున్నాను. నిన్నింటి మన రాష్ట్రంలో నూటికి నూరుపాళ్లు శాంతియుతంగా జరిగాయని నమ్ముతున్నాను. ఎన్నికల విషయంలో ప్రత్యర్థులు చెప్పే మాటలు కేవలం కల్పన మాత్రమేనని చెబుతున్నాను. కాంగ్రెసు పార్టీలో అనేకమంది డబ్బు లేనివారు ఎన్నికైనారు. అందువల్ల కాంగ్రెసు కేవలం డబ్బుతోనే గెలిచిందని చెప్పడం అబద్ధం, అన్యాయం ఇందిరాగాంధీ నాయకత్వంలో ప్రజలకు సంపూర్ణమైన విశ్వాసం ఉండడంవల్ల కాంగ్రెసుకు మెజారిటీ వచ్చింది కానీ చరమీకాదు. సామాన్య జనం ఇందిరాగాంధీ నాయకత్వంపైన నమ్మకం, ఆశలు పెట్టుకున్నారని కూడా దీనివల్ల రుజువైంది. రాయలసీమలో కరువుకాటకాలతో రైతాంగం, కూలివారు నాన బాధలు పడే విషయం ఆ ప్రాంతంనుంచి వచ్చిన మీకు కూడా తెలుసు. రాయలసీమ పారిశ్రామికంగా వెనుకబడి వుంది. చాలాకాలంగా ఎర్రగుంట్లలో సిమెంటు ఫ్యాక్టరీ కావాలని ప్రయత్నాలు జరుగుతున్నాయి. ఇంతకు ముందు రెండుసార్లు రై సెన్సులు యిచ్చినా కూడా ఫెయిల్ అయిపోయింది. ఇందిరాగాంధీగారు కడప వచ్చినప్పుడు గౌరవనీయ ముఖ్యమంత్రిగారు ఎర్రగుంట్లలో సిమెంటు ఫ్యాక్టరీ కాంక్షను అయిందనీ, తెస్తామనీ వారి ఉపన్యాసంలో చెప్పారు. ఇప్పుడు తక్షణ చర్య తీసుకొని సిమెంటు ఫ్యాక్టరీ ఏర్పాటు చేయాలి కడప జిల్లాలో పూర్తిగా కరువు వచ్చింది. అయినా పన్నులు పసూలు చేస్తున్నారు. పన్నుల పసూలు నిలుపుదల చేస్తూ వెంటనే ఉత్తరువు జారీ చేయాలని ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను. మంచినిటి కరువు విశేషంగా ఎర్రగుండిపాలెం గ్రామంలో ఉంది. అది పెద్ద రైల్వే స్టేషను ఉన్న ఊరు. అటువంటి గ్రామానికి మంచినీరు లేదు. నీరు లేక ప్రజలు చాలా అవస్థలు పడుతున్నారు. హరిజనులు కిస్ట్రీయరులు నివసించే చోట మంచినీరు లేక కొన్ని మైళ్ళ దూరంపోయి మంచినీరు తెచ్చుకోవలసి వస్తున్నది. అందుచేత ప్రభుత్వము మానవునికి అత్యవసరమైన మంచినిటి సౌకర్యం కల్పించడానికి సత్వర చర్య తీసుకోవాలి. కడప జిల్లానుంచి వనవిచేస్తున్నాను. అక్కడ మాకు పెన్న, పాపాగ్ని, కందు అనే మూడు నదులున్నాయి. అక్కడ లిఫ్ట్ యిరిగేషను పెడితే ఎక్కువ ఎకరాలకు నీరు పారే అవకాశాలున్నాయి. లిఫ్ట్ యిరిగేషనుకు ఎలక్ట్రిసిటీ సప్లయ చేస్తే చాలా ఉపయోగపడుతుంది. నీటి కొరత తీరుతుంది. అక్కడ ఖర్చు ఎక్కువ కాదు. ప్రజలనుంచి పసూలుచేసుకొనడానికి అవకాశాలున్నాయి కాబట్టి ఈ విషయాలను తరుద్దారా ప్రభుత్వానికి ముఖ్యమంత్రిగారికి మనవిచేసుకుంటూ గవర్నరుగారి ప్రసంగం మీద పెట్టిన అభినందన తీర్మానాన్ని పూర్తిగా బలపరుస్తున్నాను.

శ్రీమతి బి. కళావతి (మాడుగుల): -- గవర్నరుగారి ప్రసంగమునకు అభినందనలను తెలిపే తీర్మానాన్ని హృదయపూర్వకంగా బలపరుస్తున్నాను. మాడుగుల నియోజక వర్గం చాలా వెనుకబడిన ప్రాంతం అనే విషయం అందరికీ తెలిసినదే. ఆ ప్రాంతంలో ప్రజలు ఏ పదుపాయములు లేక చాలా బాధపడుతున్నారు. కాబట్టి వారికి ప్రత్యేకంగా సదుపాయం కలుగజేయవలసినదని ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను.

ప్రజలయొక్క సమస్యల పరిష్కారంపై అక్కడ ముఖ్యమైన పృథ్వి, జీవనధృతి కలిగించే వ్యవసాయానికి అగ్రస్థానంలో ఉంచాలి అని వినయంగా కోరుతున్నాను. ప్రతి స్థలంలో ఊడు పంట పండుతున్నాయి. కాని అదేమి దురదృష్టమో కాని మాడుగుల నియోజకవర్గంలో సంవత్సరానికి ఒక పంట అయిన సరిగా పండడం లేదు. అక్కడ నీరుంది, ఘాసి ఉంది, పండించే సునుచ్యులున్నారు. అయినా పంట పండదు ఎందువల్లా? మాడుగుల ప్రాంతం కొండ దరిన ఉంది. ప్రక్కనే శారద అనే నది పారుతున్నది. దానిమీద రైవాడ వద్ద ప్రాజెక్టు కడితే కొన్ని మే ఎకరములు యింగేటు అయే అవకాశం ఉంది. అది మీడియం ప్రాజెక్టు. మేజరు ప్రాజెక్టు కూడా కాదు. అటువంటిప్పుడు ఒక కోటి రూపాయలు శాంక్షను చేస్తే కొన్ని కోట్ల విలువ చేసే పంట పండుతుంది. దయచేసి ఈ ప్రాజెక్టు విషయం ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకువచ్చి తొందరగా అవకాశం కల్పించాలని కోరుతున్నాను. విశాఖపట్నం జిల్లాకు గోదావరి నీరు తరలి వస్తుందని ఎంతో కాలానుంచి అంటున్నారు. దానిగురించి ఏ విధమైన చర్య తీసుకున్నట్లు కనిపించదు. గోదావరిలోని 90 వర్షంలు నీరు సముద్రంలోకి నిరుపయోగంగా కలిసిపోతున్నది. రామపాదసాగరు ప్రాజెక్టు ద్వారానే లేక పోచంపాడు ప్రాజెక్టు ద్వారానే గోదావరి నీటిని గోదావరి జిల్లాకే కాకుండా విశాఖ జిల్లాకు కూడా పంటలు పండించడానికి వినియోగించవచ్చును. ఆ విధముగా ఫుడ్ ప్రాజెం తగుతుందని భావిస్తున్నాను. మన ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రంలో విశాఖ జిల్లా, శ్రీకాకుళం జిల్లా చాలా వెనుకబడిన ప్రాంతాలని ప్రతి ఒక్కరికీ తెలుసును. అందుచేత ఆ ప్రాంతానికి ఒక డెవలప్ మెంటు కమిటీ వేయాలి. ఆ కమిటీ రెండు జిల్లాలలో ప్రత్యేకంగా పని చేసి సమస్యలను పరిష్కరించడానికి తోడ్పడాలని మరొకసారి ముఖ్యమంత్రిగారికి విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. మాడుగుల నియోజకవర్గం చోడవరం తాలూకాలో ఒక భాగం. చోడవరం తాలూకాలో 300 నుంచి 350 వరకు రివిన్యూ గ్రామాలున్నాయి. శివారు గ్రామాలకు లెక్కే లేదు. సాధారణంగా ప్రతి తాలూకాకు 150 లేక 200 గ్రామాల కంటే ఎక్కువ లేవు. ఇన్ని గ్రామాలందరినీ చాలా కష్టంగా ఉంది. అందుచేత మాడుగులను ప్రత్యేక తాలూకాగా ఏర్పాటు చేసే విధముగా ప్రయత్నం చేయాలని కోరుతున్నాను. అక్కడ కొన్ని ఆఫీసులున్నాయి. సబ్ ట్రెజరీ ఆఫీసు, డిప్యూటీ తహసీల్దారు ఆఫీసు అక్కడ ఉన్నాయి. అందుచేత ప్రత్యేక తాలూకా చేయడానికి ఎటువంటి ప్రాబ్లెం ఉండదని నేను భావిస్తున్నాను. మాడుగుల నియోజక వర్గంలో చాలా మంది నిరక్షరాస్యులున్నారు. అక్కడ విద్య లేదు. హైస్కూలుకుపోయి చదవాలంటే మాడుగులకో లేక చోడవరంగాని పోవలసిఉంటుంది. 10-15 మైళ్ళ దూరం పోవాల్సి ఉంటుంది. హై స్కూలుకు పోవాలంటే పిల్లలకు చాలా కష్టంగా ఉంటుంది. అందుచేత అక్కడ స్కూల్స్ పెట్టవలసిన అవసరం ప్రభుత్వానికి ఎంతయినా ఉంది. అక్కడ స్కూలు పెట్టాలంటే కొంత స్థలం యివ్వాలి. కొన్ని గదులు కట్టించాలి. కొంత డబ్బు దొనేటు చేయాలంటారు. కాని మాడుగుల నియోజకవర్గ ప్రజలు చాలా వెనుకబడిన ప్రాంత ప్రజలు. కనుక ప్రభుత్వం ప్రత్యేక శాంక్షను చేసి కొన్ని స్కూల్స్ ఓపెన్ చేసి అక్కడ ఉన్న ప్రజలను అక్షరాస్యులుగా చేయాలని కోరుతున్నాను. అక్కడ రహదారులు చాలా అద్వాన్నంగా ఉన్నాయని చెప్పడానికి చింతిస్తున్నాను. ఎలక్షన్లు పమయంలో జీవులు వెళ్ళడానికి వీలు లేక

నడిచి వెళ్ళవలసి వచ్చిన గ్రామాలు చాలా ఉన్నాయి. ఎండకాలంలో ఈ విధముగా ఉంటే వర్షాకాలంలో బండ్లుగాని మరేదీ గాని అక్కడకు రావడానికి రహదారి చాలా యిన్ కన్ వీనియెంటుగా ఉంటుంది. తప్పనిసరిగా రోడ్డు వేసే విషయం కూడా ప్రభుత్వం ఆలోచించాలి. ఇక వైద్యం విషయం పుట్టిన మొదలు చనిపోయేవరకు ప్రతివారికి వైద్య సౌకర్యం కావాలి. అటువంటి వైద్య సదుపాయానికి ఒక ఎంపనరీ హాస్పిటలు మాత్రమే అక్కడ ఉంది. అక్కడకు ప్రతిఒక్కరు వెళ్ళే అవకాశం ఉండదు. ఎందుచేతనంటే అది డబ్బుతో కూడిన విషయం. మాడుగుల ఏంతో వెనుకబడిన ప్రాంతం అని పదే పదే చెబుతున్నాను. అటువంటి చోట ప్రభుత్వం తరపున ఒక హాస్పిటలు పెట్టడం చాలా అవసరం. హాస్పిటలు ప్రక్క గ్రామంలో రహదారి సౌకర్యం సరిగా లేదు కనుక బండ్లమీద రాలేక అయిదవ తీరినా తీరక పోయినా వైద్యసదుపాయంలేక చాలమంది చనిపోతున్నారని చెప్పడానికి చింతిస్తున్నాను. పట్టణాలలోనే కాకుండా పల్లెటూర్లలోనూ చాలమంది స్త్రీలు ఐశీలీగా ఉంటున్నారు. అక్కడ రెండే తరగతులన్నాయి. మిడిల్ క్లాసు, పూర్ క్లాసు. పూర్ క్లాస్ ఓపురీకు వ్యవసాయం సరిగా లేనందువల్ల యింటివద్దనే ఏ విధమైన ఉపాధి లేకండా అనవసరంగా కాలం గడుపుతున్నారు. అందుచేత కుటీర పరిశ్రమలు ఏర్పాటు చేసి జీవనోపాధికి తగిన సహాయం చేయవలసినదని కోరుతున్నాను. శాసన సభలో క్రొత్తగా వచ్చిన మాకు మా నియోజకవర్గ సమస్యలను చెప్పడానికి ఎక్కువ అవకాశాలు యివ్వవలసినదిగా కోరుతూ యిప్పుడు నాకు అవకాశం కల్పించినందుకు ధన్యవాదాలు చెబుతూ శలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీమతి డి. భానుతిలకం (కొత్తపేట) :— అధ్యక్ష, గౌరవనీయులైన గవర్నరు గారు ఉభయ సభలను ఉద్దేశించి చేసిన ప్రసంగమునకు అభినందలను తెలిపే తీర్మానాన్ని హృదయ పూర్వకంగా ఓలపరుస్తున్నాను. కానీ నా సూచనలను కూడా కొన్ని విశద పరుస్తున్నాను. ఆంధ్రప్రదేశ్ అవసరాలు తీర్చడానికి వెనుకబడిన ప్రాంతాలను పేదరిం నుంచి ఉద్ధరించడానికి ప్రణాళికలు ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ప్రభుత్వం చేపట్టారు. దానిని 15 సంవత్సరాల ప్రణాళికలుగా అమలుపరుస్తామని విశదం చేసినందుకు చాలా సంతోషం. మన ప్రీయతమ నాయకురాలు శ్రీమతి ఇందిరాగాంధీ యొక్క ప్రణాళిక పేదరికాన్ని పారద్రోలుటకే ఉంది. అది మనస్సులో పెట్టుకున్నందుకు దానిని అమలు పరచడానికి కంకణం కట్టుకున్నందుకు ప్రభుత్వాన్ని మనసారా అభినందిస్తున్నాను. అయితే మరొక విషయం, మన రాష్ట్రంలో మనలను ఎక్కువగా పేదస్తున్నది భిక్షక సమస్య. వేలాది భిక్షకులు తలదాచుకోడానికి వసతిలేక రోడ్ల ప్రక్కనూ వంతెనల క్రిందనూ ఉంటున్నారు. చెట్ల క్రింద ఉంటున్నారు. వారికి తినడానికి తిండిలేదు. కట్టుకోడానికి వస్త్రంలేదు. వారందరికీ తిండి, బట్ట, ఇంటి వసతి కల్పించవలసిన బాధ్యత మన ప్రభుత్వానికి కొంతయినా ఉంది. భిక్షకానికి వృత్తి కూడా కల్పించవలసి ఉన్నది. ఈ పని దేవాదాయ ధర్మాదాయ విధుల నుంచి వసతి కలుగ చేసినప్పుడే అవి నిజంగా ధర్మాదాయ సంస్థలనిపించుకుంటవి. వాటి నుంచి జిల్లాకు ఒక భిక్షక గృహం ఏర్పాటు చేయవలసినదిగా కోరుతున్నాను. పొరుగు దేశమైనటువంటి బంగ్లా శరణార్థులకు సదుపాయాలు చేసిన మనం భిక్షకుల సంక్షేమం కోసం ఏ త్యాగం చేయడానికైనా సంసద్దముగా ఉంటామని ఆశిస్తున్నాను. భిక్షక వృత్తి ఉన్నంతకాలం భారత దేశం నాగరిక దేశం అనిపించుకుంటుందా ?

అది నిర్మూలించినప్పుడే భారతదేశం నాగరిక దేశం అనిపించుకుంటుంది, హరిజనులకు, గిరిజనులకు వెనుకబడిన తరగతులవారికి యిండ్ల స్థలాలు యిచ్చి గృహ వసతికి సబ్సిడీలు యివ్వవలసిన అవసరం ఎంతయినా ఉంచని చునవి చేస్తున్నాను ఈ విషయం వెంటనే అమలుపరచవలసినదని నా కోరిక.

దీనితోపాటు ఆర్థికముగా వెనుకబడిన అన్ని తరగతులవారికీ ఇట్టి సదుపాయమును కల్పించవలసినదని చిన్నపము చేసుకొంటున్నాను. ఇటువంటి సమస్యలను పరిష్కరించుటకు సమర్థులైన మన ముఖ్యమంత్రిగారు, ఇతర మంత్రివర్గులు తోడ్పడగలరని ఆశిస్తున్నాను. క్రియా దక్షులైనవారు, ప్రజల అవసరాలను తెలిసినవారు మంత్రి మండలిలో ఉండడము మన అదృష్టము. అనుభవజ్ఞులు, సభా హోదాను కాపాడగలిగిన అధ్యక్షులైన మీకు నాకు ఈ అవకాశము యిచ్చినందుకు నా ప్రత్యేక అభినందనలు తెలియజేస్తూ శలవు తీసుకొంటున్నాను.

శ్రీ ఎం. ఓంకార్ (నర్సంపేట్) :—అధ్యక్షా, గౌరవ గవర్నరుగారి ప్రసంగము ప్రభుత్వ పాలసీలను చాల చక్కగా ప్రతిబింబిస్తున్నది. ఈ ప్రసంగముచూసిన తరువాత ఈ ప్రభుత్వము సోషలిజం గురించి చెప్పే కబుర్లు అనుకోండి, నీతి బోధలు అనుకోండి వాటి మీద వున్న సమస్యలు తొలగిపోవాలి అని మనవిచేస్తున్నాను. ఈ మొత్తము ప్రసంగము అంతా ప్రభుత్వ పాలసీని ఏ పద్ధతులలో ఎవరించారు అనేది చూసినపుడు గుత్త పెట్టుబడిదారుల నాయత్వము నడుస్తున్నదని బోధపడుచున్నది. మన దేశపు సుస్థిరతగురించి అనేక విధాల చెబుతున్నారు. కేంద్రములోను రాష్ట్రములోను సుస్థిర ప్రభుత్వాలు ఉండాలని చెప్పేది చాల బాగానే ఉంది. కాని ఒక్కటి మార్పు మరచి పోతున్నారు. మనదేశ ఆర్థిక పరిస్థితి, రాజకీయ పరిస్థితి చూసినప్పుడు, ఏ రాజకీయ వాది అయినా కాత్రియ దృక్పథముతో ఆలోచించినపుడు మన దేశము ఓపైమైన ఆర్థిక, రాజకీయ సంక్షోభములో ఉందని, పరిపాలన సాగిస్తున్న ఈ ప్రభుత్వములు అగ్నివర్షక ప్రభావానికి లోనుకాకుండా ఉంటాయనేది, వాటి సుస్థిరత సందేహస్పదమనే విషయాన్ని గమనించవలసిన అవసరము ఉంటుందని మనవిచేస్తున్నాను. ఆత్యయిక పరిస్థితులతోనే ఎన్నికలు జరిగించడాన్ని గొప్ప కార్యముగా, చాల సదుద్దేశ్యముతో కూడినట్లుగా చెప్పకొంటున్నారు. కాని దానికి విరుద్ధమైన పరిస్థితి అని నేను అర్థము చేసుకొంటున్నాను. మొత్తము దేశము అంతా ప్రజలు బింగ్లా దేశ పోరాటము సందర్భములో సహాయము యిచ్చారు. అంతర్జాతీయ కమ్యూనిస్టు ఉద్యమముకూడ బలమైన సహకారము యిచ్చినది. మన నైత్యము పీరోచితముగా పోరాడి సాధించిన విషయాన్ని తమ సొంత విజయముగా చెప్పకొంటూ, ఆలస్యమయితే ఇది కాస్త హారతి కర్పూరములా కరగిపోతుంది. ఇప్పుడే వెంటనే ఎన్నికలు జరిపితే మెజారిటీ వస్తుందనే దురుదేశముతో జరిపిన ఎన్నికలు తప్ప ఇండులో చెప్పకోదగిన ఘనత ఏమీలేదని మనవిచేస్తున్నాను. బింగ్లాదేశ్ మూలముగా సోషలిజం పేరుతో వచ్చిన దానిమీద సమృద్ధిగా లేకుండా జరిపిన చర్యలు చూస్తే కోయంబత్తూరు నోట్లు ఎక్కడై నా గ్రామాలలో మిగిలిపోయినవా అని తోచుచున్నది. అవి ఎక్కడినోట్లో ఏమిటో? ఓటు అనేది జజూరు సరుకుగా మార్చబడినది. పోలింగు 1, 2 రోజులు ఉంది అనగా వివరితమైన డబ్బు, గుడంబా గ్రామాలలో నిండి పోయినది. పోలింగు దౌర్జన్యము, అసాంఘిక శక్తుల ప్రభావము మితిమీరి సాగించ

బడినది. పశ్చిమ బెంగాలులోని పరిస్థితులు చూస్తే ఇందిరాగాంధీ పోషలిజం పేరు చెబుతూ పాసిజానికి చక్కని బాట వేస్తున్నారు. ప్రజాశంత్ర వ్యవస్థ బలపరిచే విధంగా కాకుండా ఖానీచేసే పరిస్థితిలో నడుస్తున్నది. ఈ ప్రమాద పరిస్థితిని చాల జాగ్రత్తగా, ఆత్మ విమర్శనాపూర్వకముగా అంచనా వేసుకోవలసివుంటుంది. ఎన్నికల సంఘటనలు కొన్ని మాత్రము ప్రభుత్వదృష్టికి తీసుకువస్తున్నాను. ప్రభుత్వము ప్రకటించిన లెక్కలుచూసినా 6 మందిపై న హత్య చేయబడ్డారు. 12, 14 గ్రామాలలో గృహదహనాలు జరిగినవి వందలాది ప్రజలు వికలాంగులైనారు. వేలాది ప్రజలు దెబ్బలకు గురిఅయినారు. మా పార్టీ కార్యకర్త బనవప్పపురంలో హత్యచేయబడ్డాడు. నల్గొండ నియోజకవర్గములో రేపు పోలింగు అనగా నెమ్మాలిలో ఇల్లు తగులబెట్టబడినది. చెరువుగట్టు గ్రామములో ఇల్లు తగులబెట్టబడినది. మిర్యాలగూడ నియోజకవర్గములో 40 పోలింగు బూత్స్ లోకి ఏజంట్లను రానివ్వలేదు. ఐ. జి. పి. దృష్టికి తీసుకువస్తే మావరింపెండెంటును కలుసుకోండి, వారిని కలిస్తే వారు పరిశీలిస్తారు అని పార్లమెంటు సభ్యుడైన బి.యస్. గారికి చెప్పడము, పోలింగు ఏజంట్లను రానివ్వక కొట్టడానికి ప్రయత్నము చేయడము జరిగింది. పోలిసులకు చెబితే మీరు పార్లమెంటు సభ్యువా, మీరే ఏమీ చేయలేకపోతే మేము ఏమీ చేయగలము అని అనడము జరిగింది. ఈ రకముగా పోలింగు బూత్స్ లోకి రానివ్వకుండా జరిపిన ఎన్నికలు ఎన్నికలు అని చెప్పకోడానికి భయపడవలసి వుంటుంది. బేలట్ పేపర్సు బజారులో వుండినవి. ములుగు ప్రాంతములోని తిమ్మాపేట, రాజంపేట మొదలైన చోట్ల పోలింగు ఆరంభం అయ్యే సమయానికి పోలింగు ఏజంట్లను అరెస్టుచేసి తీసుకుపోయారు. అధికారపక్షము సాగించే చర్యలు ఈ విధంగా వున్నవి. ఓవర్ డ్రాఫ్టు విషయము పడేపడే చెబుతున్నారు. కేంద్రము, రాష్ట్రము సంబంధాలు చూసినపుడు మన రాష్ట్రము ఒక మునిసిపాలిటీలాగ వుంది. ఇప్పటి దోరణిమాస్తే మేజరు పంచాయతీ హోదాకు దిగజారుతుంది అనిపిస్తున్నది. జాభ్యత వహించి, స్వతంత్రముగా పరిపాలన సాగించే విధంగా రాష్ట్రము వుండవలసిన అవసరము వుంది. రాష్ట్రప్రభుత్వ అధికారాలను ఎక్కువచేసే విషయాన్ని గురించి ఆలోచించాలి. పోషలిజానికి కనీస ప్రాతిపదిక భూసంస్కరణలు అని చెబుతున్నాము 10 స్టాండర్డు ఎకరాలు వుంచి మిగిలినది పంచాలని చెబుతున్నాము. 10 ఎకరాలు నిర్ణయించే విషయములో ఎన్ని సంవత్సరాలు పడుతుంది అని అడుగుతున్నాను. ఆర్థిక భారముతో కృంగిపోతున్న ఈ సమయంలో లేజిస్లేట్ కౌన్సిల్, గవర్నరు పోస్టు ఎందుకు. అటువంటివి రద్దు చేసుకోవలసి వుంటుంది అని మనవిచేస్తున్నాను. ఇక నా నియోజకవర్గములో వున్న పాకాల చెరువు క్రింద 12 వేల ఎకరాలు సాగు అవుతుంది. కాని 8 వేల ఎకరాలు సాగులేక పడివుంది. దానిమీద వున్న వాగు కలిపితే మొత్తము 12 వేల ఎకరాలకు నీరు పుష్కలంగా వుంటుంది. ప్రభుత్వము వెంటనే దీనిని సర్వే చేయించాలని మనవిచేస్తున్నాను. అటవీ ప్రాంతాలలో త్రాగడానికి మంచినీరు గాని, తినడానికి తిండిగాని లేక జాడపడు తున్నారు. నక్సలైట్స్ ని అణచే ప్రయత్నములో పోలిసులుచేసే దౌర్జన్యాలకు అంత లేకుండా పోతున్నది. కోయప్రజల దగ్గర సరుకు లాగుకొనడమే కాకుండా స్త్రీలను కూడ అవమానపరుస్తున్నారు కోయప్రజలను వృద్ధిలోకి తీసుకువస్తున్నట్లు చెబుతున్నారు కాని విపరీతమైన దౌర్జన్యాలను చేస్తున్నారు. వాటిని ఆరికట్టవలసిన అవసరం ఎంతైనా వుంటుందని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ ప్యూడ్ లివాట్ అలీ (భిమ్మం) : - అదృశ్య, గవర్నరుగారి ప్రసంగము పై న చర్చ ఏ రోజుగా సాగుచున్నది అనేకమంది సభ్యులు తమ అభిప్రాయానుస్యక్తముచేసారు. గవర్నరుగారి ప్రసంగము రాష్ట్రములోని ప్రజలయొక్క జీవన సమస్యలకు ఏ మాత్రము పౌందిక చేసిందిగా వందని చెప్పడము నా మొదటి ఉద్దేశ్యము. రాష్ట్రములో నానాటికి విరుద్ధోగళు పెరుగుతున్నది. ధర్మను అదుపులో పెట్టలేని దుఃఖిత ఈ ప్రభుత్వానికి ఏర్పడింది. దున్నేవానికేభూమి అనేనినాదం మొన్నటివిన్నికలలో మారు మ్రోగింది. ఇందిరాగాంధీ గొర్రీ హతావో నినాదంలోని మూలహారాన్ని ఈ ప్రసంగంలో పూర్తిగా మర్చిపోయారు. దున్నేవానికి భూమి ఇవ్వకుండా భూసంస్కరణలను ఎలా అమలు జరుపుతారని నేను అడుగుతున్నాను. ఒకప్పుడు కమ్యూనిస్టు పార్టీ దున్నేవానికే భూమి అనే నినాదంతో రైలాంగాన్ని, ఒక్కసాయ కూలీలను కూడగట్టి ఉద్యమ రూపంలో బలమైన పోరాటాలను నడిపి భూస్వాముల గోళ్ళూడగొట్టి వారే సాగు చేసుకొనే పరిస్థితిని కలిగించిన రోజులను మనం గుర్తుంచుకోవలసి యుంది. 52 మొదటి ఎన్నికల్లో కాంగ్రెసు తుడుచుపెట్టుకు పోయింది. అప్పుడు కమ్యూనిస్టు పార్టీకి జదులు కాంగ్రెసు పార్టీ దున్నేవాడికే భూమి అనే నినాదం తీసుకున్నారు. 15 సంవత్సరాలు దాటిన ఇంతవరకూ ఆ నినాదాన్ని సినాదంగానే వుంచారు కాని ఆచరణలో పెట్టలేకపోయారు. కేవలం కామ అధికారంలోకి రావడానికే సాధనంగా దానిని ఉపయోగించుకోవడం జరిగింది. అదే నినాదంతో తిరిగి 72 ఎన్నికలలో కూడా పునశ్చరణ కావించిన ప్రజలకు ప్రమలు లిగించి అన్ని రాష్ట్రాలలో తమదే పైచేయిగా గెలుచుకున్నారు. కాని ఇది ఎంతో కాలం నిల్వదు. బంగ్లాదేశ్ విముక్తి పలకే మే తమ విజయానికి కారణమని చెప్పవలసి వుంటుంది. 72 ఎన్నికలు జరపాలనే ఉద్దేశ మే మొదటినుండి మీకు వున్నట్లయితే ఒకసారి ఎన్నికలను వాయిదా వేద్దామని, ఒకసారి వేయకూడదని అనుకున్నట్లైతే, దాకా వరకూ మన సైన్యాలు వెళ్ళిన తరువాతనే ఈ గాలి మనకు అనుకూలంగా వుందని, ఎన్నికలు జరపాలనే గట్టి నిశ్చయం తీసుకున్నారు. అయినా ఎన్నికలను స్వేచ్ఛాపూరిత వాతావరణంలో జరిపాలా అంటే అది లేదు. ప్రభుత్వ యంత్రాంగాన్ని తమ పార్టీకి ఉపయోగించారు. కోట్ల కొలది రూపాయలు కుమ్మరించారు. ఇది ప్రజాస్వామ్యంలో చేయదగిన పనులు కావు అక్రమాలు చేసి ప్రజాస్వామ్యానికి లోదకాలు ఇచ్చారు ప్రజలకు ఎన్నో వరాలు ఇచ్చారు పోలీసుల అండదండలు తమకు వుంచుకొన్నారు. మెహబూబాబాద్ నియోజకవర్గంలో భూస్వాములు వారి గుండాలు స్వైర విహారం చేశాయి. అప్పుడు ఎన్నికలు ప్రజాస్వామ్యంగా జరగలేదు. అయినా ఆ విషయాలు గవర్నరుగారి ప్రసంగంలో ఎచ్చట మచ్చుకు కావరా లేదు.

ఈ సంవత్సరం ప్రజలు కరువు కాటకాలతో కటకటలాడుతున్నారు. అనేక ప్రాంతాలలో పశుగ్రాసం కరువు అయింది. ప్రభుత్వం ఒక ప్రక్క జైలు నివారణ కార్యక్రమాలకు కోట్ల డబ్బును ఖర్చు పెడుతున్నది. పశుగ్రాసం కొరకు బావులకొరకు డబ్బు ఇస్తున్నది. మరో ప్రక్క రైతులనుండి బలవంతంగా శిస్తులు వసూలు చేస్తున్నారు. మా జిల్లాకు సంబంధించినంతవరకు శిస్తులన్నీ వసూలు అయినవి. రాష్ట్రంలో చాలాచోట్ల ఇలా జరుగుతున్నది. సహకార రుణాలు, లాండ్ రెవెన్యూ ఎరియర్స్, సర్వేస్టోన్స్ ఇన్ను వగైరాలను ఏసూలు చేయడం దారుణంగా వుంది. ఇది ప్రజలకు మేలు చేసే పద్ధతులు కావని మనవి చేస్తున్నాను.

ఇది, భారత విశ్వవిద్యాలయం ద్వారా ప్రచురించబడినది. కొన్ని అంశాలకు అనుగుణంగా 1-10, 160 కూడా అమ్ముతున్నారు. వందల ప్రకరణాలకు అందుబాటులోనే లేదు. రికననాలు చరిత్ర మరీ దారుణంగా ఉంది. సామాన్య ప్రజల నిత్య జీవిత అవసర పుస్తకాల ధరలు పెరిగితే ఎలా బ్రతకాలి? ప్రభుత్వం ప్రజల కోసం హామీలు అమలు చేయాలి. పరిస్థితి కష్టించడం లేదు. ప్రజా సమస్యలు పరిష్కారం కావాల్సి, ప్రజలకు మేలు కలగాలంటే ప్రభుత్వం గుర్త పెట్టబడితే చట్ట ముండు విధిపోయినాడే అది సాధ్యం.

ఈనాటి పరిస్థితి మాస్తుంటే శాంతి భద్రతలు లేవని చెప్పాలి. ఎక్కడ చూసినా ఖానీలు జరుగుతున్నాయి. గృహ దహనాలు జరుగుతున్నాయి. నెలల తరబడి జీతాలు రాని ఉపాధ్యాయులు, వి ఎల్ డబ్ల్యు.లు ఉన్నారు. వారి విషయంలో ప్రభుత్వం శ్రద్ధ తీసుకొనడం లేదు. నిరుద్యోగాన్ని విద్యులించడానికి ప్రభుత్వం డబ్బు కేటాయించుతుంది కాని వ్రాసే వ్రాతలకు చేసే చేతలకు పొరపాటు కనిపించడం లేదు. అచరణలో అమలు జరుగడం లేదని మనవి చేస్తున్నాను. గవర్నరుగారి ప్రసంగంలో ఈ విషయాల సూచన లేనందుకు విచారం వెలిబుచ్చుతున్నాను.

శ్రీ పి. పల్లారెడ్డి (గవ్వల) : — అధ్యక్ష, గవర్నరుగారి ప్రసంగం క్లుప్తంగా ఉంది. కిరీ, కొత్త తెచ్చే అండ్ వ్రాసినందుకు దానిలో ఉన్న గూఢార్థం చాలామందికి తెలిసి ఉండకపోయి బాధ కలిగి పొడవయ్యింది. నాకు కూడా కొన్ని విషయాలు ఏమిటా అనిపించింది. బంగ్లాదేశ్ సమస్య పూర్తిగా పరిష్కారమైనదన్నారు. వచ్చిన 10 నిలయన్ రెఫ్యూజీస్ తిరిగి వెళ్లారని చెప్పారు. చాలా సంతోషం. మనం అనుకొన్న గొప్ప కార్యక్రమం పూర్తి అయింది. రెఫ్యూజీస్ బిర్మీష ఉన్నంతకాలం వారికి తిండి, గుడ్ ఇవ్వటానికి చునం ఎక్స్ ప్రెస్ బాక్స్ వేసుకొన్నాము. రైల్వే టెక్నీషియన్, పోస్టల్ వాటిపైన, సినిమా టెక్నీషియన్లపైన కూడా బాక్స్ పెంచాము. వారు తిరిగి వెళ్లి పోయారు కనుక అదనంగా వేసిన బాక్సులను తీసివేస్తూ అని అడుగుతున్నాను. అది ఆ విధంగా చేస్తే కొన్ని కొద్ది రూపాయల బాక్స్ బర్జన్ తగుతుందని, ఆ తగ్గడమువల్ల లాభము కలుగుతుందని మనవిచేస్తున్నాను. అంతేగాక ఓవర్ డ్రాఫ్ట్ ఏదైతే ప్రభుత్వము తీసుకుందో, దానికి, అభివృద్ధి చెందిన ప్రాంతాలపై బాక్స్ అధికము చేసి విగత వాటిపై బాక్స్ బర్జన్ రెఫ్యూజీస్ చేయాలి గవర్నరుగారు సూచించారు. ఎవరైతే అభివృద్ధి చెంది ఉన్నారో, ప్రత్యేకంగా కోస్టల్ సరియాన్, వారిపైన బాక్స్ వేయడము, యంత కాణము నుండి తెలంగాణ ఎన్ని విధాలుగా బాధ పడిన విషయము అందరికీ తెలిసిందే. అది సరి చేయడము బాగుంటుందని భావిస్తున్నాను. అంతేగాక 15 సంవత్సరాల ప్రణాళికలు, ఆంధ్ర రాయలసీమ, తెలంగాణల కొరకు వేయడానికి కమిటీ వేకారని మరీ రాయలసీమ ప్రణాళిక యంతవరకే పూర్తి అయి అప్రూవ్ అయిపోయిందన్నారు. తెలంగాణ ప్రణాళిక యంతా వేయడములో ఉందని చెప్పడము జరిగింది. తెలంగాణలో రమారమి 4 సంవత్సరాల నుండి బ్రహ్మాండమైన పోరాటము జరిగింది. అన్యాయము జరిగిందని, అక్రమము జరిగిందని తెలంగాణ అభివృద్ధి పూర్తి కాలేదని, తెలంగాణ వెనుకబడి

పోతున్నదని తెలుంగాలు అంత ప్రాంతములో కలవడానికి కారణము, ఏదో వారికోరికలపై గొప్పము వస్తుంది. పూవుల నాలో వుండే వాసన అయినా పీరికి పోతుందని, పీరు లభిస్తుంది చెందుతారు అనుకుంటే, ఆ నారలో వుండిన వాసన నారలోనే వుండిపోయింది. 4 సంవత్సరాలుగా తెలంగాణాలో పోరాటము జరిగినా, తెలంగాణాకు సంబంధించిన 15 ఏండ్ల ప్రణాళిక మొట్టమొదట తయారు కాక, రాయలసీమ ప్రణాళిక తయారు అయిందని. తెలంగాణ ప్రణాళిక యింకా సిద్ధము కాలేదని తెలియజేశారు. దీనివల్ల నెను అర్థము చేసుకున్నదేమంటే, యంత పోరాటము జరిగిన తెలంగాణ కంటే రాయలసీమకు ప్రాముఖ్యం యిచ్చారు. తెలంగాణాకు అదే ప్రాముఖ్యం యిచ్చి వుంటే, తెలంగాణ ప్రణాళిక అంతకు పూర్వమే అయి వుంటే అమలులోకి వచ్చేది. తెలంగాణ ప్రణాళిక ప్రోగ్రెస్ లో వుందని ప్రతిపాది చెప్పడం జరుగుతోంది. ఇది తెలంగాణా వారికి నిరుత్సాహం కలుగజేస్తుంది. ఈ తెలంగాణాకు సంబంధించిన ప్రణాళికను, వెంటనే, ఒకటి రెండు మాసాలలో, పెన్షన్ లోగా కూర్చుని తయారు చేయించి హౌస్ ముందుకు తీసుకువస్తే దానిపై చర్చించే అవకాశము కలుగుతుందని మనవిచేస్తున్నాను. ఇంకొక విషయము. అర్బన్ ప్రాసెస్ పై సీలింగ్ పెట్టడము యాక్టివ్ కన్సిడరేషన్ లో వుందని చెప్పారు. ఇది సంజీవరెడ్డిగారి కాలము నుండి వింటున్నాము. ఇంకా కన్సిడరేషన్ లో వుండంటే తీరా యిది ఎంతవరకు కన్సిడరేషన్ లో వుంటుంది. ఎప్పుడు చూచినా మేము ఏదో చేస్తున్నామని ప్రజలకు వాగ్దానాలు చేయడము, అసెంబ్లీ అయిపోయిన తరువాత ఏమీ చేయలేకపోయాము. యింకా ఆలోచన చేస్తున్నామని చెప్పడమువల్ల ప్రజలలో నిరుత్సాహం కలుగుతుంది. అందుకని చేస్తామని చెప్పడము కంటే చేసిన తరువాతనే చెప్పడము మంచిదని భావిస్తున్నాను. చేస్తామని ప్రజలను నిరుత్సాహపరచడము మంచిది గాదు. ల్యాండ్ రిఫార్మ్స్ అనేవి తెలంగాణాలో వున్నవి, అయితే ఆంధ్రప్రదేశ్ ఏర్పడిన తరువాత అమలు జరుగలేదు. రామకృష్ణారావుగారి కిప్పుడు అయిన శ్రీ నరసింహారావుగారి నాయకత్వములో లెజిస్లేషన్ తెచ్చి అమలు జరుపుతారని విశ్వసిస్తున్నాను. అంతేగాక తెలంగాణ డెవలప్ మెంటు కమిటీ యీ విషయములో చాలా ఆలోచన చేస్తున్నదని అన్నారు. మొట్టమొదట భారత ప్రభుత్వము తరపున వచ్చినటువంటి ప్రతినిధివర్గము ముందు ఆనాడు తెలంగాణాలో తీసుకోవలసిన ప్రాజెక్టుల గురించి చేయవలసిన కార్యక్రమము గురించి చెప్పడము జరిగింది. జూరాల హైడ్రో ఎలక్ట్రికల్ ప్రాజెక్టు, తుంగభద్ర లెఫ్ట్ కెనాల్ అప్పర్ కృష్ణా లెఫ్ట్ కెనాల్, ఖిమా ప్రాజెక్టులు వున్నవి. వాటిని వెంటనే చేయాలని అప్పుడు వున్న యింజనీర్లు, గవర్నమెంటుకు నివేదించడము జరిగింది. అయినా యీ రోజువరకు ఏమీ జరుగలేదు. వాటి అన్నిటి విషయములో సత్వర చర్యలు తీసుకోవాలని మనవిచేస్తూ గవర్నరుగారి ప్రసంగాన్ని సమర్థిస్తూ వెలపు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ పి. వి. హెచ్. రామజోగయ్య (పాంకొల్లు):—అధ్యక్ష, గవర్నరుగారి ప్రసంగములో వుండే అన్ని అంశాలను నేను బలపరుస్తున్నాను. జరిగిన ఎన్నికలలో పోటాపోటీలను చూచుకుంటే, నూటికి మారు నీట్లు కాంగ్రెస్ తరపున పోటీ పెడితే, కాంగ్రెస్ ము ఓడించాలని కాంగ్రెస్ టిక్కెట్టు రాని మరి కాంగ్రెస్ విధానాలకు వ్యతిరేకమైనటువంటి భూస్వామ్య వర్గాలవారు, ధనికవర్గాలవారు వర్తక సంఘాలవారు అందరూ ఏకమై—పేదవర్గాల పార్టీలమని చెప్పుకునే పార్టీలు, కాంగ్రెస్ లో వచ్చిన

వీరిరాలను ఆ సరాగా ఉంచుకుని, వారితో చేతులు కలిపి—పేదవరాలకు ప్రతినిధులమని చెప్పుకునే కమ్యూనిస్టులు, భూస్వామ్య ధనిక వరాలకు ప్రతినిధులుగా వున్న పార్టీలవారు, మరి యిండిపెండెంట్లు, వీరందరు ఒకరితో ఒకరు చేతులు కలిపి, యీ కాంగ్రెస్ను ఓడించాలని అనేక ప్రయత్నాలు చేశారు. ఈ ప్రయత్నాలలో ఆశ్చర్య కరమైన విషయము ఏమంటే, యీ ఎన్నికలలో ధనికవరాలన్నీ వారికి ఓటు వేస్తే, పేదవరాలన్నీ కాంగ్రెస్ విధానాలకు యిష్టపడి, కాంగ్రెస్ అభ్యర్థులకు ఓటు వేశారు. ఆశ్చర్యకరమైన విషయము ఏమంటే గుడిసెలలో వున్నవారు, పేదవరాల పార్టీలమరి చెప్పుకునే వారికి గాకుండా, కాంగ్రెస్ పార్టీకి ఓటు వేశారు. మేడలలో వుండేవారు, పేదవరాల పార్టీలమని చెప్పుకునే వారికి, యిండిపెండెంట్లకు ఓటు వేయడము జరిగింది. ఈ విధంగా తారుమారు అయినటువంటి ఆశ్చర్యకరమైనటువంటి సంఘటనలు యీ ఎన్నికలలో జరిగాయి. ఈ ఎన్నికలలో పేద వరాలకు, బలహీన వరాలకు అనల్లనటువంటి సినల్లనటువంటి రిప్రజెంటేటివ్స్గా కాంగ్రెస్ వారు ఎన్నిక అయి యీ రోజు ప్రభుత్వము ఏర్పాటు చేసి, పేద ప్రజల ప్రతినిధులుగా యీ హౌస్ లో కూర్చోగలిగిరని చెప్పడానికి ఏ మాత్రం సందేహం లేదు. ఈ రోజున ప్రతిపక్షాలలో వుండేవారికి బలహీనవరాల గురించి చెప్పుకునే అవకాశాలుగాని వారి గురించి ఆలోచన చేసే అవకాశాలుగాని ఏ మాత్రము లేకుండా పోయాయని చెప్పడానికి సందేహం లేదు. ఈ ఎన్నికలలో గెలిచిన కాంగ్రెస్ వారందరు కూడా మాకు ఎంతో బాధ్యత వుంది, బలహీనవరాల గురించి ఏమి చేయాలనే ఆడురాతో వున్నప్పుడు, మా లెజిస్లేషన్ పార్టీ నాయకులుగా శ్రీ పి. వి. నరసింహారావుగారు ఎన్నిక అయి, కాంగ్రెస్ విధానము అక్షరాల అనులు జరుపుతామని, బలహీనవరాలకు వెనుకబడిన వరాలకు వారి బాగోగులకు కావలసినటువంటి చట్టాలను, ఎవరు వ్యతిరేకించినప్పటికీ చేసి తీరుతారని చేసినటువంటి వాగ్దానము మాకు ఎంతో సంతోషాన్ని కలిగించింది. కాంగ్రెస్ పార్టీ బలహీనవరాల అవసరాలను దృష్టిలో పెట్టుకొని పరిపాలన సాగిస్తుంది.

పోతే మా నియోజక వరములో చేనేత పారిశ్రామికలు కూడు లేకుండా ఉన్నారు. నూలు లేటు రోజు రోజుకూ పెరిగిపోతున్నది. వారికి ధరలు గిట్టుబాటు లేక కూడు కూడా లేకుండా బాధపడుతున్నారు. వారికి రాష్ట్ర ప్రభుత్వము ఏమీ చేయలేక పోతున్నది. ఈ సమస్యను మన ప్రభుత్వము కేంద్ర ప్రభుత్వముతో మూవ్ చేసి నూలు లేటు తగ్గించే ఏర్పాటు చేయాలని కోరుతున్నాను.

తరువాత పేదవారు చాలా సంవత్సరముల నుంచి ఇళ్ల స్థలాలు అత్యుపై చేసిన వారున్నారు. వారికి ఇంతవరకూ పట్టాలు లేవు. ప్రభుత్వము తరపున ఉన్న ఉద్యోగులు యీ కార్యక్రమము చేపట్టి వారికి పట్టాలు ఇప్పించాలని కోరుతున్నాను.

Sri M. R. Deen (Visakhapatnam):— Mr. Speaker, Sir, I endorse the Address delivered by the Governor. With this in view, I wish to bring to the notice of this House some points about Vishakhapatnam.

Vishakhapatnam is a City of destiny, is a city of promise to many a youth. In the City several industries—major industries and heavy industries—have come up. But the air and water in Visakhapatnam are polluted posing grave danger to the public. Government have not taken any action to check this pollution in this City. You

Know, Sir, the fish in Vishakhapatnam emit a bad smell, a nauseating smell. This matter has been brought to the notice of the Health authorities, but no action has been taken.

Another thing is, Visakhapatnam is going to have an outer harbour in the middle of the town with an ore-handling plant. With a bridge across the town, they could be conveying the ore to the ships by means of a belt which would bring out lot of dust spread over the entire area, nearly a square mile. We are already having lot of dust where the ore-handling plant is erected. I would request the Government to take this matter seriously and the Public Health Department should immediately check this pollution.

The scholars and professors of Andhra University have taken to voluntary service to check the pollution, but Government should give financial aid and recommend to the University Grants Commission to give proper aid to the University Scholars to fight this pollution.

A beach Road had been formed between Visakhapatnam and Bimilipatam long ago but it had not yet been completed ; it is still under construction. I do not understand why it is so. Visakhapatnam is packed with population which is sandwiched in between the mountains. The completion of the beach road will help many of the City-dwellers. The road will also shorten the distance between Visakhapatnam and Bimilipatam. This will also be an attraction for the Tourists.

Sir, I wish to bring to the notice of the House one point in regard to Dental Surgeons. There are 175 Dental Surgeons who are qualified out of whom only 25 dental surgeons are employed. It is a 4 years course with one year's house surgeoncy. After five years' study, these dental surgeons are roaming in the streets. There is a proposal to open dental clinics in the Taluk Hospitals. I do not understand why this has not been taken up seriously. I would sincerely urge the Government to start dental clinics at the Taluk Hospitals.

We have heavy industries in Visakhapatnam where the Harijans, Christians and minorities are not given proper representation in the matter of employment. I have brought this to the notice of the then Chief Minister and also to the notice of the Minister concerned of the Central Government. The managements of certain industries, particularly, are ignoring the poorer classes and weaker sections though they possess the requisite qualifications, or some pretext or the other. I would suggest that an impartial Committee be formed in regard to the employment of the weaker sections and minority communities like Harijans, Christians and Muslims, in these industries.

With regard to the Steel Plant the necessary survey has already been done and I would request the Government to impress upon the Central Government to sanction the necessary finances and quicken the pace of construction. Government have already requisitioned certain lands from the cultivators. These cultivators should be given the cost of the land or their relations should be appointed in the several jobs that are created in the industries that are coming up in the area.

శ్రీ యస్. సత్తిరాజు (తాళ్ళిరేవు) :—అధ్యక్షా, యీ రోజు రైతుకు రైతు కూలీకి దగ్గర సంబంధం ఉన్నది. రైతు కూలీ రైతు ఇద్దరూ సన్నకారు రైతులుగానే యీ రోజుకూ ఉండిపోయారు. రైతు దేశానికి వెన్నెముకవంటి వాడని అందరూ చెబుతారు. రైతు ఎయితుగానే ఉండిపోయాడు. నాగలి ఒకటి జోడెడులలో ఉండిపోయినాది. మన దేశము లో రైతు ఏ విధంగానూ అభివృద్ధి చెందలేదు. రయితు ఒక పది ఎకరాలు ఎవరో పెద్ద వారి దగ్గరనుంచి తీసుకుని కష్టపడి సేద్యము చేసి పండిస్తే అందులో సగము పయిగా పెద్దవారికి పోయి. మిగిలిన సగము కుర్చులకు పోగా రయితులకు మిగిలేది నాగలి జోడెడులు మాత్రమే అంత తప్ప రయితుకు యీ రోజు గత్యంతరము ఉండడంలేదు. దేశానికి రైతు వెన్నెముక వంటివాడని పెద్దలు చెబుతున్నారు. అలా ఒక ప్రక్క చెబుతూ రైతుకు ఏదో ఉపకారం చేస్తున్నామని రెండవ ప్రక్క ప్రభుత్వము చెబుతున్నది. కాని రైతుకు మాత్రం ఏ విధంగా కూడా సరైన పద్ధతిలో జరగడం లేదని తమకు మనవిజేస్తున్నాను. రైతు కూలీకి దాదాపు 4 నెలలు మాత్రమే సరైన పద్ధతిలో పని జరుగుతుంది. ఈ రైతు కూలీకి రోజుకు రూ 2, 3, 1½, 0-25 పైసలు కూలి ఉంది. దీనికి కనీస రేటు అని ఉంటే బాగుంటుంది అధ్యక్షా. ఇప్పటివరకు మన ప్రభుత్వము ఆలోచిస్తున్నాము. ఆలోచిస్తున్నాము అంటున్నారే తప్ప ఈ కనీస ధర్యం ఏమిటో, ఈ రైతు కూలీకి ఎంత ఇస్తే గిడుతుందో అనే యోచనను తమరైనా సమర్థవీతితో ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకొని వచ్చి దీనిని జాగ్రత్తగా పరిశీలన చేసారని తమకు మనవిజేస్తున్నాను. ఈ రోజు రైతు కూలీయొక్క కుటుంబము చూస్తే బదుగురు. ఆరుగురు పిల్లలు ఉంటున్నారు. రైతుకూలీ రోజుకు రెండు రూపాయలే తెచ్చుకొంటున్నాడు. ఆ రెండు రూపాయల కూలీలో తన భార్యకు కోక కొంటాడా, తన పిల్లలకు జాకెట్టు కొంటాడా, కుర్రోడికి లాగుకొంటాడా, ఏమి కొనగలుగుతాడు ? అధ్యక్షా. తిండి, బట్ట, ఉండడానికి వసతి మూడూ కనీస ధర్మాలని మన ప్రభుత్వము చెబుతున్నది. మనమూ చెబుతున్నాము. ఎంతోమంది పెద్దలు చెప్పారు. ఈ అట్టడుగున ఉన్న పేద ప్రజానీకానికి మనం అహోరాత్రులు ఏష్టించి కృషి చేసి ఉపకారం చేస్తే కాని వాళ్లు ముందుకు రాలేరని పూజ్య బాపూజీ ఎన్నో కలలు కన్నారు. బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యాన్ని వైదొలగించి స్వాతంత్ర్యమును సముపార్జించినారు. ఆ ఫలితాన్ని మన చేతికిచ్చి పూజ్య బాపూజీ అనువులను బాసినారు. ప్రతి పేదవాడు తినడానికి తిండి, కట్టడానికి బట్ట, ఉండడానికి ఇల్లు ఉండాలి ఆయన ఎప్పుడూ ఆలోచిస్తూ కన్ను మూసారు. ఆయన కన్న కలలు పండాలి అంటే ఈ పేదవరానికి తమరు ఏదైనా ఒక విధానాన్ని ఆలోచించి ఏదైనా మంచి చేస్తే బాగుంటుందని మనవి చేస్తున్నాను, ఉట్టుకూరి సరసింహారావుగారివి పిలిచి మీటింగు పెట్టి ఇప్పుడు ఈ విషయాలు ఇంతేనా అని అడిగాము. ఏమిటయ్యా, నువ్వు అడిగేది. నీవు నడిస్తే ప్రభుత్వం నడుస్తుంది, నీవు కూర్చుంటే ప్రభుత్వం కూర్చుంటుంది, మమ్ములను అడిగితే ఫలితం లేదని వెలవిచ్చారు. ఈ కూలీ ప్రజలు స్త్రీయకు చేయలేరు, అడగలేరు. వాళ్ళకు ఏమీ తెలియదు. ఎవరో పెద్దల దగ్గరకు వెళ్లి ఆశ్రయిస్తే యిది ఇలా చేయండని చెప్పడం తప్ప వాళ్ళకు ఇలా చేయించుకోవాలనే శక్తి వాళ్ళకు లేదని మనవిజేస్తున్నాను. బ్యాంకులలో పని చేసే ప్రతి వ్యక్తి మాకు జీతం చాలడం లేదని అంటున్నారు. అతనికి 600 రూపాయలు రానివ్వండి. 700 రూపాయలు

రావివ్వండి, 1,000 రూపాయలు రావివ్వండి అవి చాలదం లేదని అడుగుతున్నారు. అంటే వాళ్ళకు ఇంగిత జ్ఞానం ఉంది, ఈ బిల్లు కట్టుకోవాలని, ఈ తిండి తినాలనే జ్ఞానం వారిలో ప్రేరేపిస్తుందన్న మాట. ఆ ప్రేరేపణే ఈ విధంగా ప్రభుత్వాన్ని జాగ్రత్తగా అడిగి లేకపోతే మేము స్త్రీయికు చేస్తామని బెదిరించో లేక ఏదోరీతిగా వాళ్ళ వాళ్ళ జీతాలను హెచ్చిస్తూ చేసుకొంటున్నారు. ఈ కూలి ప్రజలకు స్త్రీయికు చేయడం తెలియదు. వీళ్ళ పదిమంది కూర్చున్నప్పుడు ఒక మాట అంటారు. దేముడు మనకు ఇలా వ్రాశాడు. దేముడు మనలను ఇలా పడి ఉండమన్నాడు. మన పని ఇంతే కాబోలును అంటున్నారు. ఇది నిజంగా దేవుడు వ్రాసిందే అంటారా? లేక పోతే వాళ్ళ కర్మ అంటారా? లేకపోతే వాళ్ళ వ్రాసి తెచ్చుకున్న ఖర్మ అంటారా? మా తాళ్ళరేవు ఏరియాలో నిజంగా నూటికి 95 మంది కూలీ ప్రజలు. అక్కడ ఎవరు కూడా భూస్వాములు లేరు. నేను రిజర్వ్ వు ఏరియానుండి ఎన్నిక అయి వచ్చినాను రిజర్వ్ వు ఏరియా అంటేనే ఇక్కడ పేదవారు ఉన్నారని తెలుస్తుంది, పేరే చెప్పనక్కరలేదు. వాళ్ళ సంవత్సరంలో నాలుగు నెలలు మాత్రమే పనులు చేసుకొంటున్నారు. మిగిలిన రి నెలలలో రోజుకు ఒక పూట కూడా రోజునం చేయకుండా పడి వుంటున్నారని తమకు మనవిజేస్తున్నాను. మా ఏరియాలో ముఖ్యమైన స్థలాలు తాళ్ళరేవు, గొలపాలెం. ఆడప, ఈ మూడు నెలలరలలో ఈ పేద ప్రజలకు ఏదైనా ఒక ప్యాకేజీని ఎక్కడైనా స్థాపించి వీళ్ళందరికీ పని కలిగిస్తారని మీకు మరీ మరీ విన్నవించుకొంటూ నాకు ఈ సవరణాన్ని ఇచ్చినందుకు హృదయ పూర్వకమైన ధన్యవాదాలు అర్పిస్తూ నెలపు తీసుకొంటున్నాను.

శ్రీ ఎన్. పాపిరెడ్డి (సిగిరి) : - అధ్యక్ష. ఈ గవర్నరుగారి ఉపన్యాసం చాలా గొప్పగా ఉందని ప్రభుత్వ పక్ష సభ్యులు చాలామంది చెప్పారు. ప్రతిపక్ష సభ్యులు బాగాలేదని విమర్శించారు. జనరల్ గా మొత్తంమీద విమర్శించింది ఏమంటే ఈ గవర్నరుగారి ప్రసంగము ఒక టీవ్ ఎలక్షన్ ప్రోపగండా పాంప్లెట్ లాగా ఉంది. నేను కానసభ సభ్యునిగా దానిని బలపరచవలసిన దానిగా లేదని మనవిజేస్తున్నాను. ఎందుకంటే ఇందులో పాస్టు ఎంట్రీ మెంటు ఆఫ్ ది గవర్నమెంటు కాని ఇప్పుడు ఉన్న పరిస్థితులుకాని లేకపోతే ఫ్యూచర్ ప్రోగ్రాం కాని అందులో స్పెసిఫిక్ గా లేదు. పాస్టు ఎంట్రీ మెంటు చెప్పాలి అంటే దేశంలో నిరుద్యోగం గాని జీవన ప్రమాణంకాని పెరిగిపోతున్నాయి. అవినీతితనం పెరిగిపోతున్నది. లంచగొండితనం పెరిగిపోతున్నది. ప్రభుత్వంలో ఆశ్రయ పక్షపాతం బంధుప్రీతి పెరిగిపోతున్నాయి. అవి ఈ ఉపన్యాసంలో ఎక్కడా చెప్పబడలేదు. అందువల్ల వాస్తవ పరిస్థితులను ఇది మదిగు పడుతుంది. తరువాత బేసిక్ ఫండమెంటల్ ఇష్యూస్ ఉన్నాయి. చూసవునికి కావలసినవి తిండి, బట్ట, చేసుకోవానికి పని, ఉండడానికి ఇల్లు ఈ వసతులు కల్పించాలి. ఈ నాలుగు కావలసిన ప్రాథమికమైన అవసరాలు తీర్చడానికి ఈ ప్రభుత్వం ఏమి చేస్తున్నది అంటే వాటికి కావలసిన పరిష్కారం ఎక్కడా కనిపించలేదు. ఒక డాక్టర్ రోగిని పరీక్షించేటప్పుడు జబ్బును నివారించటానికి సరైన జబ్బు ఏమిటని సరిగ్గా డయాగ్నోసిస్ చేయాలి. దానికి కావలసిన ప్రోపర్ డ్రెస్ క్రిప్షన్ ఇవ్వాలి. ఈ సమాజములో ఉన్న అనర్థాలు ఏమిటో వాటిని పరిష్కరించడానికి కావలసినటువంటి ఆ డయాగ్నోసిస్ గవర్నమెంటు చేయాలి. కాని అది గవర్నమెంటు చేయలేదు. దానిని పరిష్కరించడానికి కావలసిన డ్రెస్ క్రిప్షన్ కూడా ఈ గవర్నమెంటు వద్ద లేదనే యభారం బయటపడుతున్నది. ఎందువల్లనంటే ఈ టోషియలిస్టిక్ పాలరన్ ఆఫ్ సోషలిటీ

అనేది శ్రీమతి ఇందిరాగాంధీగారు నేర్పించికాదు. ఈ మానవ అవసరాలు తీర్చడానికి కిరాది కాంగ్రెసు మొదలుకొని గాంధీగారు కాంగ్రెసును స్థాపించినది మొదలుకొని ఈనాటివరకు ఇది అనేక రకాలుగా అనేక దశలుగా సోషలిస్టిక్ పాటర్న్ అని చెబుతున్నారు. కాని ఇది ఆచరణలో చూడాలి ఏమీ జరగడంలేదు. దేశంలో ప్రభుత్వం నియమించిన అనేక కమిటీలవారు స్పష్టంగా చెబుతున్నది ఏమంటే దానివల్లం పెరిగిపోతున్నది, దేశంలో గుత్త పెట్టుబడులు పెరిగిపోతున్నాయి, ఎక్కువ సంపాదించు న్నారు, కోట్ల రూపాయలు సంపాదిస్తున్నారు. వాళ్లు సంఖ్య ఓటవైపున పెరిగిపో తున్నది. రెండవవైపున పేద ప్రజానికాని పేదరికం పెరిగిపోతున్నది. నిరుద్యోగం పెరిగిపోతున్నది. ముఖ్య భారం పెరిగిపోతున్నదని గవర్నమెంటు లెక్కలన్నీ తెలియ జేస్తున్నాయి. అందువల్ల ఈ సోషలిస్టిక్ పాటర్న్ గవర్నమెంటు ప్రసంగంలో పెద్ద ఉన్నతంగా వ్రాయబడినప్పటికీ ఆచరణలో ఏమీ జరగడంలేదని ప్రతిఒక్కరూ తెలుసు కొన్న విషయాలే. మన మంత్రులు శాసనసభ్యులకు చేస్తాము, చూస్తాము, ఆలోచి స్తాము అని మామూలుగా వాడుతున్న పదజాలం దప్ప ఈ ప్రసంగంలో సభ్యులకు అవ గాహన వచ్చేట్లు ఎక్కడా సమాధి పరచలేదు. అందువల్ల ఒక శాసనసభ్యునిగా దీనిని బలపరచవలసిన అవసరం నాకేమీ నిషేధించడంలేదు. మన గౌరవనీయ సభ్యురాలు డా. సోదరి కమలమ్మగారు, విజయలక్ష్మీగారు చాలా ఉత్సాహంగా ప్రజాప్రతినిధులుగా ఈ శాసనసభ్యులుగా ప్రభుత్వంమీద తమ దిమాండ్లు అన్నీ పెట్టి ఎంతో ఉత్సాహంగా మాట్లాడితే నాకు ఆశ కలిగింది. కాని వాళ్ళ ఆశ ఎంత హెచ్చుగా ఉన్నదో అంత త్వరలోనే అంత నిరాశ చెందుతారని కూడా నా అనుభవముమీద చెబుతున్నాను. గత 20 సంవత్సరాలనుంచి కూడా నేను ఈ ప్రభుత్వం దగ్గర అన్నీ గమనిస్తూ వచ్చాను. ఇది అంతా పేద ప్రజలను మోసము చేయడానికి, మళ్ళీ పెట్టడానికి సోషలిస్టు సమాజపు వసులు చేస్తామని చెప్పడం తప్ప ఆచరణలో ఏమీ జరగడం, జరగడం లేదనేది నిర్వివాదం. ఇప్పుడే గౌరవసభ్యులు చెప్పారు ; అట్టడుగున ఉన్న పేద ప్రజల యొక్క ఓట్లే ఎక్కువగా కాంగ్రెసుకు వచ్చాయని. అది మనయొక్క ఆంధ్రప్రదేశ్ లోనే కాదు, మొత్తం భారతదేశంలో జరిగిన వాస్తవం అని తెలుసు. ఎందుకంటే ఇదివరకు ఎప్పుడూ పేద ప్రజలు కమ్యూనిస్టు పార్టీకే ఓటు వేసేవారు. ఇప్పుడు వారిలో చాలామంది కాంగ్రెసుకు ఓటు వేశారు. వాళ్ళ కష్టాలన్నీ తొందరగా మాని పోతాయని ఇందిరాగాంధీగారు వారికి అనేక సహకారాలు చేస్తారని వాళ్లు ఉన్నత దళకు వస్తారనే భావంతోనే ఒక్కొక్కటిగా కాంగ్రెసుకు సహకారం చేశారు. కాని అది చూస్తే వాళ్ళు మోసపోయారని నా యొక్క విశ్వాసం. ఎందువల్లనంటే ఏ దేశంలోనైనా పాలకవర్గాలలో ప్రజలను మోసం చేయడానికి అనేక దళాలలో అనేక విధాలు ఇచ్చి వాళ్ళను మోసం చేస్తూ ఉంటారు. భారతదేశంలో కూడా ఇందిరాగాంధీగారు సక్సెస్‌ఫుల్ గా అట్టడుగున పడిన పేద ప్రజలను మోసం చేయగలిగారని నా ఉద్దేశ్యం. ఎందువల్లనంటే ఆచరణలో ఏమీ జరగడంలేదు. రాబోయే అయిదు సంవత్సరాలలో కూడా ఈ ప్రభుత్వములో ఇందిరా గాంధీ హయాములో, ఆచరణలో ఏదైనా జరుగు తుందనే సూచన లేదు. అందువలన గవర్నరుగారి ప్రసంగము ఏరకంగా కూడా బలపరచవలసిన అవసరంలేదని మనవిచేస్తున్నాను.

డా. పి. చక్రధరరావు (నిజామాబాద్) :—అధ్యక్ష, గవర్నరుగారి ప్రసంగము చూసే చాలా నిరాశాజనకంగా ఉన్నదని చెప్పడంలో ఆశ్చర్యం ఏమీలేదు.

మరికప్పుడే ప్రతిపక్షమువారు, అధికార పక్షమువారు చెప్పిన మాటలలోనే ఎంతో వ్యతిరేకము ఉన్నది. ఓంకారంగాలు చెప్పినట్లు ఈ ఎలక్షన్ లో ఎక్కడెక్కడ ఏవిధంగా జరిగింది. ఎన్ని హాట్యలు, ఎన్ని అక్రమాలు, అత్యాచారాలు జరిగినాయో చెప్పారు. నాపైన కూడ జరుపబడింది మా ఎక్కర్ కూడ హత్య కావించబడ్డారు. నాపైన ఒక పోలీసు అధికారి కలుగజేసుకొంటే ఇంతవరకు అరిచినైన ఎటువంటి చర్య కూడ ప్రభుత్వము తీసుకోలేదు. అది తమ దృష్టికి తీసుకొనివస్తున్నాను. ఇప్పుడే చెప్పినట్లుగా తెలంగాణాలో ఎంతో ఓడ్రమైన ఉద్యమం జరిగినా, ఎంతో ఆందోళన జరిగినా, ఈ మూడు సంవత్సరాలలో తెలంగాణా డెవలప్ మెంటు విషయంలో ఎటువంటి ప్రణాళికలు ఇంకా చేపట్టలేదు. రాయలసీమలో ఏమీ ఆందోళన జరుగకుండానే అక్కడవారి పలుకుబడితో ఒక ప్రణాళిక తయారైంది అంటే చాలా అశ్రద్ధ కిరంగా ఉంది. కనుక తొందరగా ఈ తెలంగాణా విషయంలో ఒక ప్రణాళిక తయారుచేసి ఇక్కడి ప్రజలను నిరుత్సాహపరచకుండా వాళ్ళను ఉత్సాహవంతం చేస్తే బాగుంటుంది. అందులో నిజాంసాగర్ విషయంలో మేము ఎన్నో ఇబ్బందులు పడుతున్నాము. మా ప్రజలు ప్రభుత్వానికి ఎన్నో మొమొరాంబాలు ఇదివరకే పంపుకొన్నారు. కాని ప్రభుత్వము ఎటువంటి చర్య తీసుకోలేదు. నిజాంసాగర్ కట్ట పెంచడమో లేక పూడికలు తీయడమో ప్రభుత్వము ఆలోచించాలి. దానిని గురించి ఇంతవరకు ప్రభుత్వము ప్రజలకు ఏమీ చెప్పలేదు. కనుక ఇప్పుడైనా దాని విషయం గురించి ప్రభుత్వము తీవ్రంగా ఆలోచించి వెంటనే గట్టి చర్యలు తీసుకోవాలి. లేకపోతే ఆ ప్రజలు చాలా ఇబ్బంది పడవలసియుంటుంది. ప్రతిరోజు అక్కడి ప్రజలు నీళ్ల వసతి గురించి ఇంజనీర్లు చుట్టూ తిరగడం, పైరవీ చేయడం, మా యింటి చుట్టూ తిరగడము జరుగుతున్నది. ఈ పెరవీలు ఎంతవరకు ఎంతమందికి చేయగలుగుతారో అది కూడ ఆలోచించాలి. మా పట్టణములో హాస్పిటల్ ఏదైతే ఉన్నదో అది ప్రభుత్వ పెట్టుబడితో జరుగుతూ ఉన్నది. ఇంతవరకు దాని అభివృద్ధి గురించి ఏమీ ఆలోచించడంలేదు. మొన్న ప్రభుత్వము రెండు లక్షల రూపాయలు తెలంగాణా ఫండులోనుంచి ఇచ్చింది. వేరే జిల్లాలకు పది లక్షల మేరకు ఇస్తే, నిజామాబాదు జిల్లాకు 2 లక్షలు మాత్రమే ఇచ్చారు. అందుగురించి నిజామాబాద్ ప్రజలపైన బాధ్యత పెట్టకుండా ప్రభుత్వమే ఆలోచించి నిజామాబాద్ పట్టణ హాస్పిటల్ ను పెంచడానికి చర్యలు తీసుకోవాలి. ఈ రూరల్ వాటర్ సప్లయ స్కీములు గురించి, ఇంత వరకు చాలా ఇబ్బందులు పడుతున్నారు ప్రజలు. ఎక్కడ చూసినా కూడ నీరులేదు. కొన్ని కొన్ని గ్రామాలలో లంబాడీవారు ఉన్నారు. వారు 2 మైళ్లనుంచి నీళ్ల తీసుకు రావడం జరుగుతున్నది. ఈ ప్యామిన్ కిండిషను గురించి ప్రభుత్వము తప్పకుండా ఆలోచించి తగిన ప్రణాళిక తీసుకోవలెనని కోరుతున్నాను. తరువాత, పురపాలక సంఘాలను ముఖ్యంగా ప్రభుత్వము దృష్టిలో పెట్టుకోవడంలేదు. వాటిలో ఉన్న ఇబ్బందులు ప్రభుత్వము గుర్తించడంలేదు. గ్రామాలను మాత్రము దృష్టిలో పెట్టుకొని చేస్తున్నారు. మునిసిపాలిటీలను గుర్తించడంలేదు. రహదారి పోకర్కాల విషయంలో కూడ మా ప్రాంతాలు చాలా వెనుకబడి ఉన్నాయి. మొన్న ఎలెక్షన్లు సందర్భంలో జీపులు వేసుకొని ప్రతి గ్రామ గ్రామం తిరిగినప్పుడు తెలిసిఉంటుంది, ఆ రవాణా పోకర్కాలు ఏ విధంగా ఉన్నాయో. కాబట్టి ప్రభుత్వము శ్రద్ధ వహించి రహదారి పోకర్కాలను బాగుచేసేందుకు పూనుకొనవలెనని ప్రభుత్వాన్ని కోరుతున్నాను.

شری شفیع الرحمن (ستیارام باغ) - گورنر صاحب : میں جو خطبہ دیا ہے اس پر اراکین نے تقریر کرتے ہوئے اضلاع کے تعلق سے تو کہا ہے لیکن شہر کے تعلق سے کہیں نہیں کہا گیا۔ اس سلسلہ میں میں خاص طور پر بتلانا چاہتا ہوں کہ ہوائے شہر میں زمین کے پانی کی بہت تکلیف ہے۔ لوگ دن بھر کام کر کے تازے ماندے ہونے کے باوجود انہیں پانی کیلئے ”کیو“ لگنا پڑتا ہے۔ آخر یہ کب تک۔ اگر پانی نہیں آتا ہے تو جس طرح رائے بریلی (اندر گاندھی کے حلقہ انتخاب) میں ٹیوب ویل لگائے گئے وہاں بھی انتظام یہاں بڑی کرنا چاہئے تاکہ پانی جو انسان کی پہلی ضرورت ہے وہ پوری ہو سکے۔ اس ضمن میں دوسری اہم بات یہ ہے کہ عثمان ساگر سے جو پانی آتا ہے وہ ناجائز طور پر کھیتوں کیلئے لے لیا جاتا ہے جس سے لوگوں کو پینے کیلئے پانی میسر نہیں ہوتا اس کا تدارک کیا جانا چاہئے۔ اس کے بعد میں یہ عرض کرنا چاہوں گا کہ جس طرح دستور کے تحت اسمبلی میں خواہ کمیونسٹ ہو سوشلسٹ ہو یا مجلس کے ممبر ہوں۔ سب کے حقوق برابر ہیں اسی طرح شیڈولڈ کاسٹ کے تعلق سے بھی مساویانہ سلوک ہونا چاہئے۔ انہیں جو وظائف دئے جارہے ہیں وہ مساویانہ طور پر دئے جانے چاہئیں۔ چار جیونپڑیوں والوں میں سے دو کو وظیفہ یا امداد دی جائے تو دوسرے دو پریشان ہونگے اسلئے یہاں جو اصول کارفرما رہنا چاہئے وہ ذات پات پر مبنی نہ ہو بلکہ معاشی پس ماندگی کو ملحوظ رکھنا چاہئے۔ میرے لڑکے کے ساتھ ایک منسٹر کا (جن کا میں یہاں نام نہیں بتاؤں گا) لڑکا بڑھتا ہے۔ اوس لڑکے کو ساڑھے تین ہزار روپیہ وظیفہ ملتا ہے۔ اس طرح کا تفاوت نہ ہونا چاہئے۔

دوسرے یہ کہ جس طرح گاندھی جی نے خواہش کی تھی ہمارے ملک کے حالات کے لحاظ سے دو سو سے دو ہزار تک تنخواہیں ہونی چاہئیں۔ میں ہمارے منسٹرس سے خواہش کروں گا کہ وہ تعینات کی زندگی چھوڑ دیں اور سرکاری عمارتوں کے بجائے اپنے اپنے گھروں میں رہیں۔ اس کے علاوہ میں چیف منسٹر صاحب سے خواہش کروں گا کہ وہ ہمارے مباحث کو سنیں اور اس کا جواب دیں ورنہ ہم کس سے عوام کا دکھ درد بیان کریں گے۔

శ్రీమతి బి. సరోజినమ్మ (నరసన్నపేట) :- అధ్యక్షా, గవర్నరుగారి ప్రసంగము నకు నా ధన్యవాదములు. మా శ్రీకాకుళం జిల్లాలో ముఖ్యమైనటువంటిది వంశధార ప్యాకెట్-దాని పని పూర్తయినది. కాని యింకా ఎక్కువగా ఆ ప్యాకెట్లకు డబ్బు శాంక్షన్ చేయవలసిగా దాని నిర్మాణం పూర్తి చేయమని పార్లమెంట్ న్నాను. బి. నరసన్నపేట డ్రింకింగ్ వాటర్ స్కీముకు డబ్బుశాంక్షన్ చేశారు. కాని అక్కడ పని పూర్తయినది కాలేదు. త్వరగా తీసుకొని ఆ స్కీము పూర్తి చేయమని అధ్యక్షలవారి ప్రభుత్వానికి మనవిచేస్తున్నాను. రి శ్రీముఖలింగం క్షేత్రమునకు అక్కడ పదిమైళ్ళ దూరం రోడ్డు ఉన్నది. వేలాది యాత్రీకులు వస్తారు. బస్సులున్నవి. అది తారురోడ్డుగా మార్చమని రి సంవత్సరాలనుంచి జిల్లా పరిషత్తువారిని కోరుతున్నాము. ఇంతవరకు యాక్షన్

తీసుకోవడము. దయచేసి దానినికూడ తీసుకొని తానుచేయుగా మార్చింపమని ప్రార్థిస్తున్నాను మా పరిస్థితిని నియోజక వర్గములో చూపాద్రు లేవు. ఈసారి ప్రభుత్వమైనా అక్కడ చూపాద్రు సౌకర్యం కలుగజేసేదియకు వెంటనే చర్యలు తీసుకొని ప్రజలకు న్యాయం చేపూర్వముని కోరుతున్నాము. అనకాకం యిచ్చిందకు అధ్యక్షులకు సన్మహాదములర్పిస్తూ వెంటనే తీసుకొంటున్నాను.

శ్రీ ఎన్. రాధాకృష్ణ (పెనుగొండ) : — అధ్యక్ష, గవర్నరుగారి ప్రసంగమునకు దన్యవాదములు తెలుపుతున్న యీ తీర్మానాన్ని విజయస్థా కొన్ని విషయాలు మనవిచేస్తాను. అనాపృష్టికి లోనైన ప్రార్థనాల్లో ముఖ్యంగా పెనుగొండ నియోజకవర్గం కరువుపాటకాలకు ప్రత్యేకత వహిస్తోంది. అయిదు సంవత్సరాల నుంచి వర్షాలు లేవు. పోయిన సంవత్సరం అనాపృష్టి పలితంగా ప్రభుత్వం ప్రత్యేకంగా కరువు పనులు కరువు అడ్వైలు ఇచ్చారు. అనాపృష్టి ప్రార్థనలలో పల్లెలలో అందరూ ఒకే రకమైన బాధలను లోనవుతారు కాని ప్రభుత్వం అందరికీ అప్పులు ఇవ్వలేదు. పల్లెలో పది పదిహేనుమందికిస్తారు. మిగతవారు ఏమీలేక బాధపడుతుంటారు. ఇటువంటి అప్పులందరి కిరువు పనులు ఎక్కువగా ప్రార్థనలపై ఎక్కువమందికి పనులు దొరుకుతాయి. అప్పులయిన ఏదై, నూరు మాత్రమే యిస్తారు. దానికొరకు ఎన్నోసార్లు తాలూకాచుట్టూ చిరగాలి, కొంతదబ్బు ఖర్చుపెట్టాలి అయిచ్చే అప్పు మొత్తంలో సగం మాత్రమే అందుతుంది. ఒక లక్ష రూపాయలు ఒక నియోజక వర్గానికి యిస్తే అందులో ఏ ఏదై అవై వేలుమాత్రమే కరువుతో బాధపడేవారికి దొరుకుతుంది ఇది నిష్ప్రయోజనం. కరువు పనులు ప్రార్థనలించి చేయిస్తే కూలికిపోయి పనిచేసుకునే వారందరికీ దబ్బు అందుతుంది అవిగాగా చేయాలని మనవిచేస్తున్నాను.

నిరుద్యోగ సమస్యగురించి ఉన్నది. ఎంప్లాయిమెంట్ ఎక్స్ చేంజెస్ లో రిజిస్టరు చేసుకోవాలి. కాని అక్సులలో మూడునెలలు ఆరు నెలలు ఖాళీలు ఏర్పడినప్పుడు అది తెలుసుకొని వెంటనే రిజిస్టరు చేయించుకొని ఆ లిస్ట్ లోనుంచి పేర్లుతెచ్చుకొంటున్నారు. అక్కడ మూడునాలుగు సంవత్సరాలనుంచి రిజిస్టరు చేసుకొని ఉన్నవారికి ఉద్యోగాలు దొరకడంలేదు. వారికి ఎయోపరిమితికూడ దాటిపోతున్నది. అటువంటివారికి ముందుగా ఉద్యోగావకాశం కల్పించాలి. ప్రత్యేకం విద్యమీదనే ఆధారపడి వేరే ఆస్తిపాస్తులు లేకుండా ఉన్నవారు చాలామంది ఉన్నారు పితార్థిత్వంగాని యితరత్వంగాని ఆస్తి ఉన్న వారికే ఉద్యోగాలు దొరుకుతున్నాయి. విద్యమీదనే ఆధారపడి అక్కడ ఎంప్లాయిమెంటు ఎక్స్ చేంజెస్ లో రిజిస్టరు చేయించుకొని వెయిట్ చేస్తూ వయోపరిమితికూడ దాటిపోతున్న వారు చాలామంది ఉంటున్నారు. వారికి ఉద్యోగాలు దొరకడం లేదు. వయోపరిమితి దాటి పోతున్నవారిని ప్రత్యేకంగా దృష్టిలో పెట్టుకొని వారికి ముందుగా ఉద్యోగాలు యిచ్చించేట్లు చేయాలని కోరుతున్నాను.

నా నియోజకవర్గం పెనుగొండ చారిత్రాత్మకమైన పట్టణం. రాయలవాటి ముఖ్యపట్టణం. అది యాత్రాకేంద్రంగా చేసే అవకాశాలు చాలాఉన్నవి. కాని అది యంతవరకు నిర్లక్ష్యం చేయబడింది, అక్కడ పెద్దపెద్ద దేవాలయాలు కోటలుగుజులు వున్నవి. మహమ్మదీయులకు దరా వున్నది; అక్కడ ఉర్సు జరుగుతుంది. ఆ పట్టణం హిందువులకు, మహమ్మదీయులకు పవిత్రమైన స్థలం. దానిని యాత్రా కేంద్రంగా విర్ణయించి తగు ఏర్పాట్లు చేయాలని ప్రభుత్వాన్ని కోరుతూ విరమిస్తున్నాను.

శ్రీ కె. గోపేశ్వరరావు (నిడుమోల):—అన్నజ్జ, గవర్నరుగారి అడ్రెస్ చూస్తే చాలాచిన్నదిగా కుప్పముగా ఉన్నది. ముఖ్యంగా ఆందులో సంఘంలోని బలహీనవారల సంక్షేమంలోంచి ఏమిచేస్తున్నామనే కార్యక్రమం స్పష్టంగాలేదని చూడటం కంటికిపోయింది. స్వరంజితం పచ్చినకర్నాటక 23 సంవత్సరాలు అయిపోయి పన్నటికి పెట్టుబడిదారీవర్గాలు పెట్టుబడిదారీ వర్గాలుగాను, బలహీనవారలవారు బలహీనులుగానే ఉండిపోతున్నారు. వీరిలో యింకా పేదరికిం పెరిగిపోతోంది. ఈ తాల్చమ్మం ఎందివల పెరిగిపోతోందో ప్రభుత్వం ఆలోచించాలి. హరిజనులు, గిరిజనులు చెసుకెబ్బవర్గాలవారు చారీవాలని తిండి. గుడ్డతో, పనులుకూడలేక అనేక యిక్కడ ఉడుతున్నారు. వివరంగా ధులు పెరిగిపోతూ తినడానికి కానుక్కొనుచానని దాన్యంలే చేసుకొనేందుకు పనులరేక అనేక యిక్కడ ఉన్నదే ప్రాంతాల్లో మైనారిటీవర్గాల ప్రజలు ఎంతోమంది ఉన్నారు. వారి రక్షణకోసము వారిఅవసరాలు తీర్చేకోసం ప్రభుత్వం గట్టిపర్యలు తీసుకోవాలి. గ్రామాలలో ఇళ్ళ స్థలాలు యిస్తామని చెబుతున్నారు. ఈ కార్యక్రమంమీద ఒంగ్రామంలో ఇళ్ళ స్థలాలగురించి గత 4, 5 సంవత్సరాలనుంచి కోరుతున్నప్పటికీ ఏమీజరగడంలేదు. అక్కడ ఉండే పెద్దలు పంచాయతీసమితి దయాదాక్షిణ్యాలమీద ఆధారపడి ఉంటోంది. సరాసరి పేదల అవసరాలు దృష్టిలోపెట్టుకొని పరిశీలించే విధానంలేదు. ఈనాడు అనేకమంది చదువుకొన్నవారు నిరుద్యోగులుగా ఉన్నారు. వారి సమస్యను వెంటనే పరిష్కరించి ఉద్యోగవసతులు కల్పించాలి. ఇండస్ట్రియల్ గానైనా డెవలప్ మెంట్ చేసి వృత్తులు కల్పించాలి. ఇప్పటికీ చాలామంది పూర్వదర్ వ్యవస్థ మరస్తత్వం కలిగినవారు పెత్తనంచేస్తున్నారు. అటువంటివారు ప్రభుత్వం ప్రజాస్వామిక పద్ధతుల్లో నడవడానికి పీటలేని పద్ధతిలో ఆటంపరుస్తున్నారు. మొన్న జరిగిన ఎన్నికలలో కాంగ్రెసుకు పూర్తిమద్దతు యిచ్చింది. మైనారిటీవర్గాలు, వెనకబడ్డవర్గాలవారు. పైన ఉన్న చూస్తూవ్యవర్గాలు పెత్తందారీవర్గాలవారు యీ ప్రభుత్వంపై వారి పెత్తందారీవిధానం సాగదం ఎన్నో ఆటంకాలు కలుగజేశారు. ఇవాళమీదే పెట్టుబడిదారీవర్గం యింకా పెరిగిపోయింది. బీదవర్గాలవారు బీదవారుగానే వున్నారు. వారి అవసరాలు తీర్చడానికి ప్రభుత్వం పద్ధతుల్లో మార్పు చేయాలి. ఇందిరాగాంధీ మధ్యంతర ఎన్నికలలోను యీ ఎన్నికలలోను చెప్పినట్లు అభివృద్ధి కార్యక్రమాలు రూపొందించే విధానంలో ప్రభుత్వం కొత్త పంథా తీసుకోవాలి. ఇక్కడ చెప్పినప్పుడు—చూస్తాము—చేస్తాము, ఆలోచిస్తాము అనే మాటలు చెబుతుంటారు. గత కొంతసేపటిలో చెప్పినప్పుడు కూడ, అవే మాటలు విన్నాం ఇప్పుడు ఆ పద్ధతులు మార్చి, త్వరితగతిలో సామాన్య ప్రజల సంక్షేమానికి కృషి చేసే పద్ధతిలో ప్రభుత్వం యంత్రాంగం నడవాలి, మంత్రులు ఒక పద్ధతిక్రింద ప్రభుత్వ యంత్రాంగం యింకొక పద్ధతిక్రింద వ్యవహరించడం జరుగుతోంది. ఈ కార్యక్రమం కారణం ఎక్కడఉన్నది? ఇక్కడ ఒక చట్టము పాస్ చేస్తే ఆ కార్యక్రమం ప్రజలకు అందుబాటులో ఉన్నదా? దానివల్ల ప్రజలు ఎంత అభివృద్ధిచెందారు?—అనే ఆలోచన లేదు. మంత్రులు ఎన్నోవాగ్దానాలు చేస్తారు. ఆ వాగ్దానాలవల్ల పనులు అవుతున్నవా? కొన్నిగ్రామాలలో త్రాగడానికి మంచినీరుకూడలేదు. ఎలెక్ట్రిసిటీ లేనిగ్రామాలు ఎన్నో వున్నవి. ఎందువల్ల స్కీము ఆమలు జరగడం లేదు? భూసంస్కరణలు తెస్తామని చెబుతున్నారు. ఈ భూసంస్కరణలు ఎక్కడ తీసుకువచ్చారన్నది ఆలోచించాలి. పెద్దపెద్దవారు తమ భూములను బంధువులపేర, భార్యలపేర, పుట్టబోమే బిడ్డలపేర

వ్రాసుకొన్నారు. గృహసంసభలో ఘాటులపై గరిష్ట పరిమితి పెట్టబడున్నామని చెప్పేటప్పటికే పెద్దపెద్దవారు రిజిస్ట్రేషన్ కు వేలకొలది చూపాయలు డబ్బుపెట్టి తమ బిడ్డలను ఇంకొకరి దత్తచేసుకొన్నట్లుగా వ్రాసుకొని భూములు పంచుకొన్నారు. ఇక భూములకు గరిష్టపరిమితి ఎక్కడచేస్తారు? భూములకు గరిష్టపరిమితి తీసుకు వస్తామన్నప్పటినుంచి యీ భూములు ఎట్లా ట్రాన్స్ ఫర్ కాబడినవి అన్నది ఆలోచించాలి. రాష్ట్రం మొత్తంగా, దేశం మొత్తంగా ఆలోచించినట్లయితే పెట్టుబడి చారివరం యీ పూర్వ డర్ వ్యవస్థావిధానం ఇట్లాగే కొనసాగాలని సుస్థిరప్రభుత్వాలు పుండలొడదని ఏవిధంగా ఆలోచన చేసినారో యీ మధ్య జరిగిన ఎన్నికలలో సగ్గు సత్యంగా కనబడుతున్నది. వారికి ఇష్టంలేకపోయినా రైట్ కమ్యూనిస్టు పార్టీ, లెఫ్టు కమ్యూనిస్టు పార్టీ వారు మద్దతుగా ఉండి వోటుచేసిన పరిస్థితులు ఉన్నవి. పరిపాలనా వికేంద్రీకరణ అని చెప్పి పంచాయితీరాజ్యం తీసుకువచ్చాము. పంచాయితీ రాజ్యం గ్రామాలలో కక్షలకు, పెత్తందారి విధానం బలపడడానికి తోడ్పడుతున్నది తప్పు సామాన్య ప్రజల సంక్షేమంకోసం ఉపయోగపడటంలేదని చెబుతున్నాము. ఇవాళ పోషర్ వెల్ ఫేర్ కార్యక్రమాలు, హరిజన గిరిజన ఆవసరాలు తీర్చవలసిన కార్యక్రమాలు ఎంతవరకు గ్రామాలలో అమలు జరుపుతున్నాము? ప్రతి సంవత్సరం మొత్తం బడ్జెట్ లో 50% వారికొకట ఖర్చు పెడుతున్నారా, లేదా అని ఎప్పుడైనా స్క్రాటింగ్ చేశారా అని అడుగుతున్నాను. హరిజనులకు, మైనారిటీ వరాలవారికొకట పోషర్ వెల్ ఫేర్ కార్యక్రమాలకోసం బడ్జెట్ లో గ్రాంట్ కొంత లంపుమీగా చూపించటం జరుగుతున్నదిగాని, వారికోసం ఈ సంవత్సరం ఇంత డబ్బు ఖర్చు చేశామని, వారికి రహదార్లకోసం, ఇళ్ళ స్థలాలకోసం ఇంత డబ్బు ఖర్చు చేశామని ఇంత అభివృద్ధి చేశామని ఏమైనా స్క్రాటింగ్ ఉన్నదా అంటే లేదు. అటువంటి స్క్రాటింగ్ చేయించాలని కోరుతున్నాను. జిల్లాలో పరిపాలనా వికేంద్రీకరణ అని ఒక ప్రక్క చెబుతున్నారని— రెండవ ప్రక్క కలెక్టర్ అధిపత్యం ఉన్నది. కలెక్టర్ చేసే కార్యక్రమాలు కూడ స్క్రాటింగ్ చేయవలసి ఉన్నది. కలెక్టర్స్-తాము ఐ.ఎ ఎస్. ఆఫీసర్స్ అని, తాము పెద్దవారమని, తాము చేసే కార్యక్రమాలు చాలా నిర్దుష్టంగా ఉన్నవని చెబుతారు గాని, అక్కడ లోకల్ గా ఉన్నవారు ఏమీ చెప్పినా, చూస్తాము, చేస్తాము అని అంటున్నారు. వారు చేసేటటువంటి కార్యక్రమాలను స్క్రాటింగ్ చేసే విధానం ఉండాలని మనవిచేస్తున్నాను. కొత్త పద్ధతులలో, త్వరితంగా సామాన్య ప్రజాసేవకు అందుబాటులో ఉండేటట్లు పరిపాలనా యంత్రాంగం నడపాలని ప్రభుత్వానికి మనవిచేస్తూ ఈ అవకాశం కలుగచేసిన అధ్యక్షులవారికి అభినందనలు తెలియచేస్తున్నాను.

(శ్రీ ఎ. ఆనంతరెడ్డి (ఇబ్రహీంపట్టణం) :— అధ్యక్ష, మార్చి 21 నాడు గవర్నరు గారు శాసనమండలి ముందు ప్రసంగించినందుకుగాను వారికి కృతజ్ఞతలు తెలుపు తున్నాను. రెండేండ్ల క్రితం పార్లమెంటు ఎన్నికలు జయప్రదంగా జరుపుకొన్నాము. తర్వాత, బ్యాంకులు జాతీయం చేయటం, రాజభుజాలు రద్దుచేయటం— ఇట్లాంటి ముఖ్యమైన కార్యక్రమాలు చేపట్టి అవి సక్సెస్ ఫుల్ గా సాగించి ప్రజలు ఆశించినరీతిగా నడుచుకొన్నాము. ప్రజాస్వామ్య సిద్ధాంతంపట్ల మనకున్న ఆకుంటిత విశ్వాసాన్ని నిరూపించుకొన్నాము. ప్రజలు మనలను నెగించి వొడ్డు ఎక్కించారు. మనం వారి మమకూలను వివర్ణించారదు. మన రాష్ట్రంలో ఎన్నికలు జరిపించుకొన్నాము, ఎన్నికలు జయప్రదంగా, ప్రశాంతంగా జరిపించుకొని సుస్థిరమైన, శక్తి సామర్థ్యాలతో కూడిన

ప్రభుత్వాన్ని మనం ఇక్కడ నెలకొల్పుకొన్నాము. రాష్ట్ర మంత్రిమండలి ఏర్పాటు అయినది. పోర్టుపోలియోలుకూడా ఎవరివి వారికి అప్పగించబడ్డాయి. మంచి కార్యదక్షత కలిగిన శక్తియుక్తులు కలిగిన మంత్రులు రాష్ట్ర మంత్రిమండలిలో వచ్చారు. ప్రజలు చాలా ఎక్కువగా ఆశలు పెట్టుకొని ఉన్నారు. వారి ఆశలు పూరికావాలంటే చరిత్రానుగతంగా అడ్మినిస్ట్రేషన్ లో వస్తున్న సోమరితనాన్ని దూరంచేసి ప్రభుత్వ యంత్రాంగాన్ని సరిగా నడిపించవలసిన బాధ్యత యీ మంత్రివర్గంపై న ఉంది, మన రాష్ట్రంలో ఓ ప్రాంతాలు ఉన్నవి. రాయలసీమ తెలంగాణా ప్రాంతాలు ఎప్పుడూ కరువుకు అనావృష్టికి గురౌతున్నవి. హైదరాబాద్ జిల్లా అటువంటి ప్రాంతం. ఆ జిల్లాలో స్కాల్ ఫార్మర్స్, మార్జిన్ ఫార్మర్స్ స్కీములు ఏమీ అవరణలో లేవు. ఆ జిల్లాలో తప్పకుండా అటువంటి స్కీము అమలుపెట్టాలని కోరుతున్నాను. ఆ జిల్లాలో పెద్ద నదీనదాలు లేవు. అందువల్ల ప్రాజెక్టులు లేవు. అవి రావటానికి ఆస్కారం కూడా లేదు. మూడు పెద్దపెద్ద చెరువులు ఉన్నవి. ఆ చెరువుల నీటివల్ల వ్యవసాయ భూములు ఎక్కువ సాగుకావు. కేవలం త్రాగేనీటికే ఉపయోగపడతాయి. కాబట్టి అక్కడ యీ రెండు ముఖ్యమైన స్కీములు అమలుజరపాలని కోరుతున్నాను. ఘానంస్మరణల విషయం గవర్నర్ గారు తమ ప్రసంగంలో ఏదైతే పేర్కొన్నారో అది చాలా ఆశాజనకంగా ఉత్సాహంగా ఉంది. మామి మీన్స్ ఆఫ్ ప్రొడక్షన్ లో చాలా ముఖ్యమైనది. కాబట్టి ఘానంస్మరణలు ఆహారధాన్యాల ఉత్పత్తికి స్వయం సమృద్ధికి తోడ్పడేటట్లుగా ఉండాలి. ఆలాకాకుండా ఇంకోవిధంగా ఉండే పరిస్థితులు ఇప్పుడు ఉన్నదానికంటే మరి వికారంగా అవుతాయని మనవిచేస్తున్నాను. గవర్నర్ గారు తమ ప్రసంగంలో మనరాష్ట్రం సాధించిన అభివృద్ధి చాలా సంతృప్తికరంగా ఉన్నదని అన్నందుకు వారికి కనీసం మనం పుతజ్జత తెచ్చుకోవలసిన అవసరం ఉందని మనవిచేస్తూ పెలవు తీసుకొంటున్నాను.

شری سید رحمت علی (آصف نگر) جناب اسپیکر صاحب - گورنر صاحب کے خطبہ پر اظہار تسکیر کے لئے میں کھڑا ہوا ہوں - گذشتہ دو دن میں اس سلسلہ میں اس ابوان میں جو تقاریر کی گئی ہیں ان میں بعض باتیں ایسی ہیں جن کے متعلق میں اپنی رائے کا اظہار ضروری سمجھتا ہوں - اس ہاؤز میں یہ بات بھی کہی گئی کہ آج ہمارے ملک میں غربی ہٹانے کے سلسلے میں جو باتیں کہی جا رہی ہیں وہ بانیں معسوق کے وعدوں کے سوا کچھ نہیں ہیں - میں آئندہ کسی موقع پر تفصیلی طور پر عرض کرونگا لیکن یہاں اتنا ہی کہوں گا کہ ہم جو سوشلزم کے راستے پر چل رہے ہیں وہ روز و سن کی طرح عیاں ہیں - بڑے خلوص کے ساتھ ہم غربی ہٹانے میں مصروف ہیں - آج ملک کے عوام کو باعزت زندگی گزارنے کے مواقع فراہم کئے جا رہے ہیں - اس سلسلہ میں جو اقدامات کئے جا رہے ہیں ان پر مخلصانہ نظر ڈالنے کے بجائے جذبات میں آکر یہ کہا جا رہا ہے کہ غربی ہٹانے کا کام غربوں کو ہی ختم کر کے بورا کیا جا رہا ہے - میرے دوسرے دوست شری صلاح الدین نے یہ بات کہی ہے - یہ بات حقیقت سے بعید ہے - میں اس موقع پر بہ بھی عرض کرونگا کہ سیکولرازم کے تعلق سے صلاح الدین صاحب نے اپنی تقریر میں

جن خیالات کا اظہار کیا وہ صاف نہیں ہیں انہوں نے کہا کہ ہندوستان میں سیکولرازم کو اس وقت مانا نہیں جائیگا جب تک ہندوستان کے مسلمان اسکی ضمانت نہ دیں۔ لیکن میں کہہونگا کہ سیکولرازم کا زیادہ سے زیادہ فائدہ مسلمانوں کو ہی ہوگا کیونکہ ہم اس سماج میں رہتے ہیں جس میں ۹۰ یا ۱۰ کروڑ مسلمان ہیں اور باقی ۱۰ کروڑ غیر مسلم ہیں۔ ایسی صورت میں اگر ہم علیحدگی پسندی کا جذبہ نہ نہ کریں تو اس کے رد عمل کے طور پر دوسروں کو بھی یہی طریقہ اختیار کرنا پڑے گا اور اوموہف ہم کو بردہائیوں کا سامنا کرنا پڑے گا۔

اردو زبان کے تعلق سے میں یہ کہہونگا کہ اردو زبان کو اس ملک میں اوسکا جائز مقام دلانے کے متعلق جو بنیادی پالیسی آل انڈیا کانگریس کمیٹی کے دستور میں عوام کے سامنے پیش کی گئی ہے اوسکا ذکر صلاح الدین صاحب نے کیا ہے۔ اس سلسلہ میں میں یہ کہہونگا کہ ان ملک میں اردو کو اسکا جائز مقام دلانے کے لئے محض لفظی جمع و خرچ کی بجائے عملی اقدام کا آغاز کیا گیا ہے اور جسکا ذکر چیف منسٹر صاحب نے اپنی حلف برداری کے بعد نشری تقریر میں کیا ہے۔ انہوں نے کہا کہ ہماری ریاست میں اردو کو اسکا جائز مقام حاصل رہیگا۔ جہاں تک رکنانوں کے مسائل کا تعلق ہے۔ میں یہ کہہونگا کہ بلاشبہ ہمارے سماج میں جو بسندہ طبقات ہیں ان کے لئے ہمیں بہت کچھ کام کرنا ہے۔ رکنانوں کی تکلیف کو دور کرنے کے سلسلہ میں بینکس کی جانب سے اور گورنمنٹ کی جانب سے عریبی ہناؤ کے نصب العین کو پیش نظر رکھ کر انہیں قرض وغیرہ کی سہولتیں مہیا کی جا رہی ہیں۔ جسکی وجہ سے بہت سے رکنان چلانے والے رشتہ کے مالک بن گئے ہیں۔ بہت سے آٹو رکنان چلانے والے بھی ذاتی رشتہ حاصل کر لئے ہیں۔ نیکسی ڈرائیورس بھی اپنی اپنی ذاتی ٹیکسیاں کر لی ہیں۔ اس طرح میں یہ کہہونگا کہ کوئی شعبہ جات ایسا نہیں ہے جہاں ترقی کے کام نہ ہو رہے ہوں۔ تروٹی دیوستانم کے تعلق سے شری صلاح الدین صاحب نے کہا کہ سیکولرازم کے تقاضے کو پورا کرنے کے لئے ان کو بھی تروٹی دیوستانم کمیٹی کا ممبر بنیوں نہیں بنایا جانا۔ یہ ان کا فیصلہ ہے اور اگر وہاں کی اتھارٹی خود ہی ان کو تروٹی دیوستانم کمیٹی کا ممبر بنانا چاہئے اور وہ ممبر بننا چاہیں تو بن سکتے ہیں اس موقع پر یہ بھی عرض کرونگا کہ جس طرح دوسرے ڈسٹرکٹ اور دوسرے مقامات پر پینے کے پانی کی قلت کا تذکرہ کیا گیا اسی طرح شہر حیدرآباد اور سکندرآباد میں جہاں کی آبادی (۱۸) لاکھ ہے پانی کا نہایت ناقص انتظام ہے۔ اسلئے پانی کی سربراہی پر خصوصی توجہ دینے کی ضرورت ہے۔

میں ایک اور بات کی طرف توجہ دلانا چاہتا ہوں۔ وہ یہ ہے پچھلے سیشن میں ہمارے سابقہ چیف منسٹر شری کے۔ برہانند ریڈی نے اس بات کا اعلان کیا

బిల్లు 50 రూపాయలు అమ్మే ఆమ్మోనియా వంద రూపాయలదాకా మా నియోజక వర్గంలో అమ్ముతున్నారు. వెస్టు గోదావరి జిల్లాలో ఏడదవోలులో పెద్ద పెద్ద హోల్ సేల్ డీలర్స్ ఆ విధంగా చేస్తున్నారని మనవిచేస్తున్నాను. రైతులకు ఏమీ సంక్షేమం లేదు. రైతులకే ఆ విధంగా ఉన్నప్పుడు కూలీలకు ఏ రకంగా కూలి యివ్వగలరు? ఆ రకమైన యిబ్బందివల్ల కూలీలకు ఏమీ యివ్వలేకపోతున్నారు. కూలీలకు యిళ్ల స్థలాలు యిస్తామని ఎన్నికలలో వాగ్దానాలు చేయడం, వాటిని యివ్వవలసి వచ్చేటప్పటికి లోకల్ గా పంచాయితీ సమితులను ఆధం పెట్టుకొని ఆ రైతులచేత అనేక ికారాలైన పిటిషన్ పెట్టించి సమితి లెవెల్ లో ఆటంక పరుస్తున్నారు. ఏదో ఒక రకమైన ఆభ్యంతరం తెలుపుతున్నారు. సోషల్ వెల్ ఫేర్ ఆఫీసర్ గాని, హెల్త్ డిపార్టుమెంట్ గాని ఈ ఏర్పాటులు చేసినప్పుడు ఇళ్ళ స్థలాలకు దరఖాస్తు చేసినప్పుడు యిబ్బంది లేకుండా చేసేవారు. ఇప్పుడు పంచాయితీ సమితి, ప్రభుత్వం చేతులలో పెట్టుకొని వారికి యిష్టం అయిన స్థలాలు సిఫార్సు చేయడం హరిజనుల స్థలాలకు దూరంగా యివ్వడం, గ్రామాలకు దూరంగా యివ్వడం వారికి యిష్టం లేకపోయినా ఏదో ఒక స్థలం వస్తుందని సంతోషించారు. హరిజనులకు దూరంగా ఉన్న స్థలానికి ఎందుకు నోటి పేయాలని గవర్నమెంటువారికి పిటిషన్ యివ్వడం, అవి సంవత్సరాల కొద్ది డ్రాగ్ ఆన్ చేయడం జరుగుతున్నది. ఇంకా కోర్టుకుపోయి నే ఆర్డర్స్ తీసుకుని సంక్షేమాన్ని కలుగజేయడం లేదు. మా నియోజకవర్గమునకు సంబంధించి మెట్రా ఠాలాకా, బోరింగ్ వల్ల వ్యవసాయము చేసుకోడవం తప్పించి, గోదావరి మా ప్రక్కగా పాడతున్నప్పటికీ ఒక్క ఎకరంకూడ దానివల్ల సాగు కావడంలేదు. గూటాల పంపింగ్ స్కీము అని, బోలవరం ఠాలాకాకు చేసి ఉన్నారు. కుమారదేవ పంపింగ్ స్కీమ్, వేగేళ పంపింగ్ స్కీము అని రెండు మూడు యిస్తామని ప్రామిస్ చేశారు. ఎన్నికల సమయంలో కాంగ్రెస్ పెద్దలు మంత్రులువచ్చి వాగ్దానం చేసినమాట ఋజువు చేయగలము. ఇంతవరకు ఏ విధమైన చర్య తీసుకోలేదు. ఆ పంపింగ్ స్కీమ్ విమిత్తం భూమి తనఖా బ్యాంకులలో భూమి తనఖాపెట్టి ఎక్కువ మొత్తాన్ని మేము స్పేర్ చేసి గవర్నమెంటు ద్వారా టెక్నికల్ ఎయిడ్ తీసుకోడానికి ప్రయత్నం చేస్తుంటే కనీసం ఆ రకమైన సహాయం కూడ చేయడం లేదు. మా నియోజకవర్గంలో కాంగ్రెస్ పెద్దలు జిల్లా పరిషత్ అధ్యక్షులు సామాన్య రైతులు పైకి రాకూడదని చూస్తున్నారు. ఎత్తు కలువ సమస్య. దానిమీద అనుమతులు లంకి ప్రాజెక్టు కట్టినట్లయితే సింగవరం, కంసాలపాలెం మొదలైన 10, 15 గ్రామాలు, కాలవలు అవతల వైపున తాడేపలి గూడెం ఏరియాలో ఉన్న గ్రామాలకు ఉపయోగం ఉంటుంది. అనేకభూములు మునిగిపోతున్నాయి. అలా మునిగిపోయిన వాటిలో పంటలు ఎప్పుడూ నష్ట పడుతున్నారు. ఈ విషయాలన్నీ గమనించాలని, నాకు ఈ అవకాశం యిచ్చిన మీకు ధన్యవాదాలు చెప్పుతూ విరమిస్తున్నాను.

(Smt. Rani Sundaramani in the Chair.)

శ్రీ కె. నరసయ్య (పాలకొండ) :— అధ్యక్షి, గవర్నరుగారి ప్రసంగానికి నా హృదయపూర్వక అభినందనలు తెలియజేస్తున్నాను. వారికే కాకుండా, ముఖ్యమంత్రిగా ఏక గ్రీవం గా ఎన్నికైన శ్రీ పి. వి. నరసింహారావుగారిని, అదే విధంగా ముఖ శాసనసభ్యుల అందరి అంగీకారంతో ఎన్నికైనటువంటి తమరిని కూడ నేను అభినందిస్తున్నాను.

అధ్యక్ష, కాంగ్రెసు చరవున అభ్యర్థిగా ఆవకాశం యిచ్చి నా ఎన్నికకు అన్ని విధాలా సహకరించి, సహాయం, ఆశీస్సులు అందించిన అఖిలభారత కాంగ్రెస్ అధినేత పూజ్యశ్రీ శ్రీమతి ఇందిరాగాంధీ గారికి, ఇండియన్ నేషనల్ కాంగ్రెస్ అధ్యక్షుల శ్రీ సజీవయ్యగారికి కాంగ్రెస్ పెడలకు, సెలెక్షన్ బోర్డు వారికి, నన్ను ఎంతో హృదయ పూర్వకంగా, ఎంతో ఆప్యాయతతో ఎన్నుకున్నటువంటి నా పాలనాంధ నియోజకవర్గ పెడలకు, వోటర్సుకు నేను యిక్కడనుండి కృతజ్ఞత తెలుపుకొనవలసిని ఆవశ్యకత వున్నది. వారందరికీ నా కృతజ్ఞతలు తెలుపుకుంటున్నాను.

అధ్యక్ష, బహుశా, ఇది చాలా చరిత్రాత్మకమైన శాసనసభ అనుకుంటాను. ఎందుకంటే—జాతీయత పూజ్య బాపూజీ నాయకత్వంలో 1937 వ సంవత్సరంలో అటు బ్రిటిష్ ప్రభుత్వానికి తనయొక్క బలం ఎటువంటిదో నిరూపించడానికి ఆ దినం ఎన్నికలు జరపడంలో ఆ సేతు హిమాచలం ప్రజలంతా ఎంతో ఉత్సాహంతో ఎన్నుకున్నారు. ఆ తరువాత 1947వ సంవత్సరం మనకు స్వరాజ్యం లభించిన తరువాత ప్రజానీకం యొక్క అభిప్రాయాలు ఏమిటో అప్పుడు నిరూపించబడినవి. అంటే — అప్పటినుండి నేటివరకు కాంగ్రెస్ నే ప్రజలు ఎన్నుకుని, తమయొక్క ఆప్యాయతను, ఆనురాగమును, సమృద్ధిమును వారు తెలియజేస్తువస్తున్నారు. దేశ భద్రత, ప్రపంచంలో మన దేశం యొక్క పరువు ప్రతిష్ఠలు నిలబడడానికి ఇందిరా శకానికి ముందు యిదంతా జరిగింది. ఇప్పుడు దేశంలో మన ప్రజలయొక్క ఆర్థిక జీవనపరిస్థితి అభ్యున్నతికి, ప్రపంచంలో భారతదేశంయొక్క పేరు ప్రతిష్ఠలు ఇనుమడింపచేయడానికి మళ్ళీ అగ్నిపరీక్ష ఎర్పడింది. అదే బంగ్లాదేశ్ ఇస్లామిక్ బంగ్లాదేశ్ యొక్క చరిత్ర, నిజంగా. మన దేశానికి ఎంతో పేరు ప్రతిష్ఠలు తీసుకువచ్చింది. భారతదేశం తన విశిష్టత యందులో నిలుపు కున్నది. కోట్లాది ప్రజలు కాందిశీకులుగా మన దేశంపై వచ్చినప్పుడు, శ్రీమతి ఇందిరాగాంధీ ప్రపంచ దేశాలకు అపీల్ చేసినప్పటికీ, యీ దేశం యొక్క సమర్థత ఏమిటో చూడగా అన్నట్లు మిన్నకుండినవి. కాని, తరువాత, తరువాత, మనదేశం మన అధినేత తీసుకున్న చర్యలు చూసి వారు దిగ్భ్రాంతి చెందకతప్పలేదు. అయిదు అగ్రరాజ్యాల సరసన ఆరవ అగ్రరాజ్యంగా భారతదేశం యీనాడు నిలబడినది. ఇది పూజ్యశ్రీ ఇందిరాగాంధీగారు సమయంలో తీసుకున్న చర్యలవల్లనే జరిగినదని చెప్పడంలో ఎటువంటి సందేహమూ లేదు. అందువలననే ఇది ఇందిరాశకంగా అభివర్ణింప బడవలసివున్నదని మనవిజేస్తున్నాను.

బుద్ధుడు యీ దేశంలో బౌద్ధ మతమును స్థాపించి, ప్రజలు — మతంకోసాటుగా వారియొక్క జీవిత పరిస్థితులుకూడ మెరుగుపరచడానికి — సంఘం గురించి ఆలోచించి నన్నుదే దైవాన్ని చూడడం మెరుగుకుందని చెప్పి ఆయన పరీక్షించడం జరిగింది. అశోకుడు దానిని అందుకుని భారతదేశంలోనేగాక ఆసియాఖండమంతటా ఆ జ్యోతిని వెలిగించడానికి ప్రయత్నించాడు. తన సామ్రాజ్యమంతా సంఘానికి ధారపోశాడు, అదే విధంగా యీనాడు శ్రీమతి ఇందిరాగాంధీగారు కూడ తమయొక్క కార్యక్రమాలు ప్రవేశపెట్టడానికి దళిత, పతిత ప్రజల ఉద్ధరణకు కంఠం కట్టుకుని, నాయకురాలై విలించినదనడానికి బంగ్లాదేశ్ ఒక నిదర్శనం. అయితే, భారతదేశంలో నూటికి 90 మంది పేద ప్రజలు వున్నారు. ఈ సమయంలో వీరు అభ్యున్నతిలోకి రావడానికి శ్రీమతి ఇందిరాగాంధీ తమ శకంలో అపూర్వంగా కృషి చేస్తుందని, అంతేగాక, భారత దేశం యీ విషయం ఆసియాఖండానికి మార్గదర్శకత్వం వహించే

విధంగా చేసారని నేను మువిజేస్తున్నాను. ప్రతి ప్రజాపక్షం నుండి
చేసుకుని ప్రతి ప్రజాపక్షం నుండి ఆటంకాలు కలుగజేసినా, ఎన్నికల్లో ఎన్నికల
గారి నాయకత్వములో పరిపూర్ణమైన విశ్వాసమును తెలియజేసారు. ఆ
మన రాష్ట్రములోనే కాదు దేశవ్యాప్తమయినట్లుగా కాంగ్రెసునే చాలా గెలిపించడం
జరిగింది. అందుచేత, ప్రతి ప్రజాపక్షం ఒక విషయం ఆలోచించాలని ఆవశ్యకత
పున్నది ఇదా ప్రతి ప్రజాపక్షం, విమర్శించడం కాకుండా, మన దేశం యొక్క
ప్రతిష్ఠ, ప్రతిభ ఇనుమడించేందుకు, మన ప్రజలయొక్క జీవితాలు సరిదిద్దడానికీ
అవసరమైన, నవ్యమైన ప్రతిపాదనలు చేయవలసిన ఆవశ్యకత పున్నది.
మనదేశం పూర్వం కూడా దేశేంద్ర దేశంగా పేరుపొందింది ఈ దేశం.
ప్రతిపక్షంలో వున్న నాయకులు కూడా దేశ స్వాతంత్ర్యం కోసం పోరాడినట్లు
గవర్నరుగారు మన దేశ ఆర్థిక పరిస్థితి, మన రాష్ట్ర ఆర్థిక పరిస్థితి
దృష్టిలో పెట్టుకొనే జాగ్రత్తగా ఆలోచించి ఏమైనా ప్రసంగం చేసారు ప్రజలకు
అనుకూలంగా ఉండేటట్లు ఏ పక్షంవారైనా నవ్యతకి విమర్శ చేయవలసివుంటుంది ఆంధ్ర
ప్రదేశ్ లో మూడు విధాలుగా ఆలోచనలు జరుగుతున్నాయి. గ్రామీణ ప్రజలు
యొనాటికీ కూడా తాటాకు గుడిసెలో ఉంటున్నారు, చాలా దైన్య స్థితిలో ఉంటు
న్నారు. గ్రామ ప్రజల జీవితాలు కొన్ని సందర్భాల సందర్భాల అయినా దాగుడతాయా
అనిపిస్తున్నది. జ్యోతి కల ద్వారా దబ్బు తీసుకొని ఒక పూర్తిగా ఏర్పాటు చేసే పేద
ప్రజలకు ఇళ్లు కట్టించవలసిన అవసరమున్నది పాలకొండ నియోజకవర్గం నుంచి
ప్రజలు నన్ను పెండు విషయాలపై న గెలిపించడం జరిగింది. ఒకటి, సంకేత ప్రశ్న,
అది కట్టి తరువాత దాని ప్రారంభోత్సవం కూడా కాకముందే అది పట్టుకుపోయింది.
ఇప్పటికీ సరి సంవత్సరాల కావస్తున్నది కానీ ఇప్పటివరకూ దానిని కట్టలేదు
వెంటనే కట్టించవలసిన అవసరమున్నది. పెండు, పనిపనిచేస్తూ ప్రాజెక్టు.
పూజ్యులు సంజీవయ్యగారు ముఖ్యమంత్రిగా ఉన్నప్పుడు దానికి పొందేసుకునేయడం
జరిగింది. దాదాపు 15 సంవత్సరాల కావస్తున్నది. ఇప్పటికీ ప్రభుత్వం దాని
సంగతి ఆలోచిస్తున్నదో లేదో తెలియకుండా వున్నది. పనసనందివాడ ప్రాజెక్టు
చీపురుపల్లి తాలూకాకు చాలా అవసరం నీటి వనరులు కలిగివుండి కూడా ప్రజలకు
ఆ అవకాశం చిక్కకుండావుండడం విచారకరం. ప్రజలకు ముందు తిన్నానికి తిండి
వుంటే తరువాత మిగతా విషయాలగురించి ఆలోచించవచ్చు. నా నియోజకవర్గంలో
సమీతులు వుండి కూడా రోడ్డులనేవే లేవు అది రిజర్వ్ నియోజకవర్గం కావడం
వల్ల ఆశ్చర్య అవుతున్నదేమోననిపిస్తున్నది రిజర్వ్ నియోజక వర్గాలలో హెచ్చు
ఎలాబ్ మెంట్లు చేయాలి అట్లా అయితేనే ఆ ప్రజలు తిరిగి తమ ప్రతినిధిని
ఎన్నుకొడానికి వీలుంటుంది. రిజర్వ్ నియోజకవర్గమంటే జనరల్ కాండిడేట్
దెబ్బ తింటాడు కాబట్టి వారికి ఎం. ఎల్. సి. గా అవకాశం యివ్వవలసిన అవశ్యకత
ఉన్నది. ఈ అవకాశమిచ్చినందుకు మీకు ధన్యవాదాలిస్తున్నాను.

S.1 Syed Hassan (Charminar):—Madam Speaker, before I start my speech, I would like to join my colleagues in expressing surprise at the fact that the Chief Minister who is supposed to reply the debate never keeps himself present in the House. The Speaker has to take note of this and bind the Chief Minister that he should try to keep the dignity of the House.

Regarding the address of the Governor, I would like to say that it should have been a clear statement of facts; admissions of achievements and set backs whatever it may be, it should have been a white paper as such. But we find that it is a true pot delivered by the Governor for the Government. I am again surprised to know that another drum beater has been admitted into the Assembly, i.e., Mr. Rehmat Ali who, instead of telling about himself or his Constituency, he has spend all his time in replying to the other members and the Leader of my Party Mr. Sultan Saaduddin Owaisi. I would like to tell about whatever he has said. I will be expressing my remarks later but about the Governor's Address I say that in the Address, the Governor has mentioned about the victory against Pakistan. But he has forgotten or he has not mentioned the provocative speeches made by the Chief Minister at that time in the victory rallies held after the war was over, at Charminar and other places thereafter. In his speeches the Chief Minister has said that he has been told that the people in the old City are hearing to the Radio of Pakistan. I am sure it was not banned by the State or Central Government as such. But however, he said that he had ears about the people of the old city hearing the news from Radio Pakistan and he said that if he should hear about the repetition of hearing of such news he would like to pour molten lead into the ears of the people who hear or he would like to cut the ears of those who hear the news from Pakistan. It was most degrading, vociferous statement which has to be condemned by all of us who love democracy, in this House and all over the country. A person like the Chief Minister should have refrained from such vociferous and degrading statements which he has made in the course of the victory rallies. In his connection I would like to say that we must bind him and we must tell him that he is no more a person but he is representing this House and he is the Chief Minister or the Head of the State. So he should refrain from making such a statement. In one speech in the same connection in Hyderabad city, he said, 'we had two daggers in the body of India; one has been removed and the other is yet to be removed;' this was after the Bangladesh war with Pakistan was over. He has not clarified, and I would like his clarification. But I take it the 'dagger' is West Pakistan. But this contravenes the policy statement of his master in Delhi; they still wish to retain friendship with West Pakistan; but, if it refers to the Muslims in India, then with all the force at my command I condemn this and I would like to state that it is not the monopoly of any person or individual or community and India belongs to us as much as to others. Therefore, if such statement or irresponsible talk is made, we would oppose it not only in this House but outside as well. We would like to tell his leader in Delhi the Prime Minister, that such person who is more fitted to represent Jan Sangh or R. S. S. has been imposed on us. His is a nomination though he has been elected as Member of this House; his is a nomination and not election in the true sense of the word.

As regards the conduct of elections in Andhra Pradesh, the Governor said that the elections in Hyderabad were held peacefully. I presume that the Governor had read his address for the first time or he opened the book for the first time in the Assembly or he is not aware of the fact that the entire city of Hyderabad was held in

ransom during the election period. This is the state of affairs; Hyderabad was in the hands of unsocial elements like Syed Bam who was a notorious and corrupt person and who was in hand and glove with the Government for doing all sorts of mischievous things; his followers used to carry daggers and lathis in their hands; even the police, you would be surprised to know the S. I. Police (Mr. Govinda Reddy) was sitting as Presiding Officer (in the constituency of Sri Sulan Salahuddin Ovaisi) distributing ballot papers; this is a fact and we have already informed the Government about it and the Election Commission also. But, no action has been taken; We have not known this anywhere in the world and in any democracy where a Sub-inspector was seen distributing ballot papers.

(Mr. Speaker in the Chair)

We have to take note of all these things; we have to think of these before we call ourselves democrats. Mr. Syed Rahmat Ali said that they are democrats and that they are not communal and the attitude of the Government of Andhra Pradesh is not communal: this has yet to be seen; I am mentioning all these things before this House. Mr. Speaker, Sir, the police atrocities had to be looked into. I would like to know whether the Government is ignorant of the facts or the police atrocities are being continued with the connivance of the Government. Every Inspector is getting about Rs. 3,000 to Rs. 5,000 and no cognizance has been taken of this fact and this can be proved. Even after making this statement, the Chief Minister or the Home Minister who is the only person present in the House would never take cognizance of these things, and those people continue to move about with lathies and daggers. (Mr. Speaker rang the Bell) I have moved three out motions.

Mr. Speaker :—You have taken nearly 10 minutes.

Sri Syed Husan:—He is a notorious person and moves in groups and the police took no action. He was moving with the Congress candidates in Yakutpura; he was sitting on the dais with the Chief Minister and the Union Minister Mr. Fakrudin Ali Ahmed; It is a matter of shame for us. Still we are told that the elections were held free and fair. Sir leprosy is supposed to be an infectious disease, and the Sub Inspector, Govinda Reddy is a leper; he is continuing as Sub-Inspector and no action has been taken against him. Is it democracy Mr. Speaker, I would like to ask you and through you the Government.

Sir, I was a member early also. Any time late in the night, at 2 O' Clock, we are disturbed in the night and told that certain persons are beaten. Are the police humble servants of the people or are they meant to commit atrocities on the public at large and innocent persons.

Sir, Mr. Rahmat Ali said that 'Garibi hatao' is being implemented. After the Parliamentary elections or in the budget, I do not find anything; the prices are rising and the cost of living is going up; all these contradict their intentions; they say something and they do not believe in action. This fact we should all take note of.

Then, Sir; what sort of secularism is this when in the Minister's houses temple existing; is it secularism or communal type of Government? Then with regard to urdu, it is said that urdu will be considered

and will be given its due place ; but no action has been taken. The present Chief Minister was earlier Education Minister....and we are going to bring forward a privilege motion against him later ; he said that he would be opening Degree Colleges in Urdu ; but later on in the course of elections or a little earlier, he issued a Government Order that only Telugu-knowing people would be given promotions in services.

శ్రీ జె. ముత్యాల (సాలూరు) :—పూజ్యసీయులు, గౌరవసీయులైన ఆధ్యక్షుల వారికి నా హృదయపూర్వక పందనములు. పూజ్య ఆధ్యక్ష, అన్ని జిల్లాల కంటే శ్రీకాకుళం జిల్లా చాలా వెనుకబడి ఉందని తమకు తెలిసిన విషయమే. జిల్లాలోని తాలూకాలలో మా సాలూరు తాలూకా అంటే నా నియోజకవర్గం సాలూరు గిరిజన ప్రాంతం చాలా చాలా వెనుకబడి ఉందని మనవిచేస్తున్నాను. మేము దైవోపహతులమై, ప్రకృతి కావగిస్తులమై, రి సంచత్సరాలనుంచి వర్షాలు లేక కరువు కాటకాలకు గురి కావలసివచ్చింది. అందుచేత మా నియోజకవర్గం అన్ని విధములా అన్ని రంగములలో చాలా వెనుకబడి వుంది. ప్రజలు అన్నింటికీ వెనుకబడిఉన్నారు. తదుపరి గిరిజనులకు ప్రభుత్వం వారు యిచ్చే అన్ని సదుపాయములు కూడా సక్రమంగా వారికి అందుబాటులో లేక అందుకొనే శక్తి వారికి లేక ప్రభుత్వంవారు జారీ చేస్తున్న అన్ని సదుపాయములు గిరిజనులు పొందలేకండా ఉన్నారు. అట్లా ఎందుకు జరుగుచున్నదో ప్రభుత్వంవారు పరిశీలన చేసి గిరిజనులకు లగిన న్యాయం చేకూర్చవలసినదిగా మరీ మరీ ప్రార్థిస్తూ విన్నవించుకొంటున్నాను. ఆ నియోజకవర్గంలో గత 25 సంవత్సరాల నుంచి ఒకే ఒక కోరిక. అందరం కోరింది అదే. ఈ నాడు ప్రప్రథమంగా సాలూరు నియోజకవర్గం నుంచి నన్ను కాంగ్రెసు అభ్యర్థిగా గెలిపించినందుకు నను కూడా ప్రజలకు యిచ్చిన వాగ్దానం అదే. అది పనుపువానివంక ప్రాజెక్టు. (మొఖంసాదుడిగారి) మాకు సువర్ణముఖి, గోముఖి అని రెండు నదులున్నాయి. అందులో మండు వేసనిలో తూడా 5 అడుగుల నీరు ప్రవహిస్తుంటుంది. దాని మీద అనకట్టలేక సీరు సముద్రంలో పృథాగా కరిసిపోతుంటే చేతికందిన కుమారుడు చనిపోయినంత విచారం కలుగుతుంది. 30 సంవత్సరములనుంచి పనుపువాని వంక అనకట్ట గురించి ప్రభుత్వానికి మెమోరాండములు మంత్రులకు వినతి పత్రములు యిచ్చుకుంటూ వస్తున్నాము. మా...డివల్లి దగ్గర దండివాడ దగ్గర కడితే బాగుంటుంది. నా 5 సంవత్సరములో నేను కోరేది అది ఒక్కటే. ఆ ఒక్క ప్రాజెక్టును డయదలచి కరుణించి తప్పనిసరిగా యిన్ వెస్టిగేషను చేయించాలి ప్రాజెక్టు పూర్తి చేయించాలని పదే పదే ప్రార్థిస్తూ మనవిచేస్తున్నాను. అది గిరిజన ఏరియా. గిరిజనులకు కావలసిన వైద్య సదుపాయములు చేయించవలసినదిగా వినయపూర్వకంగా మనవిచేస్తున్నాను. దుగ్గేరు దగ్గర ఆంధ్రవోల పోలీసు స్టేషను శాంక్షను అయినది. వాటిని పూర్తి చేయాలని కోరుతున్నాను. తరువాత నేను శాసనసభ్యుడుగా రామండు టీవరుగా పని చేశాను. కనుక ఉపాధ్యాయుల కష్టసుఖాలు నాకు తెలుసును. వారి కోర్కెలు అలాగనే నాటికి నేటికీ ఉండిపోయినాయి ప్రభుత్వంవారు వాటన్నిటిని పరిశీలన చేసి పూర్తి చేయాలని హృదయపూర్వకంగా మనవి చేసుకుంటున్నాను. కొండపల్లి వలస దగ్గర గోముఖ నది పైన అనకట్ట కడితే 20 వేల ఎకరాల భూమి సాగులోనికి వస్తుంది ప్రభుత్వంవారు పనుపు మొఖంసాదుడిగారి వాని వంక, కొండపల్లి వలస ప్రాజెక్టులు యిన్ వెస్టిగేటు చేయాలి. ఈ ప్రాజెక్టులు ఈ తాలూకా

हमारे पास पीने के पानी का बुरा हाका है। आइयाँ तो रोजाना सुबह उठते ही पान जरूरियात होती है। तीसरी जरूरत नहाने को छोड़ दीया जाए तो दो जरूरतें तो ऐसी हैं जिनको रोका नहीं जा सकता। देहांत में रहने वालों को पान चाहिए। छः मील दूर से एक एक घड़ा पानी उठाकर पाना पड़ता है, और फिर तब दूसरा पान बाँटे भी यह कहकर पानी ले जाने नहीं देते कि हमारे पास खुद पानी का कमी है हाँ, पानी नहीं मिलेगा। आज हम यहाँ हैदराबाद में बैठकर दिन में दो तीन बार नहाने हैं और प्रजा का प्रतिनिधि होने का दावा करते हैं और अगर हम अपनी जनता को पीने के लिए पानी का भी प्रयत्न न कर सके तो हम उनका क्या प्रतिनिधित्व कर पाएंगे हैं। मैं मुख्यमंत्री से प्रार्थना करता हूँ कि वे देहांत में रहने वालों के लिए पीने के पानी का जल्द में जल्द प्रयत्न करें और हम कोशिश करके यह काम पूरा करें तो तब ही हम उनके नहीं गुवाइदे कहकर सकेंगे।

तेलंगाने के संबंध में मुझे बहुत कुछ कहना है। कई भाँटे भाँटे बच्चे तेलंगाना के नाम पर मर गए। मैं को यह विचार करना चाहिए कि उनका घर कैसे चल रहा होगा उन के घर की क्या हालत होगी। बाहे कुछ भी हो वह तेलंगाना के नाम पर और तेलंगाना के लिए मरे हैं। उन के लिए हम को एक कार्यक्रम बनाना चाहिए कि उन के घरवालों को कैसे रोजगार मिले उन्हें सरविसेस दिलाने का इस्तेजाम करना चाहिए। उन के नाम पर तेलंगाने में प्राजेक्ट कारखाने और इंडस्ट्रीज कायम करना चाहिए ताकि इन सब जगहों के लोगों को मजदूरी और रोजगार मिल सके और उन का जो तल्लो था वह पूरा हो सके। हमने जाने देले के लिए जो बलिदान दिया जैसे काम करने से उन के मरना तो लांति मिल सकेंगे और तेलंगाना और आध्र सब ही तरफकी कर सकेंगे जो लोग मरे हैं उन के घर के मर्द आदमियों को नौकरी दिलाने के बारे में जल्द विचार करना चाहिए। यहाँ के सरविसेस का जगडा है उस को जल्द से जल्द हल करना चाहिए। जो बेरोजगारी है उस को दूर करने के लिए कोई हल निकालना चाहिए। कई बच्चे मेडिकल थी. ए. एम. ए. पढ कर इधर उधर भटकते फिरते हैं उन को नौकरी नहीं मिलती उन को गोरुरिया का इस्तेजाम जल्द करना चाहिए। मैं यह कोई टोका नहीं कर रहा हूँ। बल्कि इस लिए कह रहा हूँ कि हमारी जा गलतियों पर कमजोरिया है उन को दूर किया जाए। मुझे बहुत कुछ कहना है लेकिन चूँकि समय हो गया है और अभी कहने के लिए पांच साल हैं हम कह सकते हैं इस लिए आप जो धनमाद देते उसे अपने विचारों को समाप्त करता हूँ। व

श्री पी. लक्ष्मणराव (बंदिब):—अध्यक्ष, చిన్న చిన్న బంపీన వర్గాలకు ఎక్కువ అవకాశమును లభింపజేసి రాజకీయ చైతన్యమును తీసుకువచ్చిన శ్రీమతి ఇందిరా గాంధీకి ధన్యవాదాలు తెలియచేసే అనివార్యమైనదిగా మనవిచేస్తున్నాను. వెనుకబడిన జాతులు నిజముగా గత 10 సంవత్సరములుగా పడుతున్న కష్టాలు, సమస్యలు మీకు తెలియనివి కావు. అర్థికమంత్రిగారికి పూర్తిగా తెలుసు. 1964 లో వెనుకబడిన జాతుల జి. ఓ. ని స్కాల్ షిప్ చేయడం, 1965 లో కమిటీ పేయడము తరువార యిచ్చిన G. O. ను హైకోర్టు రద్దుచేయడము, తరువాత 1969లో ఒక టీఎస్ఎస్సీ వారు యిచ్చిన రిపోర్టు ప్రకారము 1970 లో ఒక జి. ఓ. ని యివ్వడము జరిగింది. మరల హైకోర్టు దానిని రద్దు చేయడమువల్ల గత 10 సంవత్సరములుగా వెనుకబడిన వర్గాలవారికి రావలసిన పద్ధతిలో ఉద్యోగాల విషయములోగాని, చదువు కొనడానికిగాని అవకాశము

ఐదవ రోజున మనవిచేస్తున్నాను వెనుకపడిన జాతుల ఈ రకముగా వెనుకపడి వుండడమువల్లగాని, రెండవవన్ను లేకపోవడమువల్లగాని 10 సంవత్సరాలుగా చాలా యిబ్బందులకు లోను అయినా అని చెప్పక తప్పదు. కొంచెమంది తమ పిల్లలను విడిచివేతక మానుకున్నాడు చదివించిన పిల్లలకు ఉద్యోగాలులే కొంతమంది మానుకొన్నారు. అటు ఇటు కాకుండా చెడిపోయే పరిస్థితులలో అదృష్టవశాత్తు ఈ జి. ఓ. ని ఆమలు చేయడానికి అవకాశము కల్గించే విధంగా సుప్రీమ్ కోర్టువారు జడ్జిమెంటును ఇచ్చారు. అందుకు వారికికూడా అభినందనలు తెలియపరచాలి. ఆంధ్రప్రదేశ్ లో చేసిన కమిషన్ రిపోర్టును వారు ఎప్రిల్ 1971లో జడ్జిమెంటు ఇచ్చినందుకు సుప్రీమ్ కోర్టు జడ్జిమెంటు అభినందించాలి.

వెనుకబడిన జాతులకు ఒక పెల్ వెల్ వుంది. ప్రస్తుతం ఆ పెల్ ను తీసివేసి సోషల్ వెల్ ఫేర్ లో చేర్చాలని అనుకొంటున్నారు. అది జరిగితే వెనుకబడిన జాతుల అభివృద్ధి కుంటుపడుతుందని మీకు తెలియజేస్తున్నాను. కనుక ఆ పెల్ ను కంటిన్యూ చేయాలని పీలు ఆయితే దానికి ప్రత్యేక డై రెక్టరేటుపై ప్రత్యేకంగా ఒక మినిష్టరు గారి ఆశీస్సలతో వుంటే బాగుంటుందని మనవిచేస్తున్నాను, మన రాష్ట్రంలో గవర్నమెంటు హాస్టల్స్ 1100 వున్నది. వాటిలో 65 పర్సంటు హరిజనులకు, 25 పర్సంటు క్రిస్టియన్లకు 4 పబ్లిక్ గిరిజనులకు ఇస్తున్నారు వెనుకబడిన జాతుల వారికి అవకాశాలు కలుగడం లేదు ప్రతి జిల్లా హెడ్ క్వార్టర్స్ లోనూ వెనుకబడిన జాతుల వారికి ప్రత్యేకంగా ఒక హాస్టల్ ఏర్పాటు చేయాలని కోరుతున్నాను. రేపు సెలవుల విరమణ సూక్ష్మ తెలిచే సమయానికి అయినా ప్రతి జిల్లా హెడ్ క్వార్టర్స్ లో హాస్టల్ ఏర్పాటు చేయాలని కోరుతున్నాను. వెనుకబడిన జాతుల వారికి సంబంధించిన జి. ఓ. 1970 సంవత్సరంలో పాస్ అయింది. కాని అప్పటినుండి ఇప్పటివరకు వారికి రావలసిన కోటా, వారికి రావలసిన వాటా రావడం లేదు, అది వచ్చేట్లుగా చూడాలని కోరుతున్నాను. ఇప్పటికీ పరీక్ష పాసైన వారు కొద్దిమందే వున్నారు. వారికి వెంటనే అవకాశం కలుగ చేయకపోతే ఏజ్ బార్ అవుతుంది. కనుక వెంటనే ఆ జి. ఓ. ప్రకారం వారికి రావలసిన కోటా ఇప్పించవలసినదిగా కోరుతున్నాను. షెడ్యూల్డ్ కాస్టు, షెడ్యూల్డ్ ట్రైబ్స్ ఎమెండింగ్ బిల్లు పార్లమెంటులో పెండింగులో వున్నది. అది అక్కడ త్వరితంగా పాస్ అయ్యేట్లు మన ప్రభుత్వం కేంద్రప్రభుత్వంతో సంప్రదించి పాస్ చేయించాలని కోరుతున్నాను. తెలంగాణాలో బంజారీలు, ఎరుకలు, ఏనాడులు వెనుకబడిన జాతుల క్రింద వున్నారు. మా పార్లమెంటులో ట్రైబ్స్ కు సంబంధించిన వారు గవర్నమెంటు చేసే సహాయం పొందే అవకాశం లేనివారుగా వున్నారు. కనుక ఆ ఎమెండ్ మెంట్ బిల్లు తీసుకువచ్చినట్లయితే వారంతా సహాయం పొందటానికి అవకాశం వుంటుంది కనుక సత్వరంగా అందుకు చర్యలు తీసుకోవాలని కోరుతున్నాను. అధ్యక్ష, మా పట్టణంలో నైటిఫైడ్ కంపెనీ వుంది. ఆంధ్రప్రదేశ్ లో అది పెద్ద కంపెనీ. ఈ మధ్య కేంద్రప్రభుత్వం వారు నేషనలైజ్ చేయాలని నిర్ణయించారు కాని ఇంకా ఛీఫ్ ఓవర్ చేసుకోలేదు. గెజిట్ నోటిఫికేషన్ జరగలేదు. ఆ కంపెనీలో 800 మందికి 7 నెలలనుండి జీతాలు లేక చాలా ఇబ్బంది పడుతున్నారు. దానిని త్వరగా నేషనలైజ్ చేసి ఛీఫ్ ఓవర్ చేసుకోకపోతే అటు మిషనులు తుగ్గివ్వ పట్టం, ఇటు వీటి జీతాలు రాకుండా వుండటం జరుగుతుంది కనుక వెంటనే అది నేషనలైజ్ చేసి, ఛీఫ్ ఓవర్ చేసుకొనేట్లుగా కేంద్రప్రభుత్వమునకు నచ్చజెప్పవలసిందిగా కోరుతున్నాను.

అధ్యక్ష, మన రాష్ట్రంలో లక్షల ఏళ్ళయిన రికాయల వన్నయి వాటిపై 3 లక్షల రూపాయి అధికరపడివున్నాయి. రాంగ్రెసు ప్రభుత్వంయొక్క ఉదేశం వెనుకబడిన వారల, చిన్న చిన్న వర్గాల పరిస్థితిని బాగు చేయాలనేది కాబట్టి వీరి విషయంలో ప్రభుత్వం ప్రత్యేక శ్రద్ధ తీసుకోవాలని కోరుతున్నాను. బ్యాంక్స్ నేషనలైజ్ చేసిన తరువాత వారికి ఆర్థిక సహాయం కొరకును మూల వాస్తవమే అయినా దురదృష్టవశాత్తూ బండ్ల కొనుక్కొన్న వరువారలై సెన్స్ దొరకడంలేదు. రికా కానుకొన్నవారికి వెంటనే రై సెన్స్ ఇప్పిస్తే బాగుంటుంది. ప్రతి సంవత్సరం రికా రై సెన్సుకు రెన్యూ చేసేటప్పుడు 50 సర్పంట్ తగిస్తూ ఓనర్స్ గా వున్న డ్రైవర్స్ కు రై సెన్సులు ఇచ్చే సద్దతి ఏర్పాటు చేయాలని కోరుతున్నాను. దున్నేవాడికి భూమి వుండాలని ఎలా చెబుతున్నామో అలాగే తొక్కివాడికి రికా వుండేట్లుగా చూడాలని కోరుతూ సెలవు తీసుకొంటున్నాను.

Mr. Speaker :—Before I call the next Member I would like to draw the attention of the hon. Members of this House to the observation of Parliamentary Etiquette and will only mention a few things here.

(1) While the House is sitting every member should enter and leave the Chamber with decorum;

(2) Every member should bow to the Chair before taking or leaving, his or her seat;

(3) A member should, while the House is sitting never come between the Speaker and any member addressing him. Violation of this rule is regarded as a serious breach of Parliamentary etiquette. తెలుగులో కూడా చదివి వినిపిస్తాను.

1. శాసనసభా సమావేశ సమయములో ప్రతి సభ్యుడు సభామందిరమున ప్రవేశించునప్పుడు బయటకు పోవునప్పుడు సభా మర్యాదను పాటించవలెను.

2. తమ స్థానమును ఆక్రమించునప్పుడు, వదలిపోవునప్పుడు ప్రతి సభ్యుడు లేక సభ్యురాలు అధ్యక్షనకు వినములు కావలెను.

3. శాసనసభా సమావేశములు జరుగునప్పుడు ఏ సభ్యుడైనా, అధ్యక్షనకు వారి నుద్దేశించి ప్రసంగించుచున్న సభ్యునకును మధ్యగా రాకూడదు. ఈ నియమమును ఉల్లంఘించుట తీవ్రమగు పార్లమెంటరీ మర్యాదాక్రమణము కాగలదు.

“పార్లమెంటరీ వాడుకలు, ఆచారములు, సాంప్రదాయములు” అను పుస్తకం మీకు అందచేయబడింది. అందులో వున్న విషయాలన్నీ మీరు పాటించినట్లయితే సభయొక్క గౌరవాన్ని పెంచుకొన్న వారం అవుతాము. దయచేసి ప్రతి సభ్యుడు దానిని పాటించాలని మళ్ళీ విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను.

శ్రీ వి. ఎన్. గౌడ్ (నాగర్ కర్నూలు):—అధ్యక్ష, తెలంగాణాలోని మహబూబ్ నగర్ జిల్లాలోని 12 తాలూకాలు భూమి సేద్యం మీద ఆధారపడినవే. అక్కడ తుంటలు, చెరువులు వున్నాయి. కాని వాటి పరిస్థితి బాగా లేదు. అక్కడ సేద్యం చేయాలంటే విద్యుచ్ఛక్తి తప్ప వేరే మార్గం లేదు. అక్కడ ప్రాజెక్టులు భవిష్యత్తులో వచ్చే అవకాశం కూడా లేదు. కృష్ణ, తుంగభద్ర ప్రవహిస్తున్న ఒక్క

మా తాలూకాలో లాభము చేకూరుతుందనుకుంటే అది యంతవరకు జరుగలేదు. గ్రామ పంచాయతీ విషయములో, విద్యుచ్ఛక్తి విషయములో ప్రభుత్వము ఒక ఖచ్చితమైన నిర్ణయము ఏసుకోకపోతే లాభము లేదు. వాటి గురించి ఆలోచించాలి. పెనుకబడిన జాతుల హాస్టల్స్లో తగిన సౌకర్యాల లేవు. ఆ సౌకర్యాల కలుగ జేయాలని చునవిచేస్తూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

Sri M. Narayana Reddy (Bodhan):—Mr. Speaker, Sir, I rise to support the motion of thanks moved by my colleague. Before I proceed further I crave your indulgence for some reasonable time as it is going to be my maiden speech.

I want the House to share my satisfaction and happiness over the climate of conciliation and peace within this House as well as outside. What you have witnessed during the last 3 to 4 years and what you see today is entirely different. How this was achieved and what we have to do to maintain this spirit of conciliation and the atmosphere of peace in that direction I would like to focus the attention of the House. This is achieved by the magnanimity of my colleagues in the Congress party from Andhra region as well as other members on the opposite side also from the Andhra region by electing a Telangana leader as the Chief Minister of the State for a full term of 5 years and also by a recognition of the fact that there are serious problems to be solved and that they can be solved within the framework of an integrated State of Andhra Pradesh. To that extent the credit goes to the members from the Andhra region, and at the same time by the vision and the statesmanship shown by the members from the Telangana region also by giving up their earlier stand and showing their willingness to have the problem of Telangana solved within the framework of an integrated State. In that context I would like to record an appreciation and also welcome the recent public statements made by the Prime Minister just on the eve of the poll in Warangal and also by our Chief Minister soon after his election. Added to that Mr. Dixit our Central Health Minister and Mr. Manubhai Shah every one of them was quite categorical and earnest to see that the problems of Telangana are solved to the satisfaction of the people of Telangana and they should be taken up at the earliest. If that is to be so Mr. Speaker, we have to redeem those pledges at the earliest so that the bitterness that was there in the past is no more there and we thereby consolidate the forces of integration and peace. I would like to concentrate or invite the attention of the House only to one or two problems of Telangana pertaining to services. In my considered opinion when we can satisfy and solve the problems pertaining to services we will have solved large amount of problems pertaining to Telangana. If the dissatisfaction that is prevalent among the Telangana personnel is removed, I think, we will have solved the problems of Telangana to a very large extent that is where we have to take measures at the earliest to see that these problems are solved amicably and the legitimate interests of the Telangana personnel are safeguarded. In this regard Mr. Speaker, the Mulki Rules that is providing protection to the personnel from Telangana in the matter of employment come to force. As you know Mr. Speaker, the Mulki Rules came into force long ago but soon after 1-11-1956 to the end of 1968 the main grievance of the Telangana employees is that they are not adequately, properly absorbed

or implemented in the day-to-day practice of the Government with the result that many violations took place and many unmerited appointments were made. But in the wake of education, when the Government showed much earnestness to implement these rules and made special promise to stick to these rules in providing employment, they did not fully implement Mulki Rules with the result the delay so caused resulted in the Mulki Rules themselves being set aside or struck down by the High Court of Andhra Pradesh recently. In this connection, I would like to draw the attention of the Hon'ble House to the statement made by the Chief Minister on the 18th December 1970 on the Floor of the House. I would only quote two or three sentences. 'It will be appreciated that the Government have consistently adopted as their objective that appropriate safeguards should be provided so as to ensure the opportunities for employment in the Telangana area reserved for the people of that area.' In so far as the recent Judgment of the High Court with regard to the implementation of the policies designed to achieve this objective, the Government would wish to abide by the Judgment." This statement was made in December 1970 as a result of the High Court judgment given on 12-12-1970 whereby the Mulki Rules were held to be valid and they could be enforced. In fact, such a judgment was not necessary because what the Supreme Court set aside or struck down was Section 3 of the Central Act in March 1969. They never expressed any opinion about the Mulki Rules but even then, the Mulki Rules were sometimes shelved, were not observed in practice and again when the matter went to the Supreme Court, it gave a categorical judgment that they are valid and following this statement, the then Governor in his Address also mentioned on 17th July 1971 on page 4 of the Address—I quote—"in pursuance of the Statement already made by the Chief Minister on the Floor of the Assembly in December 1970 in regard to the implementation of the Mulki Rules and Regionalisation of services, certain proposals have been formulated and the advice of the Government of India has been sought. The Government are anxious to find an early solution to this problem". My intention is by referring to this matter that the intentions were very earnest and honest in those days. The object was very clear that the Government wanted to implement but unfortunately for some reason or the other, they have not implemented the commitment they have made on the Floor of the House with the result before deriving any benefit under the continuance of the Mulki Rules, the matter again went up to the High Court in a different proceedings and the Mulki Rules were struck down very recently. Even then, Sir, we have comforted in the fact that on the day of the judgment that is, on the 14th of February last month, the Chief Minister was pleased immediately react to the judgment by saying that they wanted to go in an appeal to the Supreme Court but also take other legal measures to restore the legitimate interests of the Telangana Personnel which were available under the Mulki Rules thereby meaning, that if necessary the Constitution will be amended to restore the benefits that were available under the Mulki Rules. Again, three days after the statement, the Prime Minister was more categorical on this point when she spoke to the delegation or in the public statement made in Warangal that if necessary the Constitution would be amended to provide the safeguards and remove all injustices that were done to

the Telangana personnel. My humble submission is while the matter is being pursued in the form of an appeal to the Supreme Court by the State Government, it is also necessary to take appropriate legal measures for the amendment of the Constitution. As you know Sir, the matters drag on in the Supreme Court for a very long time and if after one or two years we hear again that what was decided by the High Court is correct or appears to be correct or within the ambit of law, then we will have lost the very valuable time in between. Therefore, my submission or my request to the present Government would be that at the same time they should also move the Central Government to make necessary adjustments and amendments to the Constitution to restore the benefits that are available under the Mulki Rules. Why because I may also recall the Cabinet decision of the past Government that was made on the 31st March 1969 in the wake of the Supreme Court Judgment delivered on the 17th March. Then the Cabinet unanimously decided requesting the Union Government to amend the Constitution. The difficulty was that the Central Government did not have requisite constitutional majority in the Lok Sabha to legislate or to effect any such amendment. Then there was a real difficulty which we all appreciated. But now, since we have a massive majority in the Lok Sabha there will be no difficulty whatsoever in effecting that amendment. So I humbly submit through you Sir, that the House would appreciate with the necessity of amending the Constitution rather than waiting indefinitely for the outcome of the judgment in the appeal that is going to be filed or that has been recently filed.

Then, Mr Speaker Sir I refer to the proposed regionalisation of services. There is a proposal to regionalise the service cadre which has now been watered down to the creation of Andhra and Telangana cadre. I should submit that this proposal of regionalisation or creating the Andhra and Telangana Cadres separately not only not in accordance with law but it would only confuse and complicate matters. The scheme is opposed to the State Reorganisation Act and also opposed to the Constitution. In my view the recent judgement of the Andhra Pradesh High Court and also the Supreme Court judgment decided on 17-2-1971 is that such a scheme is unconstitutional and may not be evolved or accepted. So also the Supreme Court pronounced its judgment in the year 1966 as reported in A. I. R. 66 page 172 in a matter coming before it from the Mysore State, because the regionalisation of service is protected in the order. Let us not be misled by the fact that the regionalisation of services would solve the problem of services in so far as Telangana is concerned. I must humbly submit that the regionalisation of services is not only unconstitutional but is also opposed to the States Reorganisation Act and it runs counter to the stand taken by the State Government for agitating the matter before the Supreme Court in the appeal against the Mulki Rules judgment. It is better this matter is shelved. It should be taken to the Supreme Court in an appeal or the Constitution is amended to restore the benefits under the Mulki Rules. Any precipitate action would only further complicate the matter and create further bitterness among the services from Telangana. Moreover any regionalisation of scheme which does not envisage the conferring of benefits with retrospective effect from 1-11-1953 either in the matter of appointment or in the matter of review of promotions has no

validity whatsoever and it does not further any real benefits to the services. So, what is being done is not in accordance with law. This is what I wanted to bring to the notice of the House. Several representations were also made to that effect and hence action should be taken.

The third and most important point is about the integration and equation of service cadres as contemplated under the State Reorganisation Act. As you know Section 115 of the S. R. Act contemplates integration and equation of services where one or more regions are integrated to form a single State. There two machineries were provided. One was the principles evolved by joint conference of Chief Secretaries in February, 1966. They have evolved 4 principles for the performance of equation. But so far as other States are concerned, that four principles were uniformly adopted, where such problems arose. So far as our State is concerned, those four principles were not applied uniformly to all cases. With the result, the services of Telangana employees were suffered. With the arbitrary application of four principle, certain Telangana officers and employees suffered and some section of people from Andhra benefitted. There are only two Committees contemplated under S. R. Act. (i) State Advisory Committee and (ii) Central Advisory Committee. These two statutory Committees are supposed to go into the grievances of integration and equation of services - Integrated Seniority Lists. They were supposed to advise the Central and State Governments in the matter of preparation of equation and integration lists. They are supposed to take decisions and those decisions have to be communicated to the State Government in the shape of directives under S. R. Act. These directives are mandatory on the State Government for the purpose of implementation without further appeals and petitions. Such directives which are mandatory under law were not implemented. On the other hand, many more Committees, High Power Committee, Joint Committees, etc., a large number of Committees were appointed without any basis.

Due to the delay in implementation, the Andhra personnel continued to enjoy. I entirely agree with the one view that under the law, only two Committees are statutory and I do not know under what circumstances the other Committees, High Power Committee, and the other committees were constituted. The High Power Committee, by the end of April is examining whether there was any violation where the directives given by the Central Government were fully implemented or not. There is no directive mandatory on the State Government which they should immediately implement. There is no need to say for the Committee whether the directives given by the Central Government are implemented or not. It is only just to confuse the issue with that Committee. Whatever directives that are given by the Central Government are to be implemented without any delay. But here, certain directives which are related to give benefit to a particular section of officers or officials were implemented; but so far as they relate to other sections, that was not implemented and on the other hand many representations were again submitted to Central Government on behalf of State Government for review. This process of review has continued for a number of years with the result whatever directive that may be beneficial to a section could not be implemented and in the meanwhile Telangana employees retired from service and did not derive any benefits.

There is another submission — to those who got the benefit by implementation of the directive, they could get the benefit only from the date of implementation and not retrospectively. It is for the House to consider and say that the benefit should be with retrospective effect i.e. from 1-11-1956. Then, only, there can be a real benefit to the Telangana employees.

The Government of India, at various stages suggested that there should be a Cabinet Sub Committee to go into these problems day today and to exercise a continuous vigilance on the progress of implementation. Therefore, I would again suggest that it is advisable for the Government in the larger interests of the employees that the State Government should constitute a Sub-Committee of the Cabinet atleast for a short period of a year or two to go into these details, and have a continuous vigilance and evolve a machinery to see what is being done to the directives received from the Central Government. Or in the alternative, I would suggest that a senior Minister may be vested with the power to look after these problems on an adhoc and special basis. Unless this is done, it is very difficult to co-ordinate the work that is being done in various departments.

One more submission, Sir. The Regional Committee's powers were enlarged in March, 1970. Para 13 of the order contemplates that the State Government shall forward to the Regional Committee, the periodical reports giving the progress of implementation of Central Government decisions and matters relating to the integration of the services of the State consequent on the S. R. in 1956. But I learn that it is not being followed. The report with the details is not sent. What is sent is static notes, viz., so many cases received and disposed, etc.

I do not think there is any practical difficulty for the Government in sending such a detailed report which would help the Government as well as the Regional Committee to go into the details of the disposals and also advise proper future course of action.

Now, about the safeguards and reservations in educational institutions in Telangana region. Mr. Speaker, you may be knowing that very recently we have heard a judgment from the High Court about these safeguards that they are not legal. In the wake of that judgment, we are expecting that some sort of statement would be made by the Government. It is not too late and I would only request the Government to make a statement as to how and in what manner the safeguards or reservations that were made would be continued by taking proper measures. On this, I hope there would be proper reaction from the Government.

I do hope that the same spirit would continue on all sides and you would extend every co-operation to the new Ministry to solve these problems, so that there would not be any problem affecting the Telangana people.

Thanking you.

శ్రీమతి వి. మంకమ్మ (సికెంద్రాబాద్ కంటోన్మెంట్) :—అధ్యక్ష, గవర్నరు గారి ప్రసంగాన్ని ఇష్టపూర్వకముగా ఆమోదిస్తున్నాను. మా నియోజకవర్గమైన కంటోన్మెంటులో ఉన్న ఆ పేద ప్రజల విషయాలను చెప్పడలచుకొన్నాను. అక్కడ ఉన్న పేద ప్రజలు ఎందరుకాదు. వేల సంఖ్యలో ఉన్నారు. వారికి ఇళ్లు లేక చాలా కష్టపడుతున్నారు. అది కంటోన్మెంటు ఏరియా కాదు. అక్కడ ఎన్నో చూములు ఉన్నాయి కాబట్టి ఆ భూములను ఆ కంటోన్మెంటులో ఉన్న పేద ప్రజలకు ఇవ్వకొరకు ఇవ్వాలని తమద్వారా నేను ప్రభుత్వానికి మనవిచేసుకొంటున్నాను. తరువాత ఆ కంటోన్మెంటు ఏరియాలో అనేకమంది పేద ప్రజలు, పెద్దయ్యలొస్తు, బ్యాక్ వర్డు క్లాస్ సేవారు నిరుద్యోగులుగా ఉంటున్నారు. అక్కడ వందల ఎకరాలభూమి ప్రభుత్వానికి ఉన్నది. కనుక అక్కడ ఏదైనా ఇండ్లస్ట్రీ పెట్టి ఆ పేదప్రజలకు వృత్తి కల్పించి వారి కరువు పరిస్థితి తొలగించాలని కోరుతున్నాను. అంతేకాక నా ఏరియాలో నీటి సౌకర్యాల సరిగలేవు. నీటికొరకు చాలా ఇబ్బందులు పడుతున్నారు. అక్కడ ఉన్న స్త్రీలు చాలామంది నల్లల శగ్వర గంటలకొలది కాచుకొంటూ ఆ నీటికోరకు జగడాలు వేసుకొంటూ చాలా అవసరపడుచున్నారు. కనుక అక్కడ ప్రజలకు నీటి సౌకర్యము లుగజేయాలని తమద్వారా ప్రభుత్వానికి మనవిచేసుకొంటూ మీరు ఈ అవకాశము ఇచ్చినందుకు మీకు సమస్కారములు తెలుపుకొంటున్నాను.

శ్రీమతి వి. ఎరిజుల్ సరోజిని ఆనందబాయి (గన్నవరం) :—అధ్యక్ష, గవర్నరు ప్రసంగానికి ధన్యవాదాలు చెప్పుకొంటూ నా నియోజకవర్గమైన గన్నవరము ప్రాంతములో ఉన్న క్లిష్ట సమస్యలు మీముందు చెప్పడలచుకొన్నాను. కృష్ణాజిల్లా సహజంగా సాగుపంటమైన ప్రదేశంగా ప్రభుత్వము పరిగణిస్తున్నదిగాని మా నియోజక వర్గము గన్నవరములో కొంత మెట్ట ప్రాంతము ఉన్నది. దానిలో సాగు కేవలం రైతాకము మీదనే ఉన్నది. రెండు, మూడు సంవత్సరాలుగా అనాపృష్టి కారణంగా అక్కడ ఎంటలు పండలేదు ఈ వేసవి వాలములో వారికి త్రాగడానికి నీళ్లులేక ఎంతో ఇబ్బంది పడుతున్నారు అటువంటి ప్రదేశాలలో సాగుకోసం గాని, నీటివనతి కోసం గాని శాశ్వతమైన ఏర్పాటు ఏదైనా చేయవలసినదిగా మిమ్ములను కోరుతున్నాను. మా నియోజకవర్గమునుంచి బుడమేరు ప్రవహిస్తూ ఉంటుంది. అది వర్షాకాలములో ఉచ్చతంగా ఉండడంవలన పంటలకు ఎంతో నష్టం కలుగుతుంది. ఆ నష్టాన్ని ఆరికట్టేందుకు ఏదైనా ప్రాజెక్టు నిర్మించవలసిందిగా మిమ్ములను కోరుతున్నాను. మా ప్రాంతములో కొంత వల్లపు ప్రాంతము ఉన్నది. అక్కడ రోడ్లు పసలేదు. వర్షము పడినప్పుడు అక్కడ బుడగగా ఉంటున్నందువలన ప్రజలు పనిపాట్లకు వెళ్ళడానికి కష్టంగా ఉంటుంది. ముఖ్యంగా హరిజన వాడలలో నీళ్లు త్రాగడానికి దొరకడం ఎంతో కష్టము. కనుక అక్కడ ఏదైనా మెటల్ రోడ్లు వేయించే ఏర్పాటు చేయవలసినదిగా కోరుతున్నాను. అంతేకాకుండా హరిజన వాడలు ఎంతో హింసలతో ఉన్నాయి. అక్కడ ఇళ్ల సౌకర్యముగాని, విద్యా సౌకర్యములు గాని ఏమీలేవు కనుక వారికి త్వరితంగా అటువంటి సౌకర్యాలు కలుగజేయవలసిందిగా కోరుతూ ఈ అవకాశము ఇచ్చినందుకు మీకు ధన్యవాదాలు చెప్పుకొంటున్నాను.

Dr. Fatimunnisa Begum (Pedakurapadu):—Hon'ble Speaker, Sir, I would like to give my humble remarks on the Address of the Governor. The people of Andhra Pradesh responded to the clarion call of our Prime Minister for the establishment of a very stable

Government headed by our Government Chief Minister. The Governor in his Address reported to unemployment. Unemployment is a problem which has a reference or the subject of the educated class. This leads to frustration into youth and undermines the very root of the well-being of our nation. Favouritism should be dealt with. Merit alone should be taken as the criterion, subject to the exception that in the case of backward classes they must be given their due. As a Doctor, I was rather disappointed to see that no reference is made to the subject of Family Planning in the Governor's Address. Our State has been in the forefront. There is little room for complacency. I would also feel that there must be a hospital in every village and a qualified Doctor in each Hospital and necessary facilities and equipment. For this purpose, the Government can utilise the services of voluntary organisations. We have to cover the promises made to the people and it is our duty to bring social justice. This can be possible only by removing inequalities in the economic conditions of the Rich and the Poor, landlords and the landless, and the upper privileged and the underprivileged.

Education and character building should be given importance. But I am sorry to state that in some parts of our State due to sub-standards equal opportunities are not there and they will tend to fight over that with the employees. To strengthen the nation, education and character building are important.

The Governor also referred to the proposed amendment to the Sales Tax laws. I have a great deal to state about the Commercial Taxes Department. While greater emphasis is given, it is also necessary to protect the honest tax payers from harassment from the corrupt officials.

Vigilance, it has been said, is the price of liberty. In a socialistic democracy it is absolutely necessary to be vigilant against the power-crazy and corrupt Officials.

I thank you Sir, for giving me this opportunity to speak this day.

(శ్రీ) కె. నారాయణస్వామి (పొదిలి) :—అధ్యక్షా, గవర్నరుగారి ప్రసంగమునకు ప్రవేశపెట్టిన అభినందన తీర్మానాన్ని నేను బలపరచలేకపోతున్నాను. ఈ ప్రసంగంలో జీవనానికి అతిముఖ్యమైన వసతులగురించి ప్రొటెక్టెడ్ వాటర్ స్వల్ప స్కీము అటువంటివి ప్రభుత్వం చేసినవాటిని గురించి ఏమియు లేకుండపోయింది. చాల ప్రాంతాల్లో మంచి నీటి గురించి ప్రజలు యిబ్బందులు పడుతున్నారు. వీరున్నచోట కూడా ఆ నీటిలో ఫ్లోరిన్ పదార్థము ఉన్నందువల్ల మనుషులకు పశువులకు కూడా చాల యిబ్బందిగా ఉన్నది. అది అనేక జిల్లాల్లో అనేక గ్రామాదులకు సంబంధించి ఉన్నప్పటికీ కూడా ఏ గ్రామంలోనూ అటువంటిచోట యంతవరకు ప్రొటెక్టెడ్ వాటర్ స్వల్ప చేసిన పాపాన పోలేదు. ఫ్లోరిన్ ఉన్న నీటిని ఏప్రాణి త్రాగినానరే మనసు లయినట్లయితే 30, 35 ఏ:డేజ్ కే శక్తి హీనులయిపోయి కాయకష్టం చేయలేని పరిస్థితి ఏర్పడుతోంది. ఆ రోగిని హాస్పిటలుకు తీసుకుపోతే మందు లేకుంటున్నారు. ఆ మనిషిది ఫలానావూరని చెబితే అయితే ఫ్లోరిన్ వల్లవచ్చింది దానికి వైద్యములేదంటున్నారు. ఒకరిని గుంటూరు జిల్లా హాస్పిటలుకు తీసుకు వెళ్ళితే అదేమాట చెప్పారు. దీనినిగురించి ప్రభుత్వం అలోచించకపోవడం శోచనీయమైన విషయం. 25,30 సంవత్సరాల ఆందోళన ఫలితంగాకూడా యంతవరకు ఏ ఒక్క గ్రామములోకూడా

ఫ్లోరిన్ తొలగించడం జరగలేదు. మా ప్రాంతం ఫ్లోరిన్ నీరున్న గ్రామాలలో నాగార్జున సాగు వాటర్సు వచ్చే ఫ్లోరిన్ తగ్గుతుందంటున్నారు కాని ఆ గ్రామాలకు నాగార్జున సాగు నీరు ఎక్కువ 20 సంవత్సరాలాపున వస్తుందని ఆశ లేదు. అప్పటి వరకు ఆ జనాభా శక్తిహీనులై కృశించిపోవలసిందేనా అనేది అందోళన కరంగా ఉన్నది. ఫ్లోరిన్ ఉండే గ్రామాలకు కొత్తగా పనులను తీసుకువెళ్ళితే ఎక్కడ అయి పనులు పూర్తయ్యాయి సువర్ణరమణుంచి పని చేయటంలేదు. ఆ పనులను ఫ్లోరిన్ లేని గ్రామాలకు తీసుకువెళ్ళితే మూడునాలుగు నెలలల్లా ఆ గాలి ఒడితే తిరిగి శక్తివంతముగా పనిచేస్తున్నాయి ఈ ఫ్లోరిన్ నీటి విషయమై 20 సంవత్సరాలుగా చెబుతున్నప్పటికీ అది తొలగించడాన్ని ప్రభుత్వం నుంచి యంతవరకు ప్రయత్నం జరగలేదు.

ఇం యీ ప్రసంగంలో వ్యసాయాభివృద్ధికి ఎలక్ట్రిసిటీ మైనర్ ఇరిగేషన్ ఓటి గురించి ఏమాత్రం చెప్పియుండలేదు. కి సంవత్సరం నుంచి ఒక్క కొత్త గ్రామానికికూడా ఎలక్ట్రిసిటీ ఎక్స్టెండ్ చేయలేకపోతుంది. ఈ సంవత్సరంకూడా కొత్త గ్రామాలకు ఎలక్ట్రిసిటీ యిచ్చే అవకాశం కనబడటం లేదు. ఇచ్చిన గ్రామాల్లోకూడ ఒక బావినుంచి యింకా బావికి వెళ్ళు పర్యావరణ మార్పులలో బావికికూడ ఎక్స్టెన్షన్ యివ్వడానికి నీలు లేదని ఆర్డర్స్ యిచ్చినందున ఎలక్ట్రిసిటీ ఉన్నచోటకూడ పూర్తి ఫలితము పొందే అవకాశం లేకుండా ఉన్నది. ఈ సంవత్సరంకూడ కొత్తవి తీసుకోరేమోనని అందోళనగా ఉన్నది. కొన్ని గ్రామాలైనా యీ సంవత్సరం తీసుకొంటావో లేదో తెలియడంలేదు. పోయిన సంవత్సరం చాలా ప్రాంతాల కరువు కాటకాలతో బాధపడటం జరిగింది. లోన్ను యివ్వడం సవ్వసైన్సు అలవెన్సు రకరకాల అప్పులు యివ్వడం జరిగింది. సవ్వసైన్సు అలవెన్సు ఒక్కొక్కరై తుకు రూ. 50 పింఛనుండ లోను పేరుతో యిచ్చారు. అయితే ప్రచారం మాత్రం అవి తిరిగి చెల్లించాల్సిన అవసరం లేదనే భ్రమ కల్పించారు. తిరిగి చెల్లించడానికి నోటీసులు యిస్తారని తెలుస్తోంది. ముఖ్యమంత్రిగారు సమాధానంలో యీ లోన్ను చెల్లించాల్సిన అవసరం ఉన్నదా లేదా చెప్పాలని కోరుతున్నాను. ఎరువు పనులకు రోడ్లు బావులకు డబ్బు ఇవ్వడం జరిగింది. అయినా యింకా ఎన్నో పూర్తి కావలసిన పనులున్నవి. అవి నిలబెట్టడం చేశారు. ఈ సంవత్సరం పర్యావరణ అక్షోభం నవంబరు నాటికి కొన్ని పంటలైనా చేతికి వస్తే తప్ప రైతులు కూలీలు బతికే అవకాశం లేదు. అప్పటివరకు యీ కరువు పనులు నిలిపివేయకుండా పాగించాలని కోరుతున్నాను. పోయిన సంవత్సరం రెమిషన్ ప్రకటించారు. కొన్ని గ్రామాలకు రిమిషన్ యిచ్చారు ఈ సంవత్సరం యింతవరకు రెమిషన్ ఆర్డర్లులేవని శిస్తు పనులకు ఉపక్రమిస్తున్నారు. పనులు మొదలు పెడుతున్నారు. రెమిషన్ ఆర్డర్లు వచ్చినప్పుడు రెమిషను యిస్తాము, యిప్పుడు శిస్తు కట్టండి అంటున్నారు. శిస్తు అరియర్స్ ఇంటరెస్టుతోనూ పనులు చేయాలని ఉత్తర్వులు యివ్వడం రైతులను బాధ పెట్టడం చాలా విచారకరమైన విషయం. ప్రభుత్వం తప్పకుండా యిటువంటి వన్నీ ఆలోచించి తగు చర్యలు తీసుకోవాలని తమ ద్వారా మనవిచేస్తూ నెలపు తీసుకొంటున్నాను

శ్రీ ఎన్. వెంకటయ్య (కొడంగల్):—అధ్యక్ష, ఈనాడు గవర్నరుగారి ప్రవంగంపైనే రవ్వనాదములు తెలుపుటకు ముఖ్యమంత్రిగారు తీర్మానం ప్రవేశపెట్టారు. కాని యీ పదిపదిహేను సంవత్సరాలనుంచి పంచాయితీరాట్ ఏర్పడ్డ తరువాత

గ్రామంలో యిప్పటివఱకు మంచి నీటి సౌకర్యం లేదు. మహబూబ్ నగర్ కరువుప్రాంతంగా తరువాత ప్రకటించినట్లు గవర్నరుగారి ప్రసంగంలో కూడ ఉన్నది. కాని మహబూబ్ నగర్ జిల్లాలో ఉన్న చెరువులు ఎండిపోయిన విషయం తెలిసి రెమిషన్స్ యిస్తుండికూడ ఆ ప్రాంతంలో ఉండే కొద్దిపాటి మెట్టచంటలకు మాఫీ యివ్వలేదు. వాటికి వెంటనే మాఫీ యివ్వడానికి ప్రభుత్వం తగుచర్య తీసుకోవాలని కోరుతున్నాను. మహబూబ్ నగర్ యింకా కొన్ని జిల్లాల గురించి కొన్ని కార్యక్రమాలు చేబట్టుతామని 10 కోట్లతో 4 సంవత్సరాలపాటు అమలు జరుపుతామని అన్నారు. చిన్నతరహా నీటిపారుదల వనరుల అభివృద్ధి, భూసార రక్షణ, అడవుల పెంపకం. రాకపోకల సౌకర్యాలు — యివన్నీ ఉన్నాయిగాని మంచి నీటి సౌకర్యం గురించి అందులో పెట్టలేదు. దీనిని కూడ చేర్చాలి. చెరువులలో నీరులేదు. వేలాది పశువులున్నవి. త్రాగటానికి నీటి సౌకర్యం లేదు. పశువులు కూడ ఆరేసి మైళ్ళూరంపోయి నీరుత్రాగి రావలసిన తరుణం అనన్నమైనది. వాస్తవ పరిస్థితులు గమనించడానికి మా ప్రాంతం సందర్శిస్తే తెలుస్తుంది. ఉత్తరకారై వర్షముకొన్న మా తాలూకాలో పోయిన సంవత్సరం వర్షము పడలేదు. ఆ చెరువులలో కూడ నీరులేదు. ఏదో ఒకటి రెండు పెద్ద చెరువులలో త్రాగటానికి నీరు ఉంది తప్ప మిగతా చెరువులలో నీరులేదు. ప్రతి గ్రామంలో పశువులకు నీటికి ఇబ్బంది ఏర్పడింది. మనుషులకు కూడ త్రాగటానికి నీరు లేక ఇబ్బంది కలుగుతున్నది. ఈ విషయంలో ప్రభుత్వం వెంటనే తగు చర్యలు తీసుకోవాలని కోరుతున్నాను. The imposition of restrictions from 20th March, 1972, due to critical power position in Andhra Pradesh due to failure of monsoon and non-availability of adequate inter-State assistance అని ఒక ఆర్డర్ ఆండ్రప్రదేశ్ స్టేట్ ఎలక్ట్రిసిటీ బోర్డువారు ఇవ్వడేశారు. The restrictions provided in clauses 2, 6 & 7 shall not apply to the following classes of consumers & purposes. అని ఇచ్చినారు. అందులో ఎగ్రికల్చర్ను చేర్చలేదు. ఎగ్రికల్చర్ను చేర్చకపోతే కొద్ది నీరుఉన్న బావులక్రింద ఇంతవరకు పంటలు వేసుకొన్న వాటి పరిస్థితి ఏమిటి? అధున ఏమి అన్నారంటే—యా ఆర్డర్ను ఎవరైతే ఉల్లంఘిస్తారో—contravention of above directions will result in disconnection without notice without prejudice to that right. The Board shall also charge the excess consumption twice in normal tariff rates applicable. అని కూడ ఉంది. వ్యవసాయానికి కరెంట్ ఇస్తామని చెప్పినపుడు — రెండు మూడు నెలలు వేసిన పంటలు ఉన్నవి. వాటి పరిస్థితి ఏమి కావాలి? రైతులు డబుల్ చార్జి కట్టుకొనే పరిస్థితి ఏర్పడుతున్నది. వాటికి ఎగ్జంప్షన్ ఇవ్వకపోతే రైతులు ఆసలు పంట వేసుకోని పరిస్థితి ఏర్పడుతుంది. ఉన్న పంట ఎండిపోయే పరిస్థితి ఏర్పడుతుంది. కాబట్టి ఆ విషయం ప్రభుత్వంవారు చూడాలి. ఊళ్ళలో కల్లుదుకాణాలలో విచ్చలవిడిగా ఎవరుపడితే వారు మందులు తెచ్చి కలిపి అమ్ముతున్నారు. ఆ కల్లు త్రాగినవారి ఆరోగ్య పరిస్థితి చెడి ఆపస్థంపాలు అవుతున్నారు. పాయిజన్ అయి కొంతమంది చచ్చే పరిస్థితులు ఉన్నవి. ప్రభుత్వం యీ విషయంలో తగు చర్యలు తీసుకోవాలని కోరుతున్నాను. ఎలక్ట్రిసిటీ గురించి కొందరు మిత్రులు మాట్లాడారు. ఒక గౌ. సభ్యురాలు మాట్లాడుతూ తమ నియోజకవర్గంలో ఇంకా 20 గ్రామాలు ఎలక్ట్రిసిటీ రాకుండా మిగిలిఉన్నాయని చెప్పారు. మా తాలూకాలో 120 గ్రామాలు

ఉంటే చేపలం 20 గ్రామాలకు మాత్రమే ఎక్కిరింది అన్నారు. ఈ 20 గ్రామాలలో కేవలం 20 గ్రామాలకే ఇచ్చే మొత్తం ఆ 120 గ్రామాల ఏళ్ళకు ఎక్కిరిసిపో స్తాయి చేపాలు. మా ప్రాంతంలో పెద్ద ప్రాజెక్టులు గాని, చిన్న ప్రాజెక్టులు గానన్నీ అవకాశం లేదు. ఇంకవరకు అక్కడ ప్రాచుర్య నిర్మాణం చేసులేదు. బ్రహ్మానందరెడ్డిగారు ముఖ్యమంత్రిగా ఉన్నప్పుడు 1000 ఎకరాలు సాగు అయ్యే ఒక చిన్న ప్రాజెక్టు ఇచ్చినారు అప్పుడు ఇంకో ప్రాజెక్టు అయ్యేంతకే అవకాశం ఉంది. ప్రభుత్వం సాఫ్ట్‌వేరునువరకు ఆ ప్రాజెక్టుకూడ సర్వేచేసి తీసుకొంటే వాగుంటుందని మనవిచేస్తున్నాను.

శ్రీ సి. హెచ్. కాశయ్య (పార్టీలంచు).—అధ్యక్షా, గవర్నర్ గారి ప్రసంగం పెద్దగా ఆశలు కల్పించలేక పోయానా ప్రతిపక్షంవారు చెప్పినంత విరాళనకంగా లేదని అభిప్రాయపడుతున్నాను. ఈనాడు ఎన్నికలు జరిగిన తర్వాత ప్రతిపక్షం వారు చాలా నిరాశ, విస్పృహ వాదనలలో ఉన్నటువంటి విషయం మనకు తెలుసు. ఆ వాదనలకు నుంచి వారు ఇంకా దూరం కానటువంటి స్థితిలో యీ గవర్నర్ ప్రసంగం రావటం, ఆ ప్రసంగం మీద సహచరులు నిరాశనకంగా, విస్పృహతో చెప్పటం జరిగింది. ఎన్నో ఆశలు పెట్టి శాంతిగా ఏదో ప్రభుత్వం చేస్తుందని చెప్పి తర్వాత విమర్శలకు లోనయ్యేవానికంటే యీనాడు గవర్నర్ గారు క్లుప్తంగా రాష్ట్రంలో ఉన్నటువంటి పరిస్థితులు దృష్టిలో పెట్టుకొని ఏదీ అవసరమో ఆ విషయాలను గురించి ప్రసంగించటంవల్ల ఒక మంచి సాంప్రదాయం సృష్టించబడిందని నేను అభిప్రాయపడుతున్నాను. ఈనాడు రాష్ట్రంలో ఉన్నటువంటి కరువు కాటకాల పరిస్థితి గురించి అందులో స్పష్టంగా చెప్పటం జరిగింది. ఈ కరువు కాటకాల పరిస్థితి ఎదుర్కొనటానికి ప్రభుత్వం ఎంతో కృషి చేయటం జరిగింది. అందువల్లనే ప్రజాప్రతినిధులమైన మనమందరం గ్రామాలలోకి ప్రజలలోకి వెళ్ళే ధైర్యం చేయగలిగాము. ప్రభుత్వం ఆ కృషి చేసి ఉండకపోతే ప్రతిపక్షంవారు గాని అధికార పక్షంవారుగాని యీ ఎన్నికలలో ప్రజల దగ్గరకు పోయే అవకాశం, ప్రజలు వారిని దగ్గరకు రానిచ్చే అవకాశం కలిగి ఉండేది కాదు. ఇంత బృహత్తరమైన కార్యక్రమం జరిగిఉన్నా, ఇంకా ఓగిలిపోయిన కార్యక్రమం కొంత ఉండవచ్చును. మంచి నీటి కార్యక్రమం తీసుకొంటే—యీ 20 సం. లలో కొంత పని జరిగిందో నేను 10 సం. ల నుంచి సంచాయితీ సమితి అధ్యక్షుడుగా పని చేస్తున్నాను, నేను యీ 10 సం. లలో నూటికి 60 పాళ్ళు మంచి నీటి కార్యక్రమం పూర్తి చేశానని చెప్పటానికి సాహసీస్తున్నాను. ఎక్కడో లంబాడి దండాలు బరచోట ఉండి, 4 సంవత్సరాలకు ఇంకో చోటికిపోవటం, అక్కడ భూమి వండకపోతే అకుటుంబాలు ఇంకో చోటకు చేరనప్పుడు అక్కడ మంచినీటి బావి లేకపోవటం జరుగుతుంది. అక్కడ మంచినీటి సౌకర్యం లేకపోవచ్చును. కాని సాధారణంగా చూసినట్లయితే మంచినీటి కార్యక్రమాలు చాలా జయ ప్రదంగా చేశామంటే అందులో అతిశయోక్తి లేదు. ఈ ప్రొటెక్టెడ్ వాటర్ సప్లయ స్కీము గురించి చాలామంది మాట్లాడారు. వాస్తవానికి ఎక్కడైతే మంచినీటి సౌకర్యాలు ఉన్నవో, ఎక్కడైతే కావులు ఉన్నవో, అక్కడ ప్రభుత్వం దగ్గర పలుకుబడి ఉన్నవారు ప్రొటెక్టెడ్ వాటర్ సప్లయ స్కీము మంజూరు చేయించుకొని, ఆ విధంగా ప్రభుత్వం ధబ్బు

దుర్వినియోగం చేసిన సంఘటనలు చున రాష్ట్రంలో ఉన్నవి. “మనం శాసన సభ్యులుగా ఉన్నాము. మనకు పలుకుబడి ఉంది మనకు పై వల్లెన్స్ లేవుపోతే ఎట్లా, ప్రొటెక్టెడ్ వాటర్ స్కూలు స్కీము చేయిపోతే ఎట్లా అన్న ఉద్దేశ్యంతో మంచిసీరు ఉన్నటువంటి గ్రామాలలో మన ఎలుకుబడికోసం పేరు కోసం ప్రభుత్వం యొక్క ధనం దుర్వినియోగం చేసిన పరిస్థితులు కొన్ని గ్రామాల్లో ఉన్నవి అది మంచిది కాదు. గవర్నర్ గారి ప్రసంగంలో యీ నాటి కరువు పరిస్థితులు గురించి స్పష్టం చేయటం జరిగింది. కరువు పనులు కల్పించటం, విత్తనాలు సప్లయ చేయటం, ఆహార సదుపాయ ప్రజలకు సప్లయ చేయటం జరిగింది. పశుగ్రాసం విషయంలో ప్రభుత్వం గాని, కలెక్టరుగాని ఎట్టి కార్యక్రమం తీసుకోలేదు మిగతా అంశాలతోపాటు పశుగ్రాసం సరఫరా చాలా ప్రధానమైనది. మేనవి కిర్యాక రైతులకు విత్తనాలు సరఫరా చేయవలసిన బాధ్యత ప్రభుత్వంపై ఉంది. ఈ విత్తనాల సరఫరా కార్యక్రమం చాలా పెద్ద స్థాయిలో యీ సంవత్సరం తీసుకోవలసిన అవసరం ఉన్నది ఈనాడు ఎన్నికలలో ప్రతిపక్ష సభ్యులు—ఇది ప్రజాస్వామ్యనూ, ఇది ఏమిటి, అధికార వ్యవస్థ అధికారం దుర్వినియోగం చేశారు—అని విమర్శ చేయటం జరిగింది ఈ దుర్వినియోగం చేయటం అన్నది అధికారిపార్టీ అనికాదు. ప్రతిపక్షం అని కాదు, ఎక్కడైతే సాంకంగా ఎవరికి బలము ఉన్నదో, ఎవరికి ప్రజాబలం ఉన్నదో, దబ్బు బలం ఉన్నదో వారు తమ అధికారాన్ని దుర్వినియోగం చేశారని మనం చెప్తున్నాను. మా నియోజకవర్గంలో రైల్వే కమ్యూనిస్టుపార్టీ వారు అక్కడి క్రాంతికవరం తమ చేతిలో ఉన్నవనే ధీమాతో తమ అధికారాన్ని దుర్వినియోగం చేయటం జరిగింది. నాతో పోటి చేసిన కార్యక నాయకుడు కొమరయ్య 150 మంది కార్మికులను— పని ఆపించేయించి—కాంగ్రెసు కార్యకర్తల మీదకు పంపి దాడి చేయించిన కారణంగా—ముగ్గురు కార్యకర్తల పరిస్థితి సీరియస్ గా ఉన్నందువల్ల వారిని హాస్పిటల్ లో ప్రవేశపెట్టటం జరిగింది. తమకు బలం ఉన్నదని చెప్పి యీ విధంగా పనిబలంతో వివేకిం లేకుండా తమ అధికారాన్ని దుర్వినియోగం చేయటం జరిగింది. అధికారి దుర్వినియోగం చేశారని అధికారవత్సం మీగు దానిని అపాదించటం సరై నది కాదు. గవర్నర్ ప్రసంగం క్లుప్తంగా ఉన్నప్పటికీ—పెద్ద ఆశలు లేవుపోయినా—సమంజసంగా ఉన్నదని మనవిచేస్తూ, దానిని హృదయపూర్వకంగా బలపరుస్తున్నాను.

శ్రీ ఎన్. రామచంద్రారెడ్డి (దోర్నకల్).—అధ్యక్ష, గవర్నరుగారి ప్రసంగం పైన శ్రీ పాలవెల్లిగారు ప్రతిపాదించిన యీ ప్రతిపాదనను బలపరుస్తూ నాలుగుమాటలు విన్నవించుకుంటాను. ఇంతక్రితం మాట్లాడినటువంటి గౌరవసభ్యుడు గవర్నరు ప్రసంగాన్ని ఎల్లెన్ ప్రొసగాండ పామ్ ప్లెట్ తో పోల్చినారు. ఎల్లెన్ ప్రొసగాండ పామ్ ప్లెట్ మామరికలేదు. ఉన్నపరిస్థితులను యధాతథంగా ఈ గవర్నరుగారి ప్రసంగంలో వెలిబుచ్చినారు గాని ఎల్లెన్ పామ్ ప్లెట్ ఎట్లాఉండెనో అట్లా లేదని మనవిచేస్తున్నాను ఎల్లెన్ పామ్ ప్లెట్ లో మేము ప్రజలకు చేసినటువంటి వాగానాలు అవన్నీ యిందులో సరిగా ప్రతిబింబించబడలేదు అని చాడపరుతున్నటువంటి వాళ్ళలో నేను ఒకడిని మనవిచేస్తున్నాను ఆ ఎల్లెన్ పామ్ ప్లెట్ లో ఉన్నటువంటిదే సమిజం, అందులో ఉన్నటువంటి గ్రేట్ హోప్ కాంగ్రెస్ కార్యక్రమాలయొక్క స్పష్టత అందులో ఏవేగంతో కాంగ్రెస్

కార్యక్రమాలు అమలుజరుపబడుతున్నాయని చూసినదానిని ఆవిధంగా ఈ ప్రసంగంలో లేనందుకు నేను బాధపడుతున్నానని మనవిచేస్తున్నాను. గవర్నరుగారి ప్రసంగం హావావిడిగా తయారుచేయవలసి వచ్చినందువల్ల చక్కగా ప్రజల ఆశయాను తీర్చేందుకు ఉండాలనో అట్లా లేకపోవడానికి కారణం ఈ హావావిడే కారణం అని అనుకుంటున్నాను. ఇటీవల జరిగిన ఎన్నికలలో ప్రజలు చూపిన ఉత్తేజాన్ని ఉత్సాహాన్ని తీర్చి దేద్దేవిధంగా ఈ గవర్నమెంటు కార్యక్రమాలు ఉంటాయనే సంపూర్ణ విశ్వాసం నాకు ఉన్నది. కరువుకార్యక్రమాల గురించి 17½ కోట్లు ఖర్చుపెట్టినట్లు చెప్పారు. నిజానికి దీనికి ప్రభుత్వాన్ని ఎంత అజీనందించినా ఎక్కువే అయితే దేశంబరు 71 వరకు మాత్రమే 14 కోట్లకు మన సెంట్రల్ గవర్నమెంటు అసిస్టెన్స్ హామీయిచ్చినదని చెప్పారు. దేశంబరు అయిపోయిన తరువాత ఏమి జరిగింది. మనప్రభుత్వం ఏమిప్రయత్నం చేసినది, కేంద్రప్రభుత్వం ఏమియిస్తున్నదనే మాట యందులో చెప్పకపోవడం చాల బాధాకరంగా ఉన్నదని మనవిచేస్తున్నాను. Relief measures are being continued wherever necessary అన్నారు. Wherever necessary అంటే ఎక్కడో ఒకటిరెండు చోట్ల అవసరం ఉంటుందేమో ననే భావం వస్తున్నది. ఒకటి అరచోట కాకుండా ఆంధ్రప్రదేశ్ లో చాలచోట్ల ఆత్యధిక భాగంలో కరువుపరిస్థితి ఏర్పడింది కాబట్టి కరువు పనులు కంటిన్యూ చేయవలసిన అవసరం యున్నది. Are being continued అన్నారు. కాని నేను ఒక విషయం సభద్వర్షికి తీసుకురాదలచుకొన్నాను. కరువుక్రింద తీసుకోబడిన కార్యక్రమాలు రోడ్డుగాని, బావులుగాని వెంటనే ఆపివేయాలి. ఏమిపని చేయకూడదని స్పష్టంగా ఆర్డర్స్ వున్నాయి. పంచాయితీసమితివారు ఏమిలన్నీ ఆపివేసినారని మనవి చేస్తున్నాను. ఇక్కడికి వచ్చినతరువాత కరువును మరచిపోతున్నాము. ఈ పంకాలు నల్ల పీళ్లు, హోటలు భోజనాలు చూసినతరువాత, ఇది తయారుచేసినటువంటి పెదలు యంకా ఎక్కువమరచిపోయి ఉండవచ్చు అసలు కరువుఅనేది వాస్తవంగా యిప్పుడే ప్రారంభం అయిందని నేను మనవిచేయదలచుకొన్నాను. మనకు వర్షాలు సక్రమంగా పడివుంటే జూన్ లో నాలులువేసుకొనిఉంటే దేశంబరులో పంటలు చేతికి వచ్చిఉండేవి దేశంబరులో మనచేతికి రావలసిన పంట రాలేదు కాబట్టి అసలు కరువు దేశంబరు జనవరినుంచి ప్రారంభం అయిందని మనవి చేయదలచుకొన్నాను మా దొమ్మాలపేట వియోజకవరం గురించి చెబుతాను. నూటికి 90 గ్రామాలలో ఈనాడు త్రాగడానికి మంచినీళ్లు లేవని మనవిచేస్తున్నాను. ఒకమైలు, రెండుమైలు దూరంనుంచి మంచి నీళ్లు తెచ్చుకోవలసిన దుర్గతి అక్కడ ఏర్పడింది. చేసుకోవానికి పనులలేక ప్రజలంతా బాధపడుతున్నారు. ఇదేసమయంలో కరువువచ్చినా పంటలులేకున్నా చాల ఎస్టాలపాలు అయినప్పుడు మొన్న ఎన్నికలప్పుడు ఆపినటువంటి లాండ్ రెవెన్యూ యిప్పుడు బలవంతంగా పనులుచేయాలని ఆర్డర్స్ వస్తున్నాయి. అవి ప్రభుత్వ ఉద్యోగులద్వారా అధికారులద్వారా తెలుస్తున్నది. ఇది చాల ఘోరమైన విషయం. ఈనాడు ఉన్నటువంటి ప్రత్యేక పరిస్థితులలో గ్రామాలలో ఉన్నటువంటి మంచినీటి బావులు లోతుచేసే కార్యక్రమం చేపట్టవలసి యున్నది. కరువుపనులక్రింద చేపట్టి పంటవంటి కార్యక్రమాలన్నీ టీసోర్సెస్ ఎక్కడనుంచి అయినా తీసుకువచ్చి ఆ కార్యక్రమాలన్నీటిని వెంటనే ప్లూరుచేసి కరువు పరిస్థితులలో ప్రజానీకానికి అన్నివిధాల తోడ్పడవలసిన అవసరం ఉన్నదని మనవిచేస్తూ లాండ్ రెవెన్యూ మీలుఅయితే మాన్

చేస్తే బాగా ఉంటుందని, తాత్కాలికంగా అయినా అపవేయాలని మనవి చేస్తున్నాను. అప్పన్ ప్రావర్సిన్ గురించి చాలకాలంనుంచి మాటలు వింటున్నాము. చేతలు మాత్రం జరగడంలేదు. చాల గవర్నమెంట్స్ చేస్తున్న విధంగా మనం కూడా అర్బన్ ప్రావర్సిన్ మీద సీలింగ్ విధించేటటువంటి చట్టం తీసుకురావడానికి కేంద్రానికి విలుకలిగించే విధంగా ఒక తీర్మానం ఎంతత్వరలో చేస్తే అంతమందిగా ఉంటుందని స్పీకర్ గారి ద్వారా ప్రభుత్వానికి విన్నవించుకుంటున్నాను. లాండ్ సీరింగ్స్, లాండ్ రిఫారిమ్స్ గురించి వేరేరాష్ట్రాలలో గవర్నర్స్ లడ్రెస్ లో చాల స్పష్టంగా ఉన్నది కుటుంబం ప్రాతిపదికగా లాండ్ రిఫారిమ్స్ వస్తాయనే మాట గాని లేక కేంద్రం సూచించిన మేరకు భూమి పరిమితి లెక్కస్తారనే మాట గాని లేవ యిటీవల జరిగినటువంటి దినాట పంపకాలను అనేటటువంటి ఆలోచన ఉన్నదనే విషయంగాని ఇందులో ఎక్కడా పేర్కొనకపోవడం చాల విచారకరంగా యున్నదని మనవి చేస్తున్నాను. రియల్ టేగ్ నమస్కరించి, పెరుగుతున్నటువంటి ధరించగలిగిందరను అనుభూతిపెట్టడానికి ప్రభుత్వం చేపట్టవలసిన కార్యక్రమాలగురించి యిందులో ఏమాత్రం పేర్కొనకపోవడం దాదాకరింగా యున్నదని మనవి చేస్తున్నాను. ఒక విషయం మాత్రం చెప్పక తప్పదు. ప్రతిపక్ష పిత్రులు చెప్పినట్లు డబ్బుకో లేక అధికారం చూసో ఓట్లు వేయలేదని మనవి చేస్తున్నాను. ఇందిరాగాంధీగారి నాయకత్వం కంగ్రెస్ సోషలిజం కార్యక్రమాలు చేపడుతుందనే సంపూర్ణ విశ్వాసంతోనే ప్రజలు అంతా ఓటు వేస్తున్నారు. దానికి మచ్చుతునకగా కొన్ని కార్యక్రమాలు గత రెండు మూడు సంవత్సరాలలో అనేక అభివృద్ధి నిరోధక శక్తులను ఎదుర్కొని ఇందిరాగాంధీ కార్యక్రమాలు అమలుచేసినది. కాబట్టి ఓగతా కార్యక్రమాలు పూర్తి చేస్తుందినే విశ్వాసం ప్రజల్లో యున్నది. అయితే నేను ప్రభుత్వానికి మీద్యారా మనవి చేయడం చూస్తాను. ఈ కార్యక్రమాలు తప్పనిసరిగా అమలులోకి వస్తాయని, ప్రజలు పొందినటువంటి ఉత్తేజాన్ని, ప్రజలు వన పట్టించించిన విశ్వాసాన్ని నిలబెట్టే దానికి అనుగుణంగా మన కార్యక్రమాలు ఉండాలి. అట్లా కార్యక్రమాలు లేకపోతే చాల యిబ్బందిగా ఉంటుందని మనవి చేస్తున్నాను. తప్పనిసరిగా మనప్రభుత్వం కార్యక్రమాలు చేపట్టి, యిక్కడ సోషలిజం సమాజస్థాపనకు అవసరమైన కార్యక్రమాలు వెంటనే చేపట్టి, డబ్బులేదని, ఓవర్ డ్రాఫ్ట్ అని కాకుండా ఎక్కడ నుంచి అయిరా డబ్బు సంపాదించుకొని, గత 20 సంవత్సరాలనుంచి ధనం సంపాదించినవారి దగ్గర డబ్బులనుగొని అనేక కార్యక్రమాలు చేపట్టి పేదప్రజల ఆశలను తీర్చవలసిన గురుతర బాధ్యత ఉన్నదని మీ ద్వారా ప్రభుత్వానికి మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ మొగల్ వైపుల్లా బేగ్ (లేపీర్) :- అధ్యక్ష మహాశయా, గవర్నరుగారి ప్రసంగాన్ని నేను సంపూర్ణంగా బలపరుస్తున్నాను. కొంతమంది ప్రతిపక్ష సభ్యులు చెప్పారు. కాంగ్రెస్ వారు ఎక్కువగా డబ్బు ఖర్చు పెట్టి వచ్చారు అవి. అది చాల పొరపాటు. దానికి నిదర్శనంగా అందరికీ తెలిసినటువంటి విషయమే. నూటికి 60 మందికి పైగా మైనారిటీలు, స్త్రీలకు అవకాశం సల్పించినందున వారు అత్యధిక మెజారిటీతో రావడం అందరికీ తెలిసిన విషయం. పీలేరు నియోజకవర్గంలో 20 వేల మెజారిటీతో వచ్చినది అంటే ప్రజలు ఎంత ముందుకు వచ్చారు అనేది తెలుస్తున్నది మన ఏకైక నాయకురాలు శ్రీమతి ఇందిరాగాంధీ గారి యొక్క పద్ధతులకు ప్రజలు

సంపూర్ణంగా ఏకీభవించి, దానిపై స విశ్వాసంతోనే సామాన్య ప్రజలు కూడ ఉచ్చేదించి అవకాశం కలిగింది. కాబట్టి వారు అనేది అలా పొందినా అది మనవి చేస్తున్నాను. మాస్క్ల పీల్చు, వాయల్నాయి నియోజువర్గం, రాయసిమలలో జ్వర పరిస్థితి ఏర్పడింది ఎక్కడ చూసినా త్రాగడానికి నీరు లేదు గింజుకు విడతీతంగా ధర పెరిగింది ఇకన్నే ప్రభుత్వం చౌష్టిలో పెట్టుకున్న మైసర్ యింగేషన్ పనులు పెంచినే పూర్తి చేయాలని ప్రార్థిస్తున్నాను. దానిని చెర్లలో అనతిక్రమం ఉత్పాదించి మూడు 15 సెలవులకు మించి ఉన్నచోట్లలో ఉన్నది కని యింకా పని ప్రారంభం కాలేదు. అది పెంచినే ప్రారంభం అయింది అంటే 1200 ఎకరాలకు నీటిపారుదల లభిస్తుంది అక్కడకు పోయినప్పుడు ప్రజలు ఆదిగాలు. జాప్యం జరిగకుండా తొందరగా చేసేదానికి వీలు కల్పించాలని ప్రార్థిస్తున్నాను. 20 వేల పావులెవన్ యున్నది. ఒక కళాకాల కావాలని కోసినారు వారు రెండు కోరికలు కోరినారు. అది కూడ దృష్టిలో పెట్టుకోవాలని ప్రార్థిస్తున్నాను. రైతులకు రుణాలు యిచ్చే విషయంలో లాండ్ మార్కెట్ డ్యూయీలో చాలా ఆలస్యం జరుగుతున్నది. దానిగూర్చి శ్రద్ధవహించవలసినదిగా కోరుతున్నాను. అలాగే చాకడుకాణాలు పరిపాగ ఏర్పాటుచేసి ప్రజల కష్టాలను తీర్చడానికి పూనుకోవలసినదిగా కూడ ప్రార్థిస్తున్నాను. ఇంక, అక్కడ త్రాగడానికి నీళ్లు లేవు. ఎగ్స్ లేబ్రిండి, వారికి నీన కోర్కెలనయినా తీర్చడానికి ప్రయత్నించవలసినదిగా ప్రార్థిస్తున్నాను. ఇంక, కిరోసీన్, ఎరువులు వీటిపై టాక్సు తగ్గించడానికి గుర్తింపు ప్రభుత్వంపైన పని ప్రయత్నం వత్తిడి తీసుకువచ్చి బీద ప్రజలకు సహాయం చేయడానికి పూనుకొన వలసినదిగా కోరుతూ, యీ ఆవరణం యిచ్చిన తమకు ధన్యవాదాలు తెలుపుతూ పెలపు తీసుకుంటున్నాను

శ్రీ ఎన్. రామయ్య (చలమర్తి):—అధ్యక్ష, గవర్నరుగారి ప్రసంగానికి నేను ఆశ్చర్యపడతూ తెలుపుతూ కొన్ని విషయాలు మనవిజేయవలసివున్నాను. గత మార్చి నెలలో జరిగిన ఎన్నికలలో ధూస్వాములు, పెత్తందార్లు, డబ్బుగిరిగివారు ఒక వైపున, సామాన్య ప్రాసీగు, రూరీలు, రైతులు మరొక వైపున ఉన్నారు. సామాన్య ప్రజానీతి కాంగ్రెసు పక్షముననే ఉండి, కాంగ్రెసు మన రాష్ట్రములో ఘన విజయమును సాధించడానికి తోడ్పడినారు. ఎందుకంటే ఇందిరాగాంధీగారి పాలనమీద వారి విశ్వాసం ఉంది. యీ విజయమునకు తోడ్పడం జరిగింది. గత ఏప్రిల్ చివర వచ్చిన ఎన్నికలలో ఇందిరాగాంధీగారు పార్లమెంటుకు అత్యధిక మెజారిటీతో రావడంవలన కొన్ని మార్పులు తీసుకురావడం జరిగింది. దాని ఫలితంగానే, యిప్పుడు యీ ఎన్నికలలో కూడ అత్యధిక మెజారిటీ కాంగ్రెసుకు వచ్చింది. కాబట్టి, పేద ప్రజలు కాంగ్రెసుపై ఉంచిన విశ్వాసమును దృష్టిలో పెట్టుకుని దారిద్ర్యాన్ని ఈ దేశమునుండి పోగొట్టడానికి, వారి బాధలను తొలగించజేయడానికి యీ ప్రభుత్వం కాయశక్తుల కృషిచేయాలని నేను మనవిజేస్తున్నాను. గవర్నరుగారు తమ ప్రసంగములో కరువు పరిస్థితులను గూర్చి ప్రస్తావించారు. చాలా గ్రామాలలో మంచినీటి కొరత చాలా ఎక్కువ ఉన్నదని మనవిజేస్తున్నాను, అంతేగాకుండా, నూటికి 95 బావులలో నీళ్లు లేకపోవడంవలన వారు వ్యవసాయం చేసుకోలేకుండా ఉన్నారు. గత కొన్ని నెలలలో ప్రభుత్వం వ్యవసాయానికి, గడ్డికి కొంత డబ్బు యిచ్చిందిగాని. అది ఫలహారం మాదిరిగా పంచిపెట్టబడింది. వ్యవసాయబావుల పూడికకు సంబంధించి

పది రూపాయల కొద్దీ ఉన్నట్లు గుర్తించుచు వాపోయి దౌర్భాగ్యమును, ఈ విధంగా వాపుల పూడి పుగిడికి డబ్బు యిచ్చుకుంటున్నారని, అక్కడ ఏమీ జరిగలేదని మాత్రం నేను ప్రమత్వ దృష్టికి తీసుకువస్తున్నాను. ముఖ్యంగా, యీ ద్వేషసాయ వాపులలో పూడికలు లేకుండానికి ఎదుగువ డబ్బు బియ్యపెట్టారు; కద్దారా సంబంధి కొంతను రీపిషింగ్ దిగా పురిచేస్తున్నాను. అంతేగాకుండా, వెనుక బడిన వర్గాలవారికి, యిగతానికి ఏమైతే రిజర్వేషన్లు పుర్నాయో, వాటిని వెంటనే అనుచు జరిపాలని పురిచేస్తున్నాను.

పైకొంటి పెట్టణ ఆర్థిక పరిస్థితి, సానుస్కృతిలు సాధ్యమైనంత త్వరిత శీఘ్రతవలన పరిచిస్తూ యీ అంశం యిచ్చినట్లుకు ఈ సభ్యులవారు తెలుపుతూ ముగిస్తున్నాను.

శ్రీ ఎ. కోటయ్య (సంఘనాథంపాడు) :— అధ్యక్ష, గవర్నరుగారి ప్రసంగం పేరు ప్రశాంతిని అందించినట్లుగా వుందని భావిస్తున్నాను. అంతేకాదు ఒంగోలు జిల్లాను ఏర్పాటుచేసి, యీ వెనుకబడిన మెట్ట ప్రాంతాల ప్రగతికి ఆ జిల్లాను ఏర్పాటు చేశాము అన్నారు. అంతేకాదు. ఈ జిల్లా పరుసగా నాలుగు సంవత్సరాలనుంచి అనావృష్టి కరువు పరిస్థితులకు గురి అవుతున్నది, అంతేకాదు. 1965 లో వచ్చిన తుఫాను వరదలవలన కూడా ఒంగోలు జిల్లా తీవ్రంగా నష్టపడింది. ముఖ్యంగా, నేను సభాధ్యక్షులవారిద్వారా విన్నవించుకునేదేమంటే—గత మంత్రివర్గం నూతనంగా ఏర్పడిన ఒంగోలు జిల్లా ప్రగతికి పాటుపడరాదుని దానిని ప్రకాశం జిల్లాగా ఏర్పాటు చేసిన సంగతి అందరికీ తెలిసినదే. ఈ ప్రాంతం రాయలసీమ భాగంలో కొంత వుంది; అదేవిధంగా, హైల్వం కనిగిరి, పొదిలి, దర్శి, కందుకూరు ప్రాంతాలుకూడా రావణాసురుడు హర్షిణులకు పసుపు కంకుమ క్రింద యిచ్చిన మెట్ట ప్రాంతంగా దానికి ప్రతీతి వుంది. ప్రకాశం గారి పేరు ఏర్పడిన యీ జిల్లాను వికాసవంతం చేయవలసిన బాధ్యత ప్రభుత్వంపై వున్నదని నేను సభాధ్యక్షులవారిద్వారా ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకు వస్తున్నాను.

మరొక విషయం కూడ వున్నది. కొంతమంది గౌరవసభ్యులు తమ దృష్టికి తీసుకువచ్చారు. భారతదేశానికి విదేశీమార్కెట్ల సంపాదనలో తలమారికముగా వున్నది. ఒంగోలు, గుంటూరు జిల్లాలు—పొగాకుకు సంబంధించి, రైతులు అధిక ధరలకు గురి అయి, అనేక రైల్వే సౌకర్యాలు, యితరత్రా ఏమీ సదుపాయాలు లేని యీ రోజులలో వారు కష్టపడి ఉత్పత్తిని ఎక్కువగా చేసిన యీ సమయంలో ఏమీ జరుగు తున్నదో ఎదురు దయచేసి దృష్టిలోకి తీసుకోవలసి వుంది. దీని కొనుగోలు విషయంలో గుత్త పట్టుబట్టినవారలైన ఐ. ఎల్. టి. డి. గోడెన్ కంపెనీలు ఇదివరకు యివి విడివిడిగా వుండినవి. ఈ సంవత్సరం వారు ఏకమై, రైతులను విడదీసి కొనుగోలు చేయడం మొదలుపెట్టినవలన వారు అనేక కష్టాలపాలై నారు. పొగాకు రైతుల కొనుగోలు విషయంలో పడుతున్న యీ కష్టాలను వెంటనే వివరణ చేయడానికి ప్రభుత్వం చూసుకోవాలని నేను కోరుతున్నాను. అనేకమంది కార్మికులకు, యితరులకు సంఘాలు వున్నాయి, కానీ రైతులకు మాత్రం సంఘాలేమీ లేవు అందు వలన, పొగాకు బోరునొకదానిని ఏర్పాటు చేసి రాష్ట్ర ప్రభుత్వం సత్వరమే చర్యలు తీసుకోవలసిందిగా కోరుతున్నాను. పెద్దలు, గౌరవసభ్యులు అనేకమంది చెప్పారు.

ఇందిరాగాంధీగారు ఒక ఆశాశ్శోభిగా పేరప్రజాసేకానికి కనబడి, యా దేశంలో గరిష్ఠ హతావో నిబంధనతో వారు నూటికి నూరుపాళ్లు ఇందిరాగాంధీగారి విధానాలను ఈ ఎన్నికలలో బలపరచారు అనేది సగ్గునత్యున్నది అందరికీ తెలుసు. దీనివలన కాదనలేదు. ముఖ్యంగా హరిజనులకు వివేకన స్థలాలు మంజూరు చేయడం విషయంలో గ్రామకర్తలు, గ్రాహణికారులు అడంగులలో, పి.ఎం.డి.డి.లలో పంపించడం, వీటిలో ఎన్ని అడ్డంకులు పెట్టాలో అన్ని అడ్డంకులు పెడుతున్నారు. సాంఘికసంక్షేమ శాఖామంత్యులు ప్రత్యేక శ్రద్ధ వహించి, యీ దేశంలో చూడు దొరికినా దొరకకున్నా, కనీసం తలదాచుకోవడానికే నా వివేకన స్థలాలను మంజూరుచేయడంలో, అవసరమైతే కలెక్టర్లుకు ప్రత్యేక చట్టాలు తీసుకోవలసిందిగా యిన్స్ట్రక్షన్స్ ఇచ్చి, వెంటనే దీనిని చేయుటకు పూనుకోవలసినదిగా కోరుతున్నాను; మరొక విషయం. ఎల్.ఐ.సి వారి సహకారంతో మన వరద, తుఫాను బాధితులకు సంబంధించి రూ. 1,200 లతో కాలనీస్ ఏర్పాటు చేస్తున్నారు. కాని అందులో వసతి చాలా తక్కువగా వుంది. జింక్ షీట్స్ తో ఏర్పాటు చేశారు. వర్షకాలంలో చుక్కలు చుక్కలుగా కారుతూ, పేనెలో ఎండలు మండిస్తూ వారు అందులో ఏ మాత్రం వుండడానికి పీడలేని పరిస్థితి వున్నది. ఈ ఎల్.ఐ.సి తరపున ఏర్పాటుచేసిన కాలనీస్ లో యింకా కొంచెం ఎక్కువ వసతిగా వుండేట్లు, తలదాచుకోవడానికి వీలుగా వుండేట్లు ఏర్పాటు చేయవలసినదిగా మనవిజేస్తున్నాను.

ఇంక, చేతివృత్తులవారున్నారు, ఇప్పుడు సాలె మగ్గాలు, కమ్మరిసారి, కమ్మరి కాలిమీ యివేమీ తిరిగిడం లేదు. చేతి వృత్తులవారికి బ్యాంకులద్వారా తగిన చేయూత విచ్చి, వారు జీవించేదుకు చర్యలు తీసుకోవలసినదిగా కోరుతున్నాను. గౌరవ సభ్యులందరికి యీ చేతివృత్తులవారు ఏపరిస్థితిలో వుంది తెలుసు. సభ్యులు ఏకకలంతో యీ దేశంలో చేతివృత్తులవారు, హరిజనులు గిరిజనులు వీరి పరిస్థితులు బాగుపడాలని కోరుతున్నాను. బ్యాంకుల ద్వారా యీ చేతివృత్తులవారికి సహాయం కల్పించవలసినదిగా మరొకసారి కోరుతున్నాను. అలాగే పంచాయితీ సమితులలో రిటైర్మెంట్ ఉపాధ్యాయుల భాగీలున్నాయి. వాటిని వెంటనే భర్తీ చేయటం ద్వారా నిరుద్యోగ సమస్య కొంత కొంత పరిష్కారం కావడానికి అవకాశమున్నదని మనవిచేస్తున్నాను.

ఇంక, సంరక్షణలపాడు ఆ ప్రాంతంలో మూసిప్రాజెక్టు వుంది. గౌరవ పీయూలైన శీలంసీద్ధార్థ్విగారు, అక్కడికి వచ్చారు. అది అక్కడ చాలా ఉపయోగకరమైనది. వందికొండ ప్రాజెక్టు చాలా ఆలస్యం అవుతుంది కాబట్టి, దీనిని వెంటనే ఏర్పాటుచేసి అక్కడ మంచినీటికి, సాగుకు—అ పదిగ్రామాల ప్రజలకు ఉపయోగ పడుతుంది కాబట్టి, వెంటనే చేయవలసినదిగా కోరుతున్నాను. బ్రహ్మానందరెడ్డిగారి ప్రభుత్వం హరిజనులకూ, గిరిజనులకూ పంచకం చేసిన వేలాది ఎకరాలభూమి సాగులోనికి రావడానికి వీలుగా వెంటనే ఆ మూసీ ప్రాజెక్టు ప్రాగ్ధించవలసినదిగా మనవిచేస్తూ, యీ అవకాశమిచ్చినందుకు గౌరవ అధ్యక్షులవారికి ధన్యవాదాలర్పిస్తూ నేను నెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ పీటర్ పాల్ (ప్రతిపాదు) :—అధ్యక్ష, నేను నా నియోజకవర్గములోని ప్రతిపాదు, చిలకలూరిపేటగ్రామాలకు పంపించిన కొన్ని సమస్యలు ప్రభుత్వ దృష్టికి తీసుకురాదలచాను. పొగాకుకంపెనీలు చిలకలూరిపేటలో ఎక్కువగా వున్నాయి. పొగాకు

రైతులు యీ సమస్యను సజ్వరముగా ఎప్పుడూ సవరించలేదు. మార్కెటింగు సొసైటీలలోక బాధపడుతున్నారు. రైతులు దేశానికి వెన్నెముక వంటివారు. పొగాకు అమ్మకం లేక రాజులు తగ్గి నానా కష్టాలూ పడుతున్నార కాబట్టి పొగాకు రైతులకు మార్కెటు కల్పించడానికి సర్వరమైన చర్యలు తీసుకోవాలని కోరుతున్నాను. పొగాకు కంపెనీలవారు కూలి సరిగా యివ్వడం లేదు. వీటన్నింటి విషయంలోనూ ప్రభుత్వం శ్రద్ధ వహించాలి. కంపెనీలు దూర ప్రాంతాలలో స్థాపించడం జరిగింది. రహదారి మార్గాలు సరిగా లేవు. ముట్టారునుంచి చిలకలూరిపేటకు చేరడానికి అవకాశం లేదు. ఎక్కువ భూభాగంలో పొగాకు పండుతున్నది. తగు సౌకర్యాలు సత్వరమే ఏర్పాటు చేయాలని కోరుతున్నాను. హరిజనులకిచ్చిన అవకాశాలను హరిజన క్రైస్తవులకు కూడా యిచ్చే ఏర్పాటుచేయాలి గ్రామాలలో హరిజనులు, హరిజన క్రైస్తవులు ఒకే చోట నివసిస్తున్నారు. ఆట్టి పరిస్థితులలో ఒక హరిజనుడు హరిజన క్రైస్తవుడుగా మారినంత మాత్రాన అతనికి సౌకర్యాలు లేకుండా చేయడం మంచిది కాదు. మతంలో విశ్వాసాన్ని మార్చుకున్నంత మాత్రాన వారి ఆర్థిక స్థితి ఏమీ మారడం లేదు. సాంఘికంగా వుండే అసమానతలు అట్లాగే వున్నాయి. అసమానతలు పోవడానికి హరిజన క్రైస్తవులకుకూడా హరిజనులతో సమానమైన అవకాశాలు కల్పించవలసిందిగా కోరుతూ యీ అవకాశమిచ్చినందుకు మీకు ధన్యవాదాలర్పిస్తూ నేను సెలవుతీసుకుంటున్నాను.

(శ్రీ బి. మల్లిఖార్జునరావు (రాజమండ్రి) :— అధ్యక్షా, గవర్నరు ప్రసంగానికి నా అనుమతి తెలుపుతూ కొన్ని విషయాలు విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాను. తూర్పు గోదావరి జిల్లాలోని రాజమండ్రి పట్టణం 25 సంవత్సరాలకు పూర్వం ఎట్లా ఉన్నదో యీనాటికి కూడా అట్లాగే వుందని మనవి చేస్తున్నాను. అది చరిత్రాత్మకమైన స్థలమైనప్పటికీ, నన్నయభట్టు, రాజరాజనరేంద్రుడు, పీఠేశలింగం పంతులుగారు, గురజాడ మున్నగు కవులు, మహాపురుషులు ఉన్న స్థలమైనప్పటికీ 25 సంవత్సరాల నాటికి ఇప్పటికీ ఏమీ మార్పులేకుండా అట్లాగే వున్నది. రోడ్లు, నీటిపారుదల సౌకర్యాలు పురాతన స్థితిలోనే ఉన్నాయి. డాక్టరు ఎ. బి. నాగేశ్వరరావుగారు మంత్రిగా వున్నప్పుడు ఆండర్ గ్రౌండు డ్రెయినేజీ స్కీముకోసం పట్టుపట్టగా, అది అమలయ్యే స్థాయికి వచ్చేటప్పటికి ఏదో కారణంవల్ల అగిపోవడం జరిగింది. డ్రెయినేజీ సౌకర్యం లేనంతవరకూ రాజమండ్రి పట్టణం బాగుపడడం అంటూ ఉండదని మనవిచేస్తున్నాను. మునిసిపాలిటీకి వచ్చే ఆదాయం ఎడ్యుకేషను నిమిత్తం, స్కాలర్షిప్ల జీతాల నిమిత్తం యివ్వడానికే లోటుగా ఉంటున్నది. స్టం ఏరియాస్ లో మునిసిపాలిటీకి ఆదాయం వచ్చేటట్లు చేయాలి. ఇప్పుడు డబుల్ బ్రిడ్జి తయారవుతోంది కాబట్టి దానికి సమీపంలో వున్న ఖాళీ స్థలాంలో కేంద్ర ప్రభుత్వం డబ్బుతో మునిసిపాలిటీ తరపున బిల్డింగ్స్ కట్టిస్తే దానివల్ల ఆదాయం వస్తుంది. ఆ డబ్బుతో రాజమండ్రి పట్టణాన్ని బాగు చేసుకోవడానికి వీలవుతుందని మీద్యారా ప్రభుత్వానికి మనవిచేస్తున్నాను. మన రాష్ట్రంలో యిప్పుడు క్రింది తరగతి వారు, పై తరగతివారు కాక మధ్య తరగతి ప్రజలు ఎక్కువగా బాధపడుతున్నారు. క్రింది తరగతివారు అందరూ కూలి పనులు చేసుకొని బ్రతుకుతున్నారు. ఒక్క మధ్య తరగతి వారు మాత్రమే మగవారిలో ఒక్కరు సంపాదించిన ఆదాయంతో కుటుంబమంతా గడుపుకోలేక బాధపడుతున్నారు. చేతివృత్తులవారు, విశ్వబ్రాహ్మణులు, పివర్సు మున్నగువారు చాలా బాధపడుతున్నారు. వారు చొక్కా గుడ్డకూడా కొనుక్కునే పరిస్థితిలోవున్నారు కాబట్టి వారికీకూడా హరిజనులతోపాటు యిండ్లస్థలాలివ్వాలని,

వారికి వసులు కిచ్చించడానికి రాజమండ్రిలో పొగాక పంపేయి ఎక్కడనూ ఉన్నాయి కాబట్టి ఒక గిరెట్టు ప్యాక్టరీ నిర్మిస్తే వారిలో నిరుద్యోగ సమస్య చాలా వరకు నిర్మూలన అయిపోతుందని చెబుతూ నేను వెలపుతీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ వి. న్యాయసిరావు (విశాఖపట్టణం-2) :— అధ్యక్ష, గవర్నరుగారి ప్రసంగం వారికి చాలా బాగుందికానీ ప్రజలకు మాత్రం చాలా దూరంగావుంది. ప్రధానంగా ప్రజలు యీనాడు ఎదుర్కొంటున్న సమస్యలమీద గవర్నరుగారి ఉపన్యాసంలో ఏమీ లేక పోవడం చాలా దురదృష్టకరమని వేరుగా చెప్పవక్కర్లేదు. ధరల పెరుగుదల ఉంది. అధికారాలు చేతిలో వున్నప్పుడు ధరల పెరుగుదలను అరికట్టకుండా, వర్తకులకు తమ యిష్టం వచ్చినట్లు దోచుకోవడం యీ ప్రభుత్వం హామీ యిస్తున్నదా అనిపిస్తోంది. క్రిందబీసారి గవర్నరుగారి ఉపన్యాసంలో నిరుద్యోగ సమస్యను పరిష్కరిస్తామని చెప్పారు. ప్రజలంతా కూడా అళితో ఎదురుచూచారు. ఎంప్లాయిమెంటు ఎక్స్‌చేంజీ లలో ఒక కుటుంబంలో ఎవరూ ఉద్యోగి కాకపోతే ఒకరికి ఉద్యోగం యివ్వడానికికని విరయించబడిన ఫారాలు ఇచ్చారు. ఆ ఫారాలను ఏ గెజిటెడు ఆఫీసరు దగ్గరకు తీసుకువెళ్ళినా సరికం పెట్టరు. ఆఫీసర్లు సంతకం పెట్టినప్పుడు ఎలక్షనులముందు ప్రజల ఓట్లు సంపాదించడం కోసం చేసిన పనా యిది? మా తాలూకా తహశీల్దారు దగ్గర యిటువంటివి 60 అప్లీకేషన్లు వున్నాయి. వాటిని ఆర్. ఐ. పరిశీలనచేయడం జరిగి వారి ద్వారా యివ్వడం జరిగింది. అయినా యింతవరకూ తహశీల్దారు సంతకం పెట్టలేదు. ప్రభుత్వం చెప్పేది ఆచరణలో జరగడంలేదని చెప్పడానికి యిది ఉదాహరణగా చెబుతున్నాను. నిరుద్యోగ సమస్యను ప్రభుత్వం పరిష్కారం చేస్తుందనే నమ్మకం లేదు. నా మాటకు అధ్యక్షులవారికి కోపం రావచ్చును.

మిస్టర్ స్పీకర్ :— ఏమీ కోపం రాదు.

శ్రీ వి. న్యాయసిరావు :— భూస్వామ్య వ్యవస్థలో నిరుద్యోగ సమస్య ఉంటేనే వారు బ్రతకడానికి ఆస్కారం ఉంటుంది కాబట్టి వారివల్ల నిరుద్యోగ సమస్య పరిష్కారం అవుతుంది అనుకోడం భ్రమ. ఎన్నికల వాతావరణంలో అప్పడప్పుడు అటువంటి భ్రమలు కలుగజేస్తే కొంతవరకు వోట్లు సంపాదించడానికి అవకాశం కలుగుతుంది అనుకుంటున్నాను. గవర్నరుగారి ఉపన్యాసంలో ఆంధ్ర ప్రదేశ్‌ను మొత్తంగా మూడు భాగాలు చేశారు. తెలంగాణాకు సంబంధించి అనేక పోరాటాలు జరిగిన తరువాత ఈ సమస్యను పరిష్కరించకపోతే ఎప్పటికైనా తగవు వస్తుంది కాబట్టి మొట్టమొదట వారికి అవకాశం ఇచ్చారు. రెండవది రాయలసీమ వారు. అది కూడా వెనుకబడిన ప్రాంతం. రమారమి దేశానికి స్వతంత్రం వచ్చినప్పటినుంచి ఆందోళన చేసిన పరితంగా అక్కడ కూడా చేస్తామని అన్నారు. ఇక మిగిలిన వారు కోస్తా ఆంధ్రులు. మేము ఏమి ఆందోళనలు చేయలేదు. ప్రభుత్వం ఏదో చేస్తుందని 25 సంవత్సరాల కాలం వేచి ఉన్నాము. ఇప్పుడు మమ్మల్ని కూడా మరొక 15 సంవత్సరాల కాలం వేచి ఉండాలని అంటున్నారు. 25 సంవత్సరాల కాలం మేము వేచి ఉన్నా సరిపోలేదు. మరొక 15 సంవత్సరాల కాలం ఉండండి అంటున్నారు. కృష్ణానది ఉంది గోదావరి వది ఉంది కనుక ఆ ప్రాంతం అంతా అభివృద్ధి చెందింది అనే భావం ప్రభుత్వానికి కలుగుతున్నందుకు విచారించవలసి ఉంది, అక్కడ కూడా వెనుకబడిన ప్రాంతాలున్నాయి. ముఖ్యంగా విశాఖ జిల్లా. తూర్పు గోదావరి జిల్లాలో వెనుక

బడిన ప్రాంతాలున్నాయి. అధికమంత్రి గారి జిల్లా అయిన గుంటూరు జిల్లాలోకూడా వెనుకబడిన ప్రాంతాలున్నాయని వేరే చెప్పనక్కరలేదు. ఈ ప్రాంతాల గురించి ఇన్నాళ్ళుగా ఏ కార్యక్రమం లేకుండా ఇప్పుడేదో చేస్తామని అంటే కాసనసభ్యులను సంతృప్తిపరచడానికి చెప్పే మాట తప్ప మరేమీకాదు. మనవిచేస్తున్నాను. ఒకటి ప్రభుత్వానికి మనవిచేయవలసి ఉంది. విశాఖపట్నం మునిసిపాలిటీలో ఏ ఏరియాలో చూచినా గణం రు. 15-20 లు వరకు స్టీల్ ప్లాంటు వచ్చిన తరువాత అమ్ముతోంది. పేదప్రజలు ఎక్కడా ఉండడానికి అవకాశం లేకుండా పోతున్నది. పేదలకు ఇండ్ల స్థలాలు ఇస్తామని మాటలు చెబుతున్నారు. ఇంతవరకు ఎన్ని వేల మందికి ఇచ్చారో చెప్పగలరా? ఇప్పుడైనా పట్టణప్రాంతాలలోను పల్లెలలోనుకూడా పేద ప్రజలకు మధ్య తరగతి ప్రజలకు ఇండ్లస్థలాలు ఇచ్చేట్లు చూడాలని కోరుతున్నాను. అఖరు విజ్ఞప్తి — చెప్పింది చేయడం ఈ ప్రభుత్వానికి లేదు.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—అది అందరికీ తెలిసినదే కదా.

శ్రీ పి. సన్యాసిరావు :—మీ తరపున విజ్ఞప్తి చేసేది ఏమిటంటే చెప్పింది ఇప్పటికైనా నూటికి మారు పాళ్లు కాకపోయినా 50 పాళ్లు ఐనా ఆమలు జుగేట్లు చూడాలని కోరుతూ సెలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ జి. సైదయ్య (గజ్వేలు) —అదృష్ట, తమరు ఏకగ్రీవంగా స్పీకరుగా ఎన్నికై నందుకు చాలా సంతోషంగా ఉంది. నేను పది సంవత్సరాలుగా కాసనసభలో ఉన్నాను. మరల ఇందిరమ్మగారి పేరు మీద పెద్దల పేరు మీద గెలిచి వచ్చాను.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు :—ఇందిరమ్మ అనేది అపోజిషన్ వారు అనే మాట.

శ్రీ జి. సైదయ్య :—మెదకుజిల్లా గజ్వేలుతాలూకా చాలా వెనుకబడిన ప్రాంతం. ఇటీవల గ్రామ గ్రామం లిరిగి చూచినాము. వోట్ల కొరకు తిరిగినామని అనుకోవచ్చు. కాని అక్కడ మంచిసీరు లేక ప్రజలు చాలా బాధపడుతున్నారు. హైదరాబాదులో ఉంటున్న పెరిస్థితి గ్రామాలలో ఎక్కడా ఉండదు. ఇక్కడ పది జాగాలకు పోతే మంచిసీరు దొరుకుతుంది. గ్రామాలలో కొనుక్కున్నా దొరికేట్లు లేదు. అక్కడ మాకు పెద్ద ప్యాజెక్టులు లేవు చెరువులు లేవు. చిన్న ప్యాజెక్టులయినా ప్రభుత్వం తీసుకుని మంచినీటి వసతి కల్పిస్తారని ఆశిస్తున్నాను. విద్యుచ్ఛక్తి కూడా గ్రామాలకు రావడం చాలా కష్టంగా ఉంది. అక్కడ పనువులకుకూడా తినడానికి తిండి లేదు. త్రాగడానికి నీరు లేదు. ప్రభుత్వం వారు అప్పులు ఇస్తారని ఆశిస్తున్నాను. రావగడ్డ అనే గ్రామంలో మూడుగ్రామాలకు సంబంధించి ఒక ప్యాక్టరీ పెడతారని ఆశిస్తున్నాను. కొంతమంది కూలిచేసుకున్నా నా బ్రతుకుతారు. రోడ్లు వేయడం వంటి కొన్ని పనులు ప్రభుత్వం వారు చేస్తారు. కొంతమందికి కూలి దొరికింది. కాని పంటలు ఈ సంవత్సరం పండలేదు. తాబీ, అబీ పంటలు రెండూ పోయాయి. తినడానికి తిండి లేక పోవడమే—కాదు, త్రాగడానికి నీరు కూడా లేదు. హరిజనులకు ఇండ్లకు కొన్ని గ్రామాలలో ఇస్తున్నారు. ఒక గ్రామంలో ఇవ్వడంవల్ల మిగిలిన గ్రామాల వారు బాధపడుతున్నారు. 30—40 ఇండ్లు ఒక గ్రామంలో ఇచ్చే బిదులు రెండు మూడు గ్రామాలలో ఇస్తే ఎక్కువ మందికి సంతోషంగా ఉంటుందని మనవిచేస్తున్నాను.

ఇక రెవెన్యూ వసూళ్లు. రైతులకు పంటలు లేవు, నీళ్లు లేక పరువులకు మేక లేక బాధ పడుతుంటే, రెవెన్యూ వసూళ్లు చేస్తూనే ఉన్నారు. మేము వోట్ల కొరకు తిరిగి నవ్వుడే ఈ వసూళ్లు జరుగుతుండడంవల్ల మేము ఏమీ చెప్పజాలక పోయినాం. ఇప్పుడైనా ప్రభుత్వం చర్య తీసుకుని వాటిని ఆపుదల చేయించాలి కోరుతున్నాను. పట్టణంలో నీళ్లు ఉరికి పోతుంటాయి. పల్లెలలో నీళ్లు తాగడానికి లేవే. ఇక్కడ ఖిల్లాగా నీళ్లు పోతున్నాయని నాకు బాధ చేస్తుంది. పల్లెలలో నీటి సౌకర్యం కలిగించాలని కోరుతున్నాను. పల్లెలలో అక్కడక్కడ బోరింగులు పెట్టారు. కాని సరైన వ్యతిగా పెట్టక సరైన ప్లాట్ ఫారములు కట్టక సరిగ్గా పనిచేయడం లేదు. కొన్ని గ్రామాలలో వేసినారు. వేసినవి సరియైనవి విధముగా పని చేయడం లేదు. అందుచేత అన్నం లేకపోతే పోయింది, మంచినీరు త్రాగి బ్రతకడానికయినా త్రాగడానికి మంచినీటి వసతి కల్పించాలి ప్రభుత్వానికి మనవిచేస్తున్నాను. పరువులకు నీరు సవయి చేయాలి, లేకపోతే రైతు బాగుపడడు. రైతులకు అప్పులు యివ్వాలి. ఈ సంవత్సరం తాజీ పంటలు లేవు. రైతులకు సౌకర్యం కలుగచేయాలని కోరుతూ అధ్యక్షలవారు నాకీ ఆవకాశం యిచ్చినందుకు సమస్కారాలు చేస్తున్నాను.

శ్రీ వి. సత్యనారాయణ : — ఫైనాన్సు మినిస్టరుగారున్నారని తప్ప ముఖ్యమంత్రి గారుగాని యితర మంత్రులుగాని లేరు. మొన్న తమరు యిచ్చిన రూలింగును పాటించేటట్లు చేయాలని కోరుతున్నాను.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు : — లాస్ట్ టైము మంత్రులు గైరుహాజరు కాకుండా చేపాడున్నారు. ముఖ్యమంత్రిగారు ఢిల్లీ వెళ్లారు అర్థం చేసుకోవచ్చు. సలహాల కోసం వారు ఈ శాసనసభ లేనప్పుడు వెళితే బాగుంటుంది. ఢిల్లూటీ చీఫ్ మినిస్టరుగారు కూడా లేరు. అదీకాకుండా ప్రధమ రోజులలోనే మంత్రులు ఈ శాసనసభకు గైరుహాజరు అయిపోతే అది నిజంగా ఈ శాసనసభకు మంచిది కాదని భావిస్తున్నాను. తమరు ఒక ఆర్డరు చేయవలసి ఉంటుంది. మంత్రులు తమ పర్యవసమ లేదే యిక్కడనుంచి వెళ్ళడానికి పిలువేదని.

మిస్టర్ స్పీకర్ : — ముఖ్యమంత్రిగారు ఉపముఖ్యమంత్రిగారు ఉండాలనడం బాగానే ఉంది. మిగతావారుండడంవల్ల మనకు వచ్చే లాభం ఏమిటి ?

శ్రీ సి. వి. కె. రావు : — వారిని చూసి సంతోషిస్తాం.

శ్రీ వి. సత్యనారాయణ : — నీళ్లు లేవు బాధపడుతున్నారని కాంగ్రెసు బెంచీల నుంచే చెబుతున్నారు. కనీసం వారి కాన్స్టిట్యూయన్సీలైన బాగుపడతాయేమోనని....

శ్రీ సి. వి. కె. రావు : — మంత్రిపదవినలంకరించినవారు మొదట మా మీద పెత్తనం చేయవచ్చు తరువాత ప్రజలమీద పెత్తనం చేస్తారు. తమరు మొన్న వలహా యిచ్చారు. దానిని అమలు పెట్టించాలని కోరుతున్నాను.

మిస్టర్ స్పీకర్ : — పెట్టిస్తాం.

శ్రీ జె. వరసింగరావు (సిరిసిల్ల) : — అధ్యక్ష మహాశయా, గవర్నరుగారి ప్రసంగం అంత ఆశాజనకంగా లేకపోయినా ప్రతిపక్షమువారు చెప్పినంత నిరాశాజనకంగా కూడా లేదని మనవిచేస్తున్నాను. గవర్నరుగారి ప్రసంగంలో చెప్పినారు. అక్కడక్కడ తెలుగు మొదలుగా జరిగినా అటువైపు వారు చెప్పినంత పెద్ద అల్లర్లు జరగకపోవచ్చు

ననిపిస్తుంది. గౌరవసభ్యులు ఒక మాట అన్నారు డబ్బుతో వోట్లు సంపాదించారన్నారు. వారు గెలిస్తే సరిగా వచ్చినట్లు లేకపోతే డబ్బుతో వోట్లు సంపాదించారనడం మంచిది కాదు, అది ఏ పక్షంనుంచి అన్నప్పటికీ మంచిది కాదు. అది ఎలాకర్తేటును యివ్వటం చేసినట్లు కించపరచినట్లు అవుతుందని మనవిచేస్తున్నాను. గవర్నరు ప్రసంగంలో తెలంగాణా ప్రాంతం గురించి ప్రధానమంత్రి ఇందిరా గాంధీగారి అవ్వనూత్ర కార్యక్రమం గురించి చెప్పారు. కేవలం వ్రాసుకున్నంత మాత్రంచేత ప్రజలు నమ్ముతారనుకోకూడదు. ఇది కేవలం ఆర్థిక సమస్యనే కాదు. సెంటిమెంటుకు సంబంధించిన విషయం. చేస్తూ పోతే ప్రజలకు సైకిలాజికల్ సాటిన్ఫాక్షన్ కలుగుతుంది. వ్రాసుకున్నంత మాత్రాన చాలదు అమలు జరిగినప్పుడే నమ్మకం ప్రజలలో కలుగుతుందని ప్రభుత్వానికి సూచిస్తున్నాను. కొన్ని విషయాలలో ప్రభుత్వ వైఖరి మారింది. ఎలక్టిసిటీ ఎవరైనా కావాలంటే రెమ్యూనరేటివ్ స్కీము కావాలి లేకపోతే రాడంబున్నారు. అంత మాత్రాన ప్రజలు యిబ్బంది పడవలసినదేనా? రెమ్యూనరేటివ్ అయినా కాకపోయినా అమలు పరచాలి. ఇరిగేషను స్కీములు కూడా రిటర్న్స్ రావాలంటారు. రాకపోతే అక్కడ ప్రజలు బాధపడవలసినదేనా? ప్రభుత్వం నష్టపోవాలని ఆనను. కొంత నష్టం అయినా ఓర్పుకొని చేయాలి. ప్రజానీకానికి ఎలక్షనులో చెప్పిన మాటలలో కనీసం 50 శాతం అయినా చేయకపోతే అది బాగుండదు. ఒక ప్రక్కన కరువుతో బాధపడుతుంటే రివిన్యూ బకాయిలు వసూలు చేయడం మంచిది కాదు. వాటిని వాయిదా వేయడంతో సరిపోదు. రైట్ ఆఫ్ చేయాలని సలహా యిస్తున్నాను. పంట నష్టపడి బాధపడుతుంటే వచ్చే సంవత్సరం పంట వచ్చినప్పుడు ఈ సంవత్సరమునకు సంబంధించినది చెల్లించమనడం మంచిది కాదు. రైట్ ఆఫ్ చేయాలని మనవిచేస్తున్నాను. పన్నుల ఎగవేతకు సంబంధించి ఒక కమిటీ రిపోర్టు పేషరులో వచ్చింది. ధనవంతులమీద వేయకూడదని చెప్పడం లేదు కాని కేవలం కాగితం మీద వ్రాసుకున్నంత మాత్రాన ప్రయోజనం లేదు. ఎంతవరకు వసూలు చేయగలమో నిర్ణయించుకుని ఆ విధముగా చేస్తేనే బాగుంటుంది. తారతమ్యం లేకుండా పోతుంది. నాకీ అవకాశం యిచ్చిన తమకు ధన్యవాదాలు అర్పిస్తూ శలవు తీసుకుంటున్నాను.

శ్రీ జి. సత్యనారాయణమూర్తి (తణుకు) :—అధ్యక్ష, గవర్నరుగారు ప్రసంగం చేసినందుకు అభినందనచేస్తూ చేసినతీర్మాన్నాన్ని బలపరుస్తున్నాను. ముఖ్యంగా గవర్నరుగారి ప్రసంగంలో పేదప్రజానీకానికి చేసిన సదుపాయాలను గూర్చి చెప్పబడినది. కాని అవన్నీ అమలులో తీసుకుని రాబడినప్పుడే పేదప్రజానీకానికి ఎంతో మేలుచేసినవారం అవుతాము. మనకు యిచ్చిన ఈ 5 సంవత్సరాలలో ప్రజలకు కావలసిన మంచినీటిపనతులు ఆహారోత్పత్తి పెద్దపెద్ద యిండస్ట్రీస్ ద్వారా నిరుద్యోగ సమస్యను నిర్మూలించడం చేయాలి. ప్రభుత్వం ఎక్కువగా ప్రతిజిల్లాలోను యిండస్ట్రీస్ ను ఏర్పాటుచేయాలని కోరుతున్నాను. ముఖ్యంగా ప్రభుత్వంవారితో మనవి చేపేది ఏమిటంటే నేను మత్స్యపారిశ్రామికలకు ప్రతినిధిగా ఆ సెంట్రీకి ఎన్నికయ్యాను. తెలంగాణాప్రాంతం తరపున ఎన్నుకోబడినాను. ముఖ్యంగా వారివిషయంలో తమరు కొన్ని విషయాలు వింటారని మనవిచేయుచున్నాను. అది ఏమిటంటే వెనుకబడిన తరగతులలో మత్స్యపారిశ్రామికలు చాలా వెనుకబడినవారు. వెనుకబడిన తరగతుల లిస్టులో మొదట మత్స్యపారిశ్రామికలను చేర్చారు. వారికి తగుస్వాయము చేకూర్చాలని

మనవిచేస్తున్నాను. ప్రభుత్వము వారు సుస్పృహశ్రామికుల అభివృద్ధికి కొన్ని స్కీములను తయారుచేశారు. మత్స్యపారిశ్రామికులకు మొత్తము ఆంధ్రప్రదేశ్ అంతా లైసెన్సు రుసుమును రద్దుచేయాలని క్రిందబి కొబినెట్ డెసిషన్ తీసుకొన్నది. దానిని ఇంతవరకు మత్స్యశాఖవారు అమలుచేయడము జరుగలేదు. తెలంగాణా మత్స్యపారిశ్రామికులకు సబ్సిడీ యివ్వడానికి కొన్ని లక్షల మొత్తమును కేటాయించారు. అది మార్చి నెలాఖరుకు లాప్స్ అయిపోతాయని వింటున్నాము. ఒక్క నయాపైసా కూడ ఖర్చుచేయలేదు. దానివిషయములో జోక్యముచేసుకొంటారని ఆశిస్తున్నాను. మత్స్యపారిశ్రామికులను ట్రైబియల్ కలపడానికి మనప్రభుత్వమువారు రి.మెండ్ చేశారు. దురదృష్టవశాత్తు అది ఇంకా సెంట్రల్ గవర్నమెంట్ వద్దనే నిలబడివుంది. ఆ బిల్లును వెంటనే లేవనెత్తించడానికి మనప్రభుత్వము తగిన ప్రయత్నము చేయాలని కోరుతున్నాను. గరి సంచత్సరము పర్యావమువల్ల చెరువులలోను, కుంటలలోను నీరు లేక వారికి చాలయిబ్బందులు ఏర్పడినవి. మత్స్యపారిశ్రామికుల వృత్తి చేయని పట్టుకొనడమే కాబట్టి వారికి చాలిబ్బందులు ఏర్పడినవి. కాని మత్స్యశాఖవారు, పంచాయతీలు చెరువులలో నీరులేకపోయినా ఒకము యివ్వాలని వత్తిడిచేస్తున్నారు. లేకపోతే సాఫ్ట్ బీలను బ్లాక్ లిస్టులో పెడుతున్నారు. దానిని ప్రభుత్వము దృష్టిలో పెట్టుకొని వారికి సహకారము చేయాలని మనవిచేస్తున్నాను. మత్స్యపారిశ్రామికులకు పెద్దపెద్ద ప్రాజెక్టులవద్ద కాలనీలులేవు. ఒక్కొక్క ప్రాజెక్టు ప్రాంతములో కొన్ని వేలమంది మత్స్యపారిశ్రామికులు జీవిస్తున్నారు. వారిపిల్లలు చదువుకొనడానికి అక్కడ స్కూల్స్ లేవు. ఈ విషయాలకో కూడ ప్రభుత్వము దృష్టిలో వుంచు కొంటుందని ఆశిస్తున్నాను. మేజరు టాంకులన్నీ 1964 లో గ్రానుపంచాయతీలకు ట్రాన్స్ ఫర్ చేశారు. దీనివల్ల మత్స్యపారిశ్రామికులకు చాల యిబ్బంది కలుగుతోంది. వీరికి పవ్ట్ ప్రిఫరెన్సు యివ్వాలి గ్రామాలలో అక్షను పెట్టి చెరువుల రక్షాన్ని పెంచుతున్నారు. గ్రామపంచాయతీ అక్షను మార్చి ఈ టాంకులు డిపార్టుమెంట్ ద్వారా రీజుకు యిప్పించాలని కోరుచున్నాను. నేను కామారెడ్డి నియోజకవర్గమునుంచి ఎన్నికయి వచ్చాను. అక్కడ ప్రాంతీయ ఎృక్కుతము వుండేది. గత 3 ఎన్నికలలో కాంగ్రెస్ తరపునుంచి ఎవ్వరూ ఎన్నికకాలేదు. 67 ఎలక్షన్సులో ప్రాంతీయ ఇండిపెండెంటు క్యాండిడేటు నిలబడి కాంగ్రెసు కాండిడేటును ఓడించారు. కామారెడ్డి హైదరాబాదుకు 70 మైళ్ళ దూరములో వుంది. అక్కడకు వెళ్ళినపుడు సువ్వు ఎవరో మాకు తెలియదు మా కామారెడ్డి నియోజకవర్గము మా ప్రాంతమువారికి యిచ్చేది వుంది. అని అంటే నాకు బాధకలిగింది. ప్రాంతీయ దృక్పథము కాదు. ఇందిరాగాంధీగారి గైడ్ లైన్స్ ప్రకారము మీఅందరికి సేవచేయడానికి సిద్ధముగా వున్నాను. అని చెప్పి అక్కడనుంచి గెలిచి వచ్చాను. గత 4 ఎలక్షన్సులోను అక్కడనుంచి ఎన్నికయినవారు మరల 5 సంవత్సరాల కాలములోను చూడలేదనే వేరము మోషడము జరిగింది. నేను ఒక కార్యకర్తను. మీకు అన్నివిధాల సహాయ వడదానికి వచ్చాను. కాబట్టి కాంగ్రెసు సంస్థను నిలబెట్టాలని కోరడము జరిగింది. నన్ను గెలిపించి పంపించారు. మా నియోజకవర్గములోని ప్రజలకు త్రాగడానికి నీరు లేక యిబ్బంది వడుతున్నారు. 50, 60 ఫీట్ లోతులో నీరువడుతుంది. కొన్ని గ్రామాలలో ట్రొఫిక్డ్ వాటర్ వప్లయ స్కీముకు కొన్ని లక్షలకు ఎస్టిమేటు చేసి పంపించారు.

ఇంకవలకు ఈవి అమలు కాలేదు అక్కడ కామరెస్, దోమకొండ అను 2 పంచాయతీ సమితులు వున్నవి. దోమకొండ సమితిలో గిరి పేరుమంది ప్రజలు వున్నారు. అక్కడ ఆరోగ్య కేంద్రము లేదు. హాస్పిటల్ లేదు. ఆ సౌకర్యాన్ని ఏర్పాటు చేయాలని కోరుచున్నాను.

శ్రీ వి. నరసింహారావు (కొత్తూరు) :—అధ్యక్ష, దేశములోను, మన రాష్ట్రములోను హరిజన, గిరిజన, కులీల జాతుల వారు వ్యవసాయ రంగములో ఎక్కువగా వున్నారు అనేది రమకు తెలిసినదే. పండించిన పంటలకు ధరల స్థిరీకరణ లేక నన్నకారు రైతాంగము బెబ్బు తింటున్న విషయము తెలియనిది కాదు. ధాన్యము, గోగునార, పేరునెనగ ఏ పంట అయినా పండించిన ఏరియాలోని పావుకారకే అప్పగించడము జరుగుతున్నది. అందువల్ల గవర్నమెంటు ద్వారా కొనుగోలు చేసి పేర్ హాసింగ్ గోడౌన్స్ లో నిలువ చేయించాలని కోరుచున్నాను. 1971 సంవత్సరారంభములో నక్సలైట్లు తీవ్రవాదుల కార్యకలాపాలు తక్కువగా ఉన్నప్పటికి సంవత్సరములోని చివరి ఆరు నెలల కాలములో వారు చేసిన నేరాల సంఖ్య బాగా పెరిగింది అని గవర్నరుగారు తమ ప్రసంగములోనే ఒప్పుకొనడము జరిగింది. కొత్తూరు కల్లోలక ప్రాంతము ఫిబ్రవరి నెలలో ఎలకన్ను సందిర్బంలో పర్యటన చేస్తున్నప్పుడు సీతంపేట ఏజెన్సీ బ్లాకులో దోనుబాయి దగ్గర ఒకరిని చంపి వేశారు. అక్కడ పోలీస్ కాంప్ వున్నప్పటికి వారు వచ్చి ఏమీ చేయలేకపోయారు. దీన్నిబట్టి లా అండ్ ఆర్డరును ఎల్లా మెయిన్ టెయిన్ చేస్తున్నది అర్థమవుతోంది. కొత్తూరు బ్లాక్ లో పోలీసరం దగ్గర ధాన్యము నూరుస్తూ వుండగా నక్సలైట్స్ ఒకరిని ఎత్తుకు పోవడము, వారు అనుకొన్న మనిషి కానందువల్ల వారిని విడిచిపెట్టడము జరిగింది అంటే లా అండ్ ఆర్డరు ఎక్కడ మెయిన్ టెయిన్ చేస్తున్నారనేది అర్థమవుతుంది. అదివాసీ సంక్షేమం కోసం పెక్కు చర్యలు చేపట్టబడినాయి. సమిక్ష కాలములో గణనీయమైన ప్రగతిని సాధించడం జరిగిందని చెప్పడానికి నేనెంతో సంతోషిస్తున్నాను అని కూడ వారి ప్రసంగములో వుంది. కాని వారి సంక్షేమం ఏమాత్రము జరగలేదని మనవి చేస్తున్నాను. ఎన్నో ఛంద్స్ వస్తున్నవి. ఏ విధంగా ఖర్చు అవుతున్నవి అక్కడున్న అధికారులకు తెలుసు తప్ప అదివాసీలకు ఎంతమాత్రము అందలేదని తెలియచేస్తున్నాను. నూతులు త్రవ్వ తున్నారు. పొల్లీ ఫారమ్స్ పెడుతున్నా మంటున్నారు. ఇదంతా బూడిదలో పోసిన పన్నీరు అవుతోంది అని తెలియ చేస్తున్నాను. ఒక్క గిరిజనుడికి అందడము లేదు. సమగ్రమైన స్పీములు తయారు చేస్తే తప్ప గిరిజనులను అభివృద్ధి చేయలేరని మనవి చేస్తున్నాను.

శ్రీ వి.ఆర్.జి.కె.యం. ప్రసాద్ :— అధ్యక్ష, గవర్నరుగారు మృదుమధురంగా ముక్తసరిగా చేసిన ప్రసంగానికి ధన్యవాదాలు అర్పిస్తూ ప్రవేశపెట్టిన తీర్మానాన్ని నేను హృదయపూర్వకంగా సమర్థిస్తున్నాను. రాయలసీమ, తెలంగాణాలకు ఉన్న మాదిరిగా సర్కారు జిల్లాలలోని మెట్ట తాలూకాల అభివృద్ధికి కూడా ఒక బోర్డును వేస్తామన్నట్లుగా వారు ప్రసంగంలో సూచించారు. మెట్ట ప్రాంత ప్రజల తరపున నేను వారికి ప్రత్యేకంగా అందుకు ధన్యవాదాలు అర్పిస్తున్నాను. నాగర్లసాగర్ ప్రాజెక్టు క్రింద సందిగామ తాలూకాకు 4 సంవత్సరాల క్రిందటనే కాలువ త్రవ్వబడినా ఇంతవరకు మెయిన్ కాలువ నుండి నీరు వచ్చే అవకాశం లేకపోవడంవల్ల కాలువ త్రవ్వ కూడా

ఉపయోగం లేకుండా ఉంది. ఉన్న ఆటంకాలేవో వెంటనే తొలగించి సందిగామ తాలూకాలోని ప్రాంతాలకు నాగార్జునసాగర్ సీరు అందజేయాలని ప్రార్థిస్తున్నాను.

మన ప్రాంతంలో విద్యుచ్ఛక్తి కొరత పడి వున్న విషయం మనందరకూ తెలుసు. ఆంధ్రప్రదేశ్ కు మధ్యస్థంగా వున్న పులివెందుల ప్రాజెక్టు నిర్మాణానికి కావలసిన స్థానము ప్రభుత్వం వారు తయారుచేస్తున్నారు. దాని నిర్మాణానికి త్వరితగతినే విద్యుచ్ఛక్తి కొరతను తగ్గించటానికి పూనుకోవాల్సి కోరుతున్నాను. కొన్ని ప్రాంతాలలోని కాలువలలో సీరు ప్రవహిస్తున్నా కొన్నిచోట్ల అంది. కొన్నిచోట్ల అందకపోవడం జరుగుతున్నది. నెల్లూరు జిల్లాలో కొన్ని ప్రాంతాలలో పొట్టవిచ్చిన పైరు నష్టపడుతున్నట్లుగానే సందిగామ తాలూకాలో వెనుకబడిన రి, 4 గ్రామాలలో కూడా సీరు అందక పైరు నష్టపడే ప్రమాదం ఏర్పడుతున్నది. ఇలాగే సీరు అందక పోతే గరిబీ హలావో పోయి గరిబీ బైరావో పరిస్థితి ఏర్పడుతుందేమోనని భయం నాకు కలుగుతున్నది కనుక ముఖ్యమంత్రి వెంటనే తగిన చర్యలు తీసుకోవాలని కోరుతున్నాను.

BUSINESS OF THE HOUSE

శ్రీ సి. వి. కె. రావు :—అధ్యక్ష, తమ ద్వారా ప్రభుత్వానికి ఒక సలహా ఇవ్వాలనుకుంటున్నాను. ఈ సలహా ఫలించేటట్లు చూడాలని మిమ్మల్ని కోరుతున్నాను. స్పీకర్ స్థానం, డెప్యూటీ స్పీకర్ స్థానం నిస్పక్షపాతంగా వుండే స్థానాలు వారి ఏ పార్టీకి చెందినవారై నప్పటికీ అన్ని పార్టీల సభ్యుల పట్లా ఉదారంగా ప్రవర్తించే స్థానాలు. తమరు స్పీకరు స్థానానికి వచ్చినందుకు మేమంతా చాలా సంతోషించాము. డెప్యూటీ స్పీకర్ స్థానం ఎన్నిక విషయంలో నా సలహా ఒకటి వుంది. ఆ స్థానాన్ని ప్రతిపక్షానికి ఇచ్చి కాంగ్రెసువారు పోటీ పెట్టకుండా వుంటే బాగుంటుందని, మా సూచన ఫలించేటట్లు తమరు చూడాలని తమను కోరుతున్నాను.

Sri Syed Hasan :—I support the view expressed by hon' colleague and I would like to say on behalf of my party that the convention is that the opposition is given the Deputy Speakership and there is no question of distribution of positions in Congress. In democracy, to create a healthy convention, this should be done. This matter and any other matter could be discussed in between and I hope the Ruling Party will realise this and try to strictly adhere to the convention.

శ్రీ వి. నత్తనారాయణ :—అధ్యక్ష, డెప్యూటీ స్పీకర్ స్థానం అప్రోజిషన్ వారికి ఇచ్చి కొత్త హెల్త్ కన్వెన్షన్ సృష్టించాలని కోరుతున్నాను. దేశంలో ఆంధ్రప్రదేశ్ ఎనంబ్లీ అదర్బప్రాయంగా వుండటం కోసం ఈ హెల్త్ కన్వెన్షన్ ముందుగా మన రాష్ట్రంలో ప్రవేశ పెట్టటం బాగుంటుందని మనవిచేస్తున్నాను.

అధ్యక్ష, కొత్త ప్రభుత్వం ఏర్పడింది. ఇంతవరకు కాంగ్రెసు పార్టీ విప్ తెలియకపోవడంవల్ల మీకు చాలా ఇబ్బందిగా వుంది. మిమ్మలను మేమంతా చాలా విమోచిస్తున్నాము. ప్రభుత్వం వారు తమ విప్ ను తేల్చుకోలేకుండా వున్నారేమో, అది త్వరగా తేల్చుకొంటారో లేక ఆ అవకాశం కూడా మాకే ఇస్టారో చెబితే మంచిది.

శ్రీ కె రామనాథం (ముదినేపల్లి) :—సి. వి. కె. రావుగారిని చైర్మీద కూర్చోపెడితే వారికి మాట్లాడే అవకాశం లేకుండా చేయడమే అవుతుంది.

మిస్టర్ స్పీకర్ :—శ్రీ సి. వి. కె. రావుగారు వుండమన్నా వుండరు.

శ్రీ సి. వి. కె. రావు :—అవును సర్.

Mr. Speaker :—It was really a great strain unless you have whips for various groups and parties. It has really become very difficult to satisfy the Members. Even then, I have not refused time to any Member who has sent a chit.

Regarding the Deputy Speakership, I will really appreciate if such a healthy convention is set up.

(Applause)

I would only request the Finance Minister, who is present, to convey the wishes of the opposition leaders and let us hope the best out of it.

We will have the reply of the Chief Minister on Monday and before that, I will allow only one Member, Sri Vanka Satyanarayana, to conclude the discussion and immediately the Chief Minister will reply,

Now, the House stands adjourned till 8-30 a. m. on 27th March, 1972.

1-40 p. m. (The House then adjourned to meet at Half past Eight of the Clock on Monday the 27th March, 1972)

